

**Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická**

Diplomová práce

**Znalecký posudek ve světle judikatury
Nejvyššího správního soudu**

Matěj Závora

Plzeň

2020

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Matěj ZÁVORA**
Osobní číslo: **R13M0263P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Znalecký posudek ve světle judikatury Nejvyššího správního soudu**
Zadávající katedra: **Katedra teorie práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Zákonná úprava znalecké činnosti
  - znalec a znalecký ústav
  - jmenování znalce
  - ustanovení znalce „ad hoc“
  - práva a povinnosti znalce a jeho odpovědnost
  - postavení znalce v řízení
  - pozastavení a zánik práva k výkonu znalecké činnosti
3. Znalecký posudek jako prostředek dokazování
  - důkaz vs. důkazní prostředek
  - náležitosti
  - vlastnosti
  - vady
  - posudek vs. odborné vyjádření
  - revizní posudek
  - zákonná úprava znaleckého posudku ve správním řízení
4. Hermeneutika jako užitá metoda výkladu
  - hermeneutický přístup
  - metoda práce
5. Hermeneutický výklad rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu
6. Závěrečné shrnutí

Rozsah diplomové práce: **min.50 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

viz zvláštní seznam

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Jan Lego, Ph.D.**
Katedra teorie práva

Datum zadání diplomové práce: **28. května 2019**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. srpna 2020**

Stanislav Balík

František Cvrček

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. František Cvrček, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení:

Čestně prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Znalecký posudek ve světle judikatury Nejvyššího správního soudu“ zpracoval samostatně a uvedl jsem veškeré zdroje informací, z nichž jsem čerpal, způsobem, který je v kvalifikační práci obvyklý.

V Plzni, srpen 2020

.....
Matěj Závora

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval panu Mgr. Janu Legovi, PhD. a panu JUDr. Bc. Petru Brezinovi, PhD. za možnost volby individuálního tématu diplomové práce, za konzultace a cenné rady.

Obsah:

1. Úvod.....	1
2. Zákonná úprava znalecké činnosti.....	3
2.1. Znalec a znalecký ústav.....	3
2.2 Jmenování znalce.....	7
2.3 Ustanovení znalce <i>ad hoc</i>	9
2.4 Práva a povinnosti znalce a jeho odpovědnost.....	10
2.4.1 Práva a povinnosti obecně.....	10
2.4.2 Odměna znalce.....	14
2.4.3 Mlčenlivost.....	16
2.4.4 Trestní a přestupková odpovědnost.....	17
2.4.5 Odpovědnost znalce za způsobenou škodu.....	19
2.5 Postavení znalce v řízení.....	20
2.6 Pozastavení a zánik práva k výkonu znalecké činnosti.....	25
2.6.1 Pozastavení práva výkonu znalecké činnosti.....	25
2.6.2 Zánik práva k výkonu znalecké činnosti.....	26
3. Znalecký posudek jako prostředek dokazování.....	29
3.1 Prostředek dokazování vs. důkaz.....	29
3.2 Znalecký posudek jako prostředek dokazování.....	32
3.2.1 Náležitosti znaleckého posudku.....	33
3.2.2 Vlastnosti znaleckého posudku.....	36
3.2.3 Hodnocení znaleckého posudku.....	37
3.2.4 Vady znaleckého posudku.....	43
3.3 Revizní posudek.....	44
3.4 Znalecký posudek vs. odborné vyjádření.....	48
3.5 Zákonná úprava znaleckého posudku ve správním řádu a jeho postavení ve správním řízení.....	49
4. Hermeneutika jako užitá metoda výkladu.....	53
4.1 Hermeneutický přístup.....	53
4.2 Hermeneutická metoda práce.....	54
5. Hermeneutický výklad judikatury Nejvyššího správního soudu.....	56

5.1 Tematická kategorizace judikatury o znaleckém posudku jako prostředku dokazování ve správním řízení a její hermeneutický výklad.....	56
1. ZÁKONNÉ POŽADAVKY NA ZNALECKÝ POSUDEK.....	56
2. UŽITÍ ZNALECKÉHO POSUDKU Z INICIATIVY ÚŘADU.....	59
3. ZNALECKÝ POSUDEK Z INICIATIVY ÚČASTNÍKŮ ŘÍZENÍ.....	61
4. ROZLIŠENÍ PRÁVNÍ A ODBORNÉ OTÁZKY.....	64
5. HODNOCENÍ ZNALECKÉHO POSUDKU A JEHO REVIZE.....	65
5.2 Hledání souvislostí mezi jednotlivými kategoriemi judikátů.....	71
1. ZÁKONNÉ POŽADAVKY NA ZNALECKÝ POSUDEK.....	71
2. UŽITÍ ZNALECKÉHO POSUDKU Z INICIATIVY ÚŘADU.....	72
3. ZNALECKÝ POSUDEK Z INICIATIVY ÚČASTNÍKŮ ŘÍZENÍ.....	72
4. ROZLIŠENÍ PRÁVNÍ A ODBORNÉ OTÁZKY.....	73
5. HODNOCENÍ ZNALECKÉHO POSUDKU A JEHO REVIZE.....	73
5.3 Hledání souvislostí mezi zastřešujícími významy v jednotlivých judikatorních oblastech.....	74
a) doslovná interpretace normy.....	75
b) důraz na věcnou stránku.....	75
c) opora v obecnějších zásadách a vyšší právních principech.....	75
d) výpůjčka ustanovení z jiného předpisu.....	76
e) určování významu znaleckého posudku.....	77
6. Závěrečné shrnutí.....	78
Abstrakt.....	81
Seznam použitých pramenů.....	82
Monografie:.....	82
Články:.....	84
Zákony:.....	85
Vyhlášky:.....	86
Judikatura:.....	86
Ostatní zdroje:.....	89
Klíčová slova.....	90

1. Úvod

Téma ohledně znaleckých posudků je již řadu let živým a aktuálním, neboť nejen odborná veřejnost včetně znalců samých, ale i laická veřejnost kritizuje dlouhodobě neuspokojivý stav ohledně problematiky znaleckých posudků a s nimi bezprostředně související a neoddělitelné znalecké činnosti. Posudek je důležitý, leckdy až klíčový, prvek pro rozhodování v řízeních, jemuž se nezřídka vyčítá nedostatečná kvalita či nepřezkoumatelnost. Důsledkem toho dochází k průtahům řízení a s tím související komplikace včetně nárůstu nákladů řízení.

Cílem práce je představit komplexně právní úpravu týkající se této problematiky, upozornit na její kritické body a navrhnout jejich případné řešení v rámci úvahy *de lege ferenda*.

Dlouhodobě byl z různých stran slyšen požadavek na nezbytnost přijetí nového znaleckého zákona. Aktuální znalecké právo respektive platná a účinná právní úprava byla a je kritizována pro neaktuálnost až zastaralost kvůli terminologii, kterou užívá, a pro nedostatečnou reflexi potřeb plynoucích z praxe navzdory tomu, že prošla několika novelizacemi.

V roce 2019 byl přijatý zákon č. 254/2019 Sb. (dále jen „nový znalecký zákon“ či „NZnalZ“), který reaguje na výše uvedené výtky a klade si za cíl zlepšení problematických bodů dosavadního stavu znalectví a jeho právní regulace. Cílem práce je také poukázat na podstatné změny, které nastanou s nabytím účinnosti nového znaleckého zákona k 1. lednu roku 2021.

První část diplomové práce představuje konceptuální východiska v kapitole druhé a třetí. Jak již bylo uvedeno, klade si za cíl pojednat o problematice znaleckého posudku se zaměřením na úpravu a užití tohoto důkazu respektive důkazního prostředku především ve správním řízení a též komplexně představit znaleckou činnost jako takovou a základní terminologii s tím související.

Kapitola druhá se věnuje znalcům, procesu jmenování, ustanovování znalců *ad hoc* a v neposlední řadě jejich právy a povinnostmi. Je zde přestavena právní úprava včetně poukázání na podstatné změny nové úpravy znaleckého práva.

Kapitola třetí popisuje znalecký posudek jako takový. Pojednává o rozdílech mezi znaleckým posudkem jako prostředkem dokazování a důkazem, dále o náležitostech formálních a obsahových, o vlastnostech a vadách posudku, o rozdílnostech odborného vyjádření či o specifickém posudku revizním a také o procesní úpravě znaleckého posudku ve správním řádu. I v této kapitole jsou zmíněny některé podstatné změny nové právní regulace znalectví respektive posudku samého.

Co se právní úpravy znaleckého posudku jakožto prostředku dokazování ve správním řízení týká, lze souhlasit s hodnocením některých autorů, že je velmi strohá. Též odborná literatura včetně komentářů tuto problematiku ve správním řízení nepopisuje komplexně a do dostatečné hloubky. Proto bylo nezbytné čerpat vyjma předchozích, kusých pramenů také z rozhodovací praxe – především pak z judikatury Nejvyššího správního soudu, který se praktickými otázkami o znaleckém posudku ve správním řízení zabýval, mimo jiné právě z důvodu existence „hluchých míst“ příslušné právní regulace.

Tuto rozhodovací praxi nalezneme v druhé, praktické části v kapitole páté, v níž se práce zabývá také myšlenkovým pozadím soudu při rozhodování a klade si za cíl zjistit významové pozadí společné pro judikáty řešící určitou otázku ve vztahu ke znaleckému posudku jako prostředku dokazování ve správním řízení. Jinými slovy jakým způsobem Nejvyšší správní soud v těchto otázkách rozhoduje.

Práce se zaměřuje tematicky primárně na řízení správní, avšak vzhledem k tomu, že judikatura Nejvyššího správního soudu sama „propojuje“ toto téma i s právní úpravou posudku v trestním řízení a především v občanském soudním řízení a s příslušnou rozhodovací praxí, neboť se inspiruje či doslova odkazuje na některá ustanovení TŘ či OSŘ nebo na znění judikátů Nejvyššího soudu, bylo vhodné na některých místech práce poukázat na odlišnosti napříč řízeními jednotlivých právních odvětví.

Čtvrtá a pátá kapitola představuje praktickou část práce. V páté kapitole je judikatura Nejvyššího správního soudu interpretována prostřednictvím právní hermeneutiky. Cílem této části práce bylo zjistit, jakým způsobem soud v těchto otázkách o znaleckém posudku jakožto prostředku dokazování ve správním řízení uvažuje a jaké je jeho významové pozadí při rozhodování. Ve čtvrté kapitole je tato metoda popsána. Poslední, šestá kapitola je závěrečným shrnutím poznatků. Jazykovou formou psaní práce bylo zvoleno trpné pasivum.

2. Zákonná úprava znalecké činnosti

2.1. Znalec a znalecký ústav

Znaleckou činnost vykonává soudní znalec. Tím je fyzická osoba, která byla jmenována znalcem, a tedy splnila zákonné podmínky jmenování pro výkon znalecké činnosti dle § 4 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících v novelizovaném znění (dále jen jako „znalecký zákon“ či „ZnalZ“), které jsou následující:

- státní občanství České republiky či jiného členského státu Evropské unie s povolením k přechodnému pobytu či trvalému pobytu na území České republiky nebo občan jiného státu s povolením k trvalému pobytu v České republice (možnost jmenovat i jiné než-li české občany byla zakotvena novelou¹ ZnalZ z roku 2011 tak, aby byl v souladu s právem Evropské unie – konkrétně právem na svobodný pohyb služeb)
- absence vyškrtnutí ze seznamu znalců za poslední 3 roky
- osobní vlastnosti² pro výkon znalecké činnosti a souhlas se jmenováním
- potřebné znalosti a zkušenosti z daného oboru
- plná svéprávnost
- bezúhonnost

Termín „znalecká činnost“ nemá legální definici. V historických pramenech můžeme nalézt ekvivalent k tomuto termínu a to „znalecká práce“, o které se zde uvádí, že: „Znalecká práce jest důležitá a musí býti se strany znalců vykonávána s nejvyšší možnou opatrností a svědomitostí.“³

Dne 1. 1. 2021 nabude účinnosti již platný zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (dále jen „NZnalZ“ či „nový znalecký zákon“) a též nová prováděcí vyhláška, která je aktuálně v přípravě Ministerstva

¹ Zákon č. 444/2011 Sb., změna zákona o znalcích a tlumočnících

² Pražák zmiňuje, že: „... jest žádoucí, aby za znalce byly ustanoveny osoby, které mimo svou způsobilost odbornou mají i kvality mravní spolehlivosti.“ Tento požadavek by bylo možné podřadit právě k požadavku ZnalZ na „osobní vlastnosti pro výkon znalecké činnosti“. PRAŽÁK, Josef. Soudní znalci. Praha: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1940. 377 s., s. 23

³ PRAŽÁK, J. *Soudní znalci*. Praha: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1940. 377 s., s. 23

spravedlnosti (dále jen „NZnalV“ či „nová vyhláška“). Tento NZnalZ se tedy, jak název napovídá, věnuje pouze regulaci znalecké činnosti již bez regulace tlumočnické činnosti. Cílem NZnalZ má být zpřesnění a zpřehlednění aktuálně účinné úpravy, která je místy chaotická či vágní a zejména pak zvýšit kvalitu znaleckých posudků, jež byla předmětem dlouhodobé kritiky.

Vrátíme-li se zpět k legální definici, která v aktuální, účinné úpravě chybí, NZnalZ již definici o výkonu znalecké činnosti obsahuje. § 1 tohoto zákona zní, že: *„Výkonem znalecké činnosti se rozumí provádění znaleckých úkonů, zejména zpracování a podání znaleckého posudku, jeho doplnění nebo vysvětlení, a činnost, která bezprostředně směřuje k podání znaleckého posudku, jeho doplnění nebo vysvětlení.“*

Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí konstatuje účel znalecké činnosti, kdy praví, že znalec je: *„osobou, která prostřednictvím svých odborných znalostí posuzuje skutečnosti, které byly soudem (případně správním orgánem) určeny.“*⁴ a dále praví, že by měl být elitou odborníků ve specializaci a oboru, pro který byl jmenován, tedy *„nejlepší z nejlepších“*⁵. Znalci a jejich znalecká činnost slouží především soudům a správním orgánům k procesním účelům.

Bělohávek⁶ uvádí, že kromě výše zmíněné činnosti v rámci řízení před soudy a správními orgány upravuje ZnalZ i výkon znalecké činnosti pro subjekty, jež potřebují odbornou pomoc pro jiné účely. Tyto účely jsou jiné než-li procesní a jsou jim ukládány za předpokladu, že dotyčný právní předpis nestanovuje jiný způsob zajištění kvalifikovaného posouzení než prostřednictvím znalecké činnosti. Případy, kdy slouží znalecká činnost jiným než-li procesním účelům můžeme nalézt například v zákoně o geologických pracích, geodetické činnosti, hydrogeologických pracích či může sloužit zcela jiným, soukromým účelům.

Znalecká činnost tedy neslouží pouze pro potřeby dokazování v jednotlivých typech řízení a její uplatnění je tedy širší. Mikš zdůrazňuje, že znalecký posudek (dále také jen „posudek“) musí být kvalitativně zpracován včetně podstatných náležitostí tak, aby byl přezkoumatelný, i když byl vypracován zcela k soukromým účelům. *„Posudek, který není zpracován tak, aby*

⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 5. 2007, sp. zn. 33 Odo 324/2005

⁵ FRYŠTÁK, M., KREJČÍ Z. *Postavení znalce v trestním řízení*. Masarykova univerzita 2010, ISBN 978-80-210-4955-0, s. 52

⁶ BĚLOHLÁVEK, A., HOTOVÁ, R. *Znalci v mezinárodním prostředí – v soudním řízení civilním a trestním, v rozhodčím řízení a v investičních sporech*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7400-395-0, s. 28.

byl snadno přezkoumatelný, bývá příčinou zadávání revizních znaleckých posudků a komplikuje soudní řízení. S tímto vědomím musí znalec přistupovat ke každému posudku, i když není vyžádán soudem nebo státním orgánem, neboť každý znalecký posudek může být někdy u soudu použit.“⁷

Znaleckou činnost jako takovou primárně upravují dva právní předpisy. Je jím výše zmíněný znalecký zákon, který byl v minulosti několikrát novelizován (aktuální znění zákona je účinné od 1. 7. 2017) a prováděcí vyhláška Ministerstva spravedlnosti České republiky (dále jen jako „MSČR“ či „ministerstvo“) č. 37/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „vyhláška ZnalZ“ či „ZnalV“). ZnalV nebyla od 1. 1. 2003 novelizována.

Znalci jsou v případě splnění výše uvedených podmínek jmenováni v té které specializaci v daném oboru dle § 3 ZnalZ ministrem spravedlnosti či v rámci pověření ministrem spravedlnosti též předsedou krajského soudu.⁸ Jmenované osoby znalcem jsou evidovány v seznamu znalců. Jen tito znalci zde uvedení mohou vykonávat znaleckou činnost (výjimkou je ustanovení znalce „*ad hoc*“, o kterém je pojednáno v kapitole 2.3.)⁹

Seznam znalců je veřejný, vedený v elektronické podobě. Lze ho nalézt na internetových stránkách MSČR. Spravují ho krajské soudy a především pak Ministerstvo spravedlnosti České republiky. NZnalZ zakotvuje v § 15 centralizaci správy seznamů pouze MSČR.

Znaleckou činnost lze vykonávat dle § 9 odst. 1 ZnalZ kterýmkoli znalcem bez ohledu na obvod krajského soudu, v jehož seznamu znalců je dotčený znalec zapsán. Neplatí zde tedy princip teritoriality. Avšak s ohledem na zásadu hospodárnosti a § 9 odst. 2 ZnalZ ustanoví orgán veřejné moci usnesením zpravidla znalce, který je zapsán v seznamu krajského soudu, v jehož obvodu má orgán veřejné moci sídlo či pracoviště.

V seznamu se evidují informace o znalcích, jako jsou identifikační údaje (jméno, příjmení, adresa trvalého bydliště, identifikační číslo), kontaktní údaje

⁷ MIKŠ, L. *Nejčastější vady a nedostatky znaleckých posudků*. Soudní inženýrství: časopis pro soudní znalectví v technických a ekonomických oborech, 2006, ročník 17, č. 3, s. 167.

⁸ NZnalZ centralizuje pravomoc jmenovat znalce pouze MSČR. Více o jmenování v následující subkapitole 2.2

⁹ Pro zajímavost můžeme uvést, že se znalci rozlišovali v období První a Druhé republiky obdobně. Byli tzv. stálí přísední znalci, jež působili u jednotlivých soudů a též znalci příležitostní, kteří byli pro svoji odbornou kvalifikaci a nedostatek stálých přísedních znalců v daném oboru pověření podat posudek – tedy obdoba dnešních znalců ustanovených *ad hoc*. PRAŽÁK, Josef. *Soudní znalci*. Praha: Právnícké knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1940. 377 s., s. 29

(telefon, e-mail, datová schránka), dále také kontaktní údaje zaměstnavatele a především pak obor, odvětví a specializace.

NZnalZ informace člení dle § 16 nově na veřejné a neveřejné, přičemž rozšiřuje taxativní výčet obligatorních údajů jako je například informace o spáchaném přestupku znalce dle NZnalZ. Dále zde nalezneme i taxativní výčet fakultativních údajů, zapisovaných na žádost znalce.

Jak už bylo výše naznačeno, činnost znalců je kategorizována do jednotlivých oborů. Ty se člení do odvětví a v rámci těchto odvětví dále do konkrétních specializací.

Vyhlášku, která měla upravovat obory a odvětví, v nichž znalci a znalecké ústavy vykonávají znaleckou činnost, předpokládala již novela ZnalZ účinná od roku 2012. K přijetí vyhlášky však došlo se zpožděním. Až 1. 1. 2015 vyšla v platnost a v účinnost dne 1. 6. 2015 vyhláška č. 123/2015, která provádí ZnalZ dle § 27, a v jejíž příloze je výčet několika desítek oborů a odvětví znalců i znaleckých ústavů. Do této doby vedlo MSČR seznam oborů na svých internetových stránkách a upravovala jej směrnice MSČR o organizaci, řízení a kontrole znalecké a tlumočnické činnosti z roku 1973.¹⁰ Nově bude upraven seznam oborů přímo v NZnalZ, resp. v jeho příloze.

Kromě znalců mohou vykonávat znaleckou činnost též znalecké ústavy. Ty se zpravidla přibírají v případě, kdy je v řízení nezbytné zodpovědět více odborných otázek z různých oborů. V takové situaci se znalců může přibrat více nebo je možné, aby odborné otázky řešil právě znalecký ústav. Přibráním znaleckého ústavu se tak může vyhovět zásadě rychlosti, neboť přibrání jednotlivých znalců může být z časového hlediska náročnější.

Ústavy, které se zabývají znaleckou činností, jsou zapsané v seznamu znaleckých ústavů, který spravuje ministerstvo obdobně jako u znalců jednotlivců, tedy fyzických osob. Evidují se zde údaje o znaleckých ústavech, tak jako je tomu u znalců (namísto bydliště se uvádí adresa sídla ústavu).

Takovýmto zapsaným ústavem mohou být subjekty veřejnoprávní i soukromoprávní povahy – například vysoké školy, akciové společnosti,

---

¹⁰ GLOGAR, M. *Vyhláška stanoví seznam znaleckých oborů a odvětví. Právní prostor: Změny v legislativě* [online]. 2015 [cit. 2019-09-04]. ISSN 2336-4114. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/zmeny-v-legislative/vyslo-ve-sbirce-zakonu/vyhlaska-stanovici-seznam-znaleckych-oboru-a-odvetvi>

společnosti s ručením omezeným, zdravotnická zařízení či další instituce a organizační složky státu.

Postavení znaleckých ústavů a znalců by se mohlo nezasvěceným do této problematiky jevit jako rozdílné, nerovné. V podstatě mají ovšem postavení obdobné. Rozdílnost spočívá především v šíři působnosti, kdy znalecký ústav má obvykle oprávnění činit znaleckou činnost ve více oborech, případně specializací v rámci oborů. Znalecký posudek může v rámci znaleckého ústavu vypracovat více znalců, kteří v daném ústavu působí.

Pokud v řízení nastane situace, kdy je nezbytné zadat vyhotovení revizního posudku (k tomuto více v kapitole 3.3), zpravidla se tímto pověří znalecký ústav. Nicméně dle judikatury Nejvyššího soudu je možný i opačný přístup, kdy znalecký posudek vypracoval znalecký ústav a znalec následně vyhotoví revizní posudek.¹¹ *Ipsa facto* znalecký ústav nelze vnímat v nadřazeném postavení vůči znalcům či výstupům jejich znalecké činnosti. Též znalecký ústav imanentně nezajišťuje vyšší míru kredibility a kvality své znalecké činnosti.

Závěrem této kapitoly je vhodné upozornit, že NZnalZ nově upravuje v § 2 odst. 1 vedle znalce a znaleckého ústavu tzv. znaleckou kancelář, kterou má být obchodní korporace vykonávající znaleckou činnost mimo jiné dle podmínek v § 6 NZnalZ. Některé znalecké ústavy se po nabytí účinnosti NZnalZ stanou znaleckou kanceláří.

2.2 Jmenování znalce

Jmenování znalce představuje proces, který upravuje především ZnalZ v § 3 až § 7. Znalce jmenuje, odvolává či pozastavuje jejich činnost ministr spravedlnosti ČR, případně také předseda krajského soudu (místně příslušný dle bydliště jmenované osoby) pověřený ministrem dle ZnalZ a zejména § 1 odst. 1 a 2 ZnalV. Samotný proces jmenování se řídí dle SŘ a instrukcí¹² Ministerstva spravedlnosti, která provádí ZnalZ na základě § 26 ZnalZ.

Nový znalecký zákon nepracuje s pojmem „jmenování“, ale zakotvuje proces zápisu znalce do seznamu, kterým vzniká znalci právo na výkon znalecké

¹¹ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2414/2008 ze dne 26. 8. 2010.

¹² Instrukce Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 30. dubna 2012, č.j. 90/2012-OSD-ZN, o správním řízení ve věcech znalců a tlumočnicků

činnosti. Proces zápisu nyní bude nově spadat pouze do pravomoci Ministerstva bez možnosti pověření předsedy krajského soudu.

Dle aktuálního účinného zákona lze jmenovat znalcem fyzickou osobu (dále jen „osoba“) na návrh správního orgánu nebo také na návrh dotyčné osoby, která má být v budoucnu jmenována.

Navrhovaný musí splnit taxativně stanovené podmínky uvedené v § 4 ZnalZ kumulativně. Tyto zákonné podmínky pro jmenování a výkon znalecké činnosti jsou vyjmenovány na začátku předchozí kapitoly.

NZnalZ mění tyto podmínky potřebné pro jmenování resp. zapsání znalce do seznamu v § 5. Neobsahuje podmínku státního občanství ČR či jiného členského státu Evropské unie.¹³ Naopak určuje další podmínky jako je v určitých případech nezbytnost kontaktní adresy v ČR, absence úpadku, zabezpečení materiálního a technického zázemí pro řádný výkon znalecké činnosti či absence sankčního zániku oprávnění k výkonu znalecké činnosti 5 let před podáním žádosti o zápis včetně absence některých přestupků 3 roky před podáním žádosti.

Nová úprava blíže specifikuje bezúhonnost a odbornost v § 8 a § 9 NZnalZ. Kromě těchto podmínek musí také žadatelé o zápis do seznamu znalců složit vstupní zkoušku dle § 10 NZnalZ. Podmínky pro výkon znalecké činnosti znaleckými ústavy a znaleckými kanceláři jsou uvedeny v § 6 a v § 7 NZnalZ.

Právo být jmenování znalcem po splnění zákonných podmínek je právem nenárokovým. Naopak je možné, aby orgán veřejné moci, který o žádosti o jmenování rozhoduje, dospěl k závěru, že jmenovat znalce v daném oboru není potřeba podle § 2 odst. 4 ZnalV. Takový závěr musí být dostatečně odůvodněn, aby dané řízení nebylo stíženo vadou pro nepřezkoumatelnost. To se ovšem k 1. 1. 2021 mění, neboť NZnalZ zavádí po splnění veškerých podmínek k zápisu do seznamu znalců na zápis nárok.

---

¹³ Pro tyto osoby s cizím občanstvím členského státu EU, členského státu EHS či Švýcarska zavádí NZnalZ tzv. rozdílovou zkoušku dle § 12

Znalec skládá slib¹⁴ dle § 6 odst. 2 ZnalZ tomu, kdo jej jmenoval (ministru spravedlnosti, pověřenému předsedovi krajského soudu), a po jeho složení je následně zapsán do seznamu znalců a tlumočnicků (dále jen jako „seznam znalců“), který vede centrálně MSČR a je veřejně přístupný na webových stránkách ministerstva.¹⁵ Samotný slib je písemně zaznamenán s vlastnoručním podpisem znalce a je archivován v knize slibů.¹⁶

Jmenovaná osoba znalcem slibuje dle ZnalZ: „...že při své znalecké činnosti bude přesně dodržovat právní předpisy, že znaleckou činnost bude konat nestranně podle svého nejlepšího vědomí, že bude plně využívat všech svých znalostí a že zachová mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se při výkonu znalecké činnosti dozvěděl.“ Slib zůstává po nabytí účinnosti nové úpravy NZnalZ v podstatě stejný s drobným rozšířením, že znalec bude dbát na rozvoj svých znalostí.

2.3 Ustanovení znalce *ad hoc*

Znalecký posudek, respektive znaleckou činnost, mohou vykonávat pouze znalci a znalecké ústavy zapsané v příslušných seznamech znalců a znaleckých ústavů.

Existují však zákonem předvídané, výjimečné situace, kdy je nezbytné, aby posudek vypracovala osoba, která není vedena v seznamu znalců. Taková osoba může být pouze osobou fyzickou, nikoli nutně státním občanem České republiky. Zákon nepožaduje ani zkoumání osobních vlastností, jako je tomu v případě jmenování znalců dle § 4 ZnalZ. Postačí, aby dotyčná osoba byla odborníkem (toto kritérium je nezbytné ověřit) a vyslovila souhlas se jmenováním pro danou věc.

¹⁴ Je samozřejmostí, že slib je zcela sekulárním institutem, avšak v období První a Druhé republiky znalci skládali přísahu dvojího typu. Zákon č. 33/1868 ř. z. stanovoval přísahu pro věřící následovně: „*Přisáhám Bohu Všemohoucímu Vševědoucímu přísahu čistou, že nález a svůj posudek podávám podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a podle pravidel vědy (umění; řemesla) k tomu mi dopomáhej Bůh!*“ Druhý zákon č. 223/1922 Sb. upravoval přísahu znalců pro osoby bez náboženského vyznání ve znění: „*Přisáhám, že podám – podal(a) jsem – svůj nález a posudek dle svého nejlepšího vědomí a svědomí a dle pravidel vědy (umění, živnosti)*“. PRAŽÁK, J. *Soudní znalci*. Praha: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1940. 377 s., s. 32 a násl.

¹⁵ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRÍVNA, T. a kol., *Trestní právo procesní*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015, 928 s. ISBN 978-80-7478-750-8, s. 385.

¹⁶ DÖRFL, L. *Zákon o znalcích a tlumočnících*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2009, 205 s. ISBN 978-80-7400-148-2, s. 32

V takovém případě se jedná o ustanovení znalce „*ad hoc*“ v okamžiku, kdy složil slib, který ho zavazuje k povinnostem daným ZnalZ. Toto ustanovení znalce je možné jen v případech, kdy nastane alespoň jedna z následujících situací dle § 24 ZnalZ:

- není pro daný obor v seznamu zapsán žádný znalec,
- nemůže-li znalec zapsaný do seznamu úkon provést (pro nemoc, podjatost atd.),
- provedení úkonu znalcem ze seznamu by bylo spojeno s nepřiměřenými obtížemi nebo náklady (překonávání značné vzdálenosti atp.)¹⁷.

Práva a povinnosti (o kterých je pojednáno v následující kapitole 2.4) pro znalce ustanoveného „*ad hoc*“ jsou stejná jako v případě znalce, který je zapsaný v seznamu, s výjimkou¹⁸ těch povinností, které se týkají znaleckého deníku, jímž znalec ustanovený „*ad hoc*“ nedisponuje. Stejně tak není držitelem znalecké pečeti.

Tak jako znalec, může být za obdobných podmínek ustanovena znaleckým ústavem „*ad hoc*“ i právnická osoba, která má určité kvality pro vypracování znaleckého posudku. Typicky jím budou fakulty univerzit, které nejsou zapsané v seznamu znaleckých ústavů.¹⁹

Ustanovení NZnalZ týkající se znalce ustanoveného „*ad hoc*“ jsou podrobnější než ustanovení ZnalZ. Tito znalci, případně znalecké ústavy či znalecké kanceláře jsou v novém znaleckém zákoně nazýváni jako „osoby vykonávající jednorázově znaleckou činnost“.

2.4 Práva a povinnosti znalce a jeho odpovědnost

2.4.1 Práva a povinnosti obecně

Znalecký zákon vymezuje svoji věcnou působnost v § 1 odst. 2. Kromě znalecké činnosti upravuje práva a povinnosti znalců, podmínky výkonu

¹⁷ KRÍSTEK, L. *Znalectví*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7478-042-4, s. 79 a násl.

¹⁸ Další výjimka je od roku 2021 stanovena NZnalZ, který vylučuje znalce *ad hoc* z povinnosti být pojištěn

¹⁹ ŠEVČÍK, P., ULLRICH, L. *Znalecké právo*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-539-8, s. 199

znaleckých ústavů, působnost ministerstva a krajských soudů při výkonu státní správy znalecké činnosti a také stanovuje správní delikty a odpovědnost znalců za jejich spáchání v důsledku porušení povinností.

ZnalZ v § 8 a násl. ukládá znalci povinnosti při výkonu znalecké činnosti. Stanovuje zejména, že znalec musí vykonávat svoji činnost osobně (s možností přibrat konzultanta), řádně (například opatřit písemně vyhotovený znalecký posudek podpisem a pečeti znalce či dle § 13 ZnalV vyznačit znaleckou doložku), ve stanovené lhůtě²⁰, v oboru a odvětví, pro něž byl jmenován, zachovávat mlčenlivost (za jistých okolností jí může být zproštěn), vést znalecký deník (v listinné či elektronické podobě) a oznámit příslušnému orgánu případné pochybnosti o své nepodjatosti²¹ k věci, orgánům, účastníkům či jejich zástupcům.

Podjatost nebo v opačném smyslu nestrannost znalce se odvozuje od nestrannosti soudce. Nezbytnost zachování nestrannosti bezprostředně souvisí s právem účastníků na spravedlivý proces dle čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Nestrannost má vnitřní složku, tedy vnitřní vztah znalce k věci (subjektivní prvek), jakožto složku vnější v podobě neexistence okolnosti, která by vzbuzovala pochybnosti o tom, že znalec vztah k věci nemá (objektivní prvek).²² Nově bude od roku 2021 tato povinnost rozšířena i na konzultanta znalce dle § 18 NZnalZ.

Další povinnosti stanovuje též ZnalV. V § 4 odst. 5 je stanovena povinnost znalce oznámit příslušnému soudu změnu jeho bydliště. V § 13 ZnalV jsou stanoveny povinnosti týkající se především formálních náležitostí a struktury posudku, o kterých bude pojednáno více v kapitole 3.

Správní orgán či soud má povinnost znalce o jeho základních právech a povinnostech poučit v případě jeho přibrání. Především se jedná o poučení o výše zmiňované povinnosti podat posudek řádně, včas a vypracovat jej osobně. Dále pak o situaci, kdy má znalec poměr k věci, k účastníku řízení či orgánu, který řízení vede. Znalec je poučen, že v takovém případě posudek nesmí podat. V neposlední řadě je poučen o jeho právu na náhradu vynaložených hotových

---

²⁰ NZnalZ formuluje obdobně povinnost vypracovat posudek řádně a včas v § 1 odst. 3 a konkretizuje podrobně v § 27 a § 28 náležitosti řádného posudku, které v aktuální účinné úpravě konkretizovány podrobně nebyly.

²¹ K podjatosti například: II. ÚS 105/01; NS 25 Cdo 1593/2001; NS Skno 4/1999

²² DÖRFL, L. *Zákon o znalcích a tlumočnících. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009, 205 s. ISBN 978-80-7400-148-2, s. 76

výdajů a o právu na odměnu znalce, které bude věnována následující kapitola 2.4.2.

Podstatnou změnou s nabytím účinnosti NZnalZ bude dle § 22 nově povinnost pojištění odpovědnosti znalců a znaleckých kanceláří, která doposud v úpravě znaleckého práva chyběla. Výluka této povinnosti platí pro znalecké ústavy, znalce zaměstnané ve znaleckém ústavu či znalecké kanceláři a pro znalce ustanovené „*ad hoc*“. Limity pojištění stanoví NZnalV.

Mezi další, nové povinnosti bude dle § 24 NZnalZ oznamovací povinnost znalce vůči ministerstvu o skutečnostech, které by mohly vést k pozastavení či zániku znaleckého oprávnění.

Dále také bude nově povinnost elektronické evidence posudků namísto dosud vedených znaleckých deníků v listinné formě. Jde však spíše o změnu terminologie, neboť kromě elektronické formy se v podstatě jedná o elektronický deník, do kterého budou znalci zadávat údaje obdobně jako doposud. Spravovat jej bude dle § 29 NZnalZ centrálně Ministerstvo spravedlnosti s pravidelnou kontrolou plnění povinností znalcem. Konkrétní podmínky vedení evidence budou stanoveny prováděcí vyhláškou, která je v přípravě MSČR.

Znalci budou též muset dle § 27 NZnalZ archivovat všechny posudky alespoň 10 let po podání znaleckého posudku v elektronické nebo písemné podobě.

Práva znalce stanovená ZnalZ jsou oproti povinnostem co do kvantity v menšině. Mezi práva znalce patří právo na výkon znalecké činnosti na celém území České republiky. Neplatí tedy princip teritoriality výkonu znalecké činnosti, jak již bylo uvedeno.

Dle § 10 odst. 2 ZnalZ má znalec právo na přibrání konzultanta, je-li to třeba. NZnalZ upravuje v § 23 přibrání konzultanta obdobně jako dosavadní úprava, avšak užití konzultanta jen podmíněno souhlasem zadavatele posudku.

Dalším je právo v § 14 odst. 1 ZnalZ na užívání technického zázemí a materiálů organizace, u které je zaměstnán. Tato organizace je naopak, až na zákonné výjimky, povinna užití těchto věcí na žádost znalce umožnit. Toto právo znalce v novém znaleckém zákoně není zakotveno.

Dále můžeme zmínit i právo na vyškrtnutí ze seznamu znalců nebo právo na odepření podat znalecký posudek dle § 11 odst. 3 ZnalZ. Toto právo se v jistém smyslu může „překrývat“ s povinností znalce vyloučit se pro podjatost v případě poměru k věci či účastníkům řízení dle § 11 odst. 1 a 2 ZnalZ.

Dosavadní účinná úprava znaleckého zákona ukládala povinnost znalci odmítnout za jistých okolností podat posudek. Důvodem je uvedena pochybnost o podjatosti, o níž je pojednáno výše. ZnalZ v § 11 odst. 3 umožňuje znalci odmítnout podat posudek s odkazem na jednotlivé procesní předpisy, kdy se aplikují obdobně ustanovení o svědcích na znalce. Tedy jedná se především o situace, kdy by podáním posudku hrozilo trestní stíhání znalci či osobám jemu blízkým. ZnalZ dále z § 12 odst. 1 *a contrario sensu* vyplývá, že znalec může odmítnout úkon z vážných důvodů bez bližší konkretizace.

Nový znalecký zákon upravuje institut odmítnutí podání znaleckého úkonu v § 19. Je zde zároveň právo odmítnout a v některých případech naopak povinnost odmítnout podat úkon. Oproti dosavadní úpravě zpřesňuje důvody, pro které znalec znalecký úkon může či musí odmítnout provést.

Definuje čtyři skutečnosti, kdy znalecký úkon odmítne vždy, ať je zadavatelem kdokoli. Jsou jimi – zaneprázdněnost znaleckými úkony, pozastavení oprávnění výkonu znalecké činnosti, nemá oprávnění pro výkon znalecké činnosti v daném oboru, odvětví nebo specializaci, či v případě je-li zaměstnancem, společníkem nebo členem znalecké kanceláře a vykonává pro ni znaleckou činnost.

Odmítá-li provést znalecký úkon vůči orgánu veřejné moci, může ho odmítnout dle § 19 odst. 2 NZnalZ též pro závažné zdravotní okolnosti, závažnou rodinnou situaci, mimořádné či neočekávané pracovní povinnosti, které mu nemohou umožnit vykonat úkon s odbornou péčí a včas, případně dle jiného předpisů (např. procesní ustanovení o svědcích).

V následujících kapitolách je podrobněji pojednáno o některých právech a povinnostech, které si zaslouží více pozornosti.

2.4.2 Odměna znalce

O náhradě přímých nákladů a odměně rozhoduje soud či správní orgán v rámci řízení, v němž byl znalec přibrán pro vyhotovení znaleckého posudku podle § 15a až § 29 ZnalV a dle § 17 a násl. ZnalZ.

Odměna a náklady se označují jako znalečné. Mezi náklady, na jejichž úhradu má znalec právo, patří náklady, které přímo souvisí s vypracováním znaleckého posudku. Do těchto nákladů se řadí cestovné, náklady na užití technických zařízení atd. Naopak k těmto nákladům nepatří ty, které souvisí se znaleckou činností, ale nejsou nezbytné k vypracování toho kterého znaleckého posudku. Znalec může podat žádost o proplacení těchto nepřímých nákladů. Mezi tyto náklady lze řadit amortizaci zařízení, vybavení, opravy, spotřebu energií, atp.²³

Odměna za práci je určena ZnalV v rozpětí od 100 Kč do 350 Kč za jednu hodinu práce, kdy se výše určuje dle stupně náročnosti a potřebné odbornosti. Znalečné, tedy odměnu za práci a náhradu nákladů, vyúčtuje znalec společně. O konečné výši rozhoduje orgán, který znalce v daném řízení ustanovil. Konečná výše může být tedy rozhodnutím soudu či správního orgánu stanovena odlišně od navrhované částky ve vyúčtování. Snížení znalečného rozhodnutím orgánu bývá dle Křístka²⁴ často předmětem sporů.

Výše zmíněná sazba je stanovena novelou ZnalV s účinností od roku 2003 a doposud se nikterak nezměnila. To je již řadu let negativně kritizováno nejen znalci samými, ale napříč odbornou veřejností s častou argumentací odkazující na Český statistický úřad, že průměrná mzda se výrazně zvýšila a taktéž náklady v důsledku růstu cen, zatímco odměna za specializovanou, odbornou práci znalců zůstává již 17 let beze změny.

Pražák hodnotí znaleckou činnost jako důležitou, konanou s opatrností, kvalifikovaně, nestranně a uvádí, že „*Za tuto práci náleží znalcům zvláštní odměna*“²⁵. Je tedy vhodné vzhledem k důležitosti a nezbytnosti znalecké činnosti

²³ BRADÁČ, A; KLEDUS, M; KREJČÍ, P a kol. *Soudní znalectví*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2010. 242 s. ISBN 978-80-7204-704-8 s. 136

²⁴ KŘÍSTEK, L. *Znalectví*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7478-042-4, s. 141

²⁵ PRAŽÁK, J. *Soudní znalci*. Praha: Právnícké knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1940. 377 s., s. 24

pro justici a správní orgány odměnu upravit tak, aby tomuto odpovídala a byla pro znalce důstojnější.

Skupina šestnácti senátorů podala dokonce návrh na zrušení ustanovení § 16 ZnalV s tím, že ji shledává jako protiústavní. Konkrétně opírali argumentaci v návrhu o právo na svobodu podnikání, se kterým měla být ZnalV v rozporu. Ústavní soud nicméně návrh zamítl a konstatoval, že znalecká činnost je „... činnost ve „veřejném zájmu“ pro účely řízení před orgány veřejné moci. Tomu ostatně odpovídá i způsob a povaha její právní regulace.“²⁶ Své tvrzení o specifické povaze znalecké činnosti dále opírá o znění zákona č. 167/1949 Sb., o stálých přísězných znalcích a tlumočnících: „V minulosti dokonce právní úprava ... výkon znalecké činnosti označovala veřejnoprávním pojmem „znalecký úřad“, jenž zřetelně poukazuje na úzké sepětí znalecké činnosti s výkonem veřejné moci a její důsledné odlišení od činnosti podnikatelské.“²⁷

Důsledkem této neuspokojivé situace odměňování znalců bývá přisuzována praxe, kdy soudní znalci v některých případech odmítají z důvodu zaneprázdněnosti vypracování znaleckého posudku pro správní úřady a soudy, neboť dávají přednost znalecké činnosti vykonávané pro soukromoprávní subjekty se smluvně stanovenou odměnou. To má za důsledek, že se řízení prodlužují.²⁸ Též kvalita posudků pro tyto orgány je nižší, neboť znalci nejsou dostatečně motivováni a ti, kteří znaleckou činnost vykonávají kvalitně, jsou pro soudy a správní orgány méně dostupní. O této problematice se obdobně vyjadřuje Kadlec²⁹ z pozice soudního znalce. Toto reflektuje i důvodová zpráva k novému znaleckému zákonu, ve které se praví, že NZnalZ reviduje systém odměňování znalců a prostřednictvím NZnalV dojde k navýšení současné úrovně znaleckého.³⁰

Změna výše či způsobu určení odměny by tedy mohla přispět jakožto parciální řešení průtahů řízení, což je stále palčivé a důležité téma justice i správních orgánů. Jak praví Ústavní soud České republiky „...nepřiměřená délka

²⁶ Nález Ústavního soudu ČR v Brně ze dne 15. 9. 2015 sp. zn. Pl. ÚS 13/14, s. 8

²⁷ Tamtéž

²⁸ ČESKÁ TELEVIZE: *Soudy se vlečou. Chybějí jim posudky, protože nejsou znalci.* [online]. 2.10.2016 [cit. 2020-12-02]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1924844-soudy-se-vlecou-chybeji-jim-posudky-protoze-nejsou-znalci>

²⁹ KRABEC, T. *Limity použití § 127a OSŘ z pohledu soudního znalce.* Právní rozhledy. 2015, č. 15-16, s. 554-557. ISSN 1210-6410

³⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2029 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích, a znaleckých ústavech, ze dne 17. 1. 2018, str. 3

*řízení se přímo odráží v důvěře občana ve stát, jeho instituce a v právo.*³¹. V konečném důsledku se může řešení této situace ohledně odměňování a též zvýšení kvality posudků jako takových (o čemž je pojednáno také v kapitole 3.2.1) pozitivně sekundárně dotýkat i práva na spravedlivý proces dle čl. 36 LZPS a upření práva na spravedlnost, protože: *„Přijde-li spravedlnost pozdě, je to totéž, jako by byla odmítnuta.*“³²

2.4.3 Mlčenlivost

Mezi další bazální povinnosti soudních znaleců patří mlčenlivost, která vzniká jmenováním znalce, který se k této povinnosti zavazuje při složení slibu dle § 10a ZnalZ. Znalec se zaváže mlčet o všech skutečnostech, o kterých se v souvislosti se svojí znaleckou činností dozvěděl.

Obdobná povinnost se vztahuje též na konzultanta znalce, který jej o tomto písemně poučí. Vzhledem k tomu z logiky věci vyplývá, že znalec nemusí zachovávat povinnost mlčenlivosti o skutečnostech, o nichž se dozvěděl při výkonu své znalecké činnosti vůči konzultantovi.

Mlčenlivost platí i v době, kdy znalec ukončí ze své vůle či na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci znaleckou činnost vykonávat. Výjimkou z této povinnosti může být užití předmětných informací se zachováním určité míry anonymity pro vědecké či pedagogické účely.

Mlčenlivosti může být znalec, potažmo jeho konzultant, zproštěn soudem, správním orgánem či účastníkem i jinou osobou soukromého práva, který si zpracování znaleckého posudku u znalce objednal.

Podle Ulricha³³ se znalec nedopustí porušení mlčenlivosti, pokud se jedná o informace z veřejných zdrojů dostupných, a to i kdyby se o nich dozvěděl v souvislosti s výkonem znalecké činnosti.

Nová úprava zakotvuje mlčenlivost obdobně. Rozšiřuje ovšem výluky z povinnosti mlčenlivosti v odst. 3 a 4 v § 20 NZnalZ, kde neplatí vůči orgánu v rámci řízení, v němž má být posudek použit, ani vůči orgánu vykonávajícím

³¹ Nález Ústavního soudu ČR v Brně ze dne 29.1.2019, sp. zn. IV. ÚS 3892/18

³² Nález Ústavního soudu ČR v Brně ze dne 29.1.2019, sp. zn. IV. ÚS 3892/18

³³ ŠEVČÍK, P., ULLRICH, L. *Znalecké právo*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-539-8, s. 148

dohled nad znaleckou činností či řízení proti osobě, která vykonala znalecký úkon, nebo proti zadavateli v souvislosti s touto činností ani na spory mezi nimi.

2.4.4 Trestní a přestupková odpovědnost

S porušením povinností znalce ZnalZ spojuje v oddíle V. odpovědnost za spáchání správních deliktů, které projednává ministerstvo spravedlnosti či předseda krajského soudu³⁴ a sankcionuje je především formou stanovení pokut.

Při projednávání se užije kromě ZnalZ také zákon č. 250/2016 o projednávání některých přestupků a subsidiárně správní řád. Pokuty se ukládají u některých přestupků až do výše 200.000,- Kč u znalců – fyzických osob v případě, že:

- podal znalecký posudek nikoli řádně a včas
- nevykonával znaleckou činnost osobně
- porušil mlčenlivost
- nepoučil příslušné osoby o povinnosti mlčenlivosti
- odmítl bez vážných důvodů podat znalecký posudek orgánu veřejné moci
- nevede řádně či vůbec znalecký deník
- vyúčtoval chybně odměnu za podání posudku
- vykonával činnost znalce navzdory pozastavení tohoto oprávnění
- neopatřil posudek pečeti znalce či jej opakovaně nepodepsal

U závažnějších pochybení lze rozhodnout o udělení sankce v podobě vyškrtnutí ze seznamu znalců.

Přestupku dle ZnalZ se může dopustit i osoba, která není znalcem, nýbrž se za znalce či znalecký ústav neoprávněně vydává, anebo vykonává znaleckou činnost, čímž se dopustí přestupku se sankcí uložení pokuty až do výše 200.000,- Kč.

Do výše 400.000,- Kč se ukládají pokuty, kdy se protiprávního jednání dopustí znalecký ústav. Mezi tyto správní delikty patří:

- výkon znalecké činnosti nikoli řádně a včas

³⁴ S nabytím účinnosti NZnalZ bude od roku 2021 příslušné k projednání přestupků znalců pouze MSČR jako jediný dohledový orgán nad znaleckou činností.

- nevykonával znaleckou činnost osobně
- nepoučil příslušných osob o povinnosti mlčenlivosti
- podal posudek ve věci, z níž byl jako ústav vyloučen
- odmítl bez vážných důvodů podat znalecký posudek orgánu veřejné moci
- neopatřil znalecký posudek pečeti či opakovaně nepodepsal
- vedl znalecký deník nikoli řádně či jej nevedl vůbec
- nesprávně vyúčtoval odměnu za posudek

Odpovědnost za přestupky zaniká, pokud správní orgán o něm nezahájil řízení do jednoho roku ode dne, kdy se o něm dověděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy k takovému protiprávnímu jednání došlo. Sankce s uloženým peněžitým plněním jsou splatné do 30 dní od nabytí právní moci rozhodnutí.

Věcně příslušným orgánem k řízení o přestupku znalce je dle §25c odst. 1 ZnalZ Ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu.

Nová úprava znaleckého práva účinná od 1. 1. 2021 zakotvuje přestupkovou odpovědnost v § 39 a násl. NZnalZ v širším rozsahu a podrobněji než ZnalZ. Rozšiřuje přestupkovou odpovědnost i na osoby, které se podílely na zpracování znaleckého posudku, jakožto spolupachatele. Sankce ve formě pokut se pohybují v novém znaleckém zákoně za naplnění některých skutkových podstat přestupků až do výše 500.000,- Kč. Novinkou je také věcná příslušnost orgánu k řízení o přestupku znalce, kterým bude pouze Ministerstvo spravedlnosti.

Trestní odpovědnost znalce nastává dle § 346 trestního zákoníku, když tento podá znalecký posudek, který je nepravdivý, neúplný či hrubě zkreslený. Při naplnění znaků skutkové podstaty takového trestného činu znalci hrozí trest v podobě zákazu činnosti a v případě naplnění znaků kvalifikované skutkové podstaty trest odnětí svobody až na 10 let. Znalci musí být prokázán úmysl alespoň ve formě úmyslu nepřímého.

Znalec je v případě spáchání výše zmíněného trestného činu speciálním subjektem. Tento trestný čin může spáchat tedy pouze a jen znalec, případně znalecký ústav. V případě znaleckého ústavu se užije zákon č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob.

Trestně odpovědná může být také osoba, která je zaměstnancem znaleckého ústavu a podílí se na vypracování znaleckého posudku, a to na základě právní fikce a užití institutu jednání za jiného. V případě spáchání trestného činu podání nepravdivého posudku zaměstnancem je také trestně odpovědná právnická osoba – znalecký ústav na základě přičitatelnosti trestného činu, a to i v případě, že není zřejmé, kdo znalecký posudek v rámci znaleckého ústavu vypracoval.³⁵

Trestní zákoník znalce při své činnosti naopak také chrání. Určitá osoba se může dopustit kvalifikovaného trestného činu nebezpečného vyhrožování v souvislosti s výkonem povinností znalce dle § 353 odst. 1 a 2 písm. d). V souvislosti s trestním řízením též požívá osoba znalce, a také jemu osoby blízké, zvláštní ochrany podle § 2 zákona č. 137/2001 Sb.

Nelze-li porušení povinnosti znalcem posoudit jako přestupek či jako trestný čin, je možné dle § 25d ZnalZ udělit znalci písemnou výstrahu. Ta je v případě projednávání jiného, následného přestupku znalce brána v úvahu jako přitěžující okolnost.

NZnalZ zakotvuje v § 37 obdobný institut a označuje jej jako „výtka“. Tu může udělit MSČR v rámci výkonu dohledové činnosti jakožto dohledový orgán. Jedná se o kontrolu výkonu znalecké činnosti dle § 35 NZnalZ včetně kontroly věcné správnosti posudku či možnosti vyškrtnutí neaktivních znalců.

2.4.5 Odpovědnost znalce za způsobenou škodu

Na znalce se vztahují ustanovení občanského zákoníku ohledně náhrady škody, kterou mohou způsobit v souvislosti se znaleckou činností. Především pak stojí za zmínku § 5 zák. č. 89/2012 Sb., který říká, že osoba, která „... *se přihlásí odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena.*“ nebo § 2950 téhož zákona. Pokud znalec jedná v rozporu s tímto ustanovením, je za takové jednání a jeho důsledky odpovědný.

Odpovědnost znalce za škodu způsobenou výkonem znalecké činnosti lze členit na škodu způsobenou vůči objednateli, vůči třetí osobě a vůči orgánu

---

³⁵ KRÍSTEK, L. *Znalectví. 1.vyd.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7478-042-4, s. 123.

veřejné moci, který jej ustanovil znalcem v řízení. Taková odpovědnost znalce je pouze subjektivní. Objektivní odpovědnost znalec nemá.

Judikatura dovodila, že znalec má ve smluvním vztahu o dílo, konkrétně o vypracování znaleckého posudku, vůči objednateli pozici silnější strany – profesionála a musí na základě svých znalostí a zkušeností předcházet vzniku škody.³⁶ V tomto případě je znalec odpovědný takové osobě za porušení obecné povinnosti i povinnosti vyplývající ze smlouvy s objednatelem.³⁷

Vůči třetí osobě se může znalec dopustit škody porušením právní povinnosti stanovené § 8 ZnalZ. Jedná se o tzv. mimozávazkovou odpovědnost.

V případě ustanovení znalce orgánem veřejné moci též není vyloučena odpovědnost znalce za škodu v případě, že jeho obsah byl příčinou vzniku majetkové škody, čímž je dán vztah mezi porušením právní povinnosti na straně znalce a škody poškozené osoby. Pro vznik odpovědnosti je tedy nezbytné, aby mezi posudkem a vzniklou škodou existoval *nexus causalis*.³⁸

2.5 Postavení znalce v řízení

Tato práce se zabývá znaleckým posudkem, znalcem a jeho znaleckou činností se zaměřením na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Z logiky věci je tedy nezbytné pojednat o postavení znalce a užití znaleckého posudku jako prostředku dokazování především ve správním řízení.

Nelze se však nezmínit o postavení znalce i v jiných řízeních (především občanskému soudnímu řízení), neboť se Nejvyšší správní soud při svém rozhodování a interpretaci ustanovení SŘ týkající se znaleckého posudku a postavení znalce, opírá ve své argumentaci a interpretaci ustanovení SŘ právě o ustanovení OSŘ a odkazuje též na rozhodovací praxi Nejvyššího soudu. Důvodem postupu Nejvyššího správního soudu je strohá úprava znaleckého posudku a postavení znalce ve SŘ. O tomto je konkrétněji pojednáno v kapitole 5.1, kde jsou blíže popsány jednotlivé judikáty.

---

³⁶ ŠEVČÍK, P., ULLRICH, L. *Znalecké právo*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-539-8, s. 162 a násl.

³⁷ Na tuto praxi reaguje NZnalZ, který ukládá znalcům povinnost pojištění odpovědnosti.

³⁸ ŠEVČÍK, P., ULLRICH, L. *Znalecké právo*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-539-8, s. 162 a násl.

Navzdory tomu, že mají znalci v řízeních práva a povinnosti a mají na řízení určitý vliv, nejsou znalci účastníky řízení, ale osobami na řízení zúčastněné.^{39,40} Zcela opačné vymezení můžeme nalézt v historických pramenech, které říkají, že: „Znalci jsou osoby na řízení nijak nezúčastněné, mající zvláštní odborné vědomosti, které získaly ať již svým vzděláním, nebo praktickou činností a mohou svými posudky objasnit soudu skutkový stav...“⁴¹

Úloha znalce spočívá ve zprostředkování odborného posouzení co možná nejvíce objektivizovaným způsobem tak, aby bylo možné jeho výstupy přezkoumat či nahradit posouzením jiného znalce v daném oboru. Tím se liší od svědka, který vypovídá o tom, co vnímal sám, a jehož role v tom kterém řízení je nezastupitelná.⁴² Z

nalec vypovídá o tom, co seznal v řízení a zhodnotil z odborného hlediska. Taktéž lze spatřit rozdíl v podjatosti, kdy svědek může být podjatý a může být jeho výpověď takto zhodnocena (avšak nikoli *a priori*), nicméně znalec nesmí být podjatý za žádných okolností.⁴³

Výslech znalce probíhá obdobně jako výslech svědka dle příslušných předpisů. V úvahu připadá především při podání znaleckého posudku ústně do protokolu. Ve všech typech řízení – v občanském, správním i trestním je výslech znalce při podání písemného znaleckého posudku fakultativní. Obligatorním je v řízení trestním a to pouze ve fázi trestního řízení před soudem. V přípravné fázi trestního řízení je též fakultativní.

Znalci vystupují v řízeních před soudy a správními orgány jako subjekt, jenž má tedy za úkol vyřešit určitou odbornou otázku týkající se určité rozhodné skutečnosti (*quaestio facti*), která v řízení vyvstane, a kterou dotyčný orgán není schopen vyřešit bez přibrání znalce, neboť se jedná právě o otázky odborné. Ty je třeba odlišovat od otázek právních, které jsou kompetentní zodpovídat a řešit orgány veřejné moci. V případě odborné otázky se jedná zásadně o otázku

³⁹ ZAHRADNÍKOVÁ, R., a kol. *Civilní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 5 s. ISBN 978-80-7380-437-4, s. 110

⁴⁰ SKULOVÁ, S. *Správní právo - procesní část: multimediální učební text pro bakalářské studium na Právnické fakultě MU. 2., dopl. vyd.* Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5470-7, s. 50

⁴¹ PRAŽÁK, J. *Soudní znalci*. Praha: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1940. 377 s., s. 22

⁴² DÖRFL, L. *Zákon o znalcích a tlumočnících. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009, 205 s. ISBN 978-80-7400-148-2, s. 93.

⁴³ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Správní právo procesní. 3., aktualiz. a dopl. vyd.* Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-34-9, s. 155

skutkovou z příslušného oboru, nikoli o otázku právní.⁴⁴ Výstupem znalecké činnosti je subjektivní posouzení skutkové otázky objektivizovaným postupem.⁴⁵ Posouzení znalce je v rámci řízení přezkoumatelné, respektive musí být, aby byl přípustným důkazem.

Judikatura udává povinnost ustanovit znalce i v případě, že soudce je sám v dané odborné otázce, která v řízení vyvstane, odborníkem. „*Jestliže soud má kromě odborných znalostí předpokládaných pro výkon jeho povolání i jiné odborné znalosti potřebné pro posouzení určité skutečnosti, nelze k tomu zpravidla brát zřetel při úvaze o tom, zda má být proveden důkaz znaleckým posudkem. I v těchto případech je povinností soudu, aby provedl důkaz znaleckým posudkem.*“^{46,47} Tento princip platí jak pro občanské, tak pro trestní řízení. V řízení správním je situace komplikovanější, jak je komparováno níže.

Práva a povinnosti v řízení jim vznikají doručením rozhodnutí, kterým je znalec tzv. přibrán, resp. ustanoven správním orgánem či soudem. Orgán, který jej ustanovil a zformuloval skutkové otázky, neboli znalecký úkol, též určí lhůtu pro zpracování posudku, která by měla být se znalcem konzultována před jejím stanovením.

Znalec má právo a též povinnost součinnosti s daným orgánem. Tedy pokud je nezbytné předložit znalci určité materiály či zajistit potřebný kontakt s účastníkem řízení, obrací se v takovém případě na dotyčný orgán veřejné moci. Ten má naopak právo znalce předvolat a vyslechnout, je-li to třeba.

Pozici znalce a jeho vystupování v jednotlivých typech řízení upravují příslušné procesní předpisy. V trestním řádu je tomu tak (v korelaci se ZnalZ prostřednictvím § 111 TŘ) v § 105 a násl., kde se ustanovení věnují přibírání znalce, přípravě posudku souvisejícího s § 8 ZnalZ, který ukládá povinnost podávat znalecký posudek vypracovaný řádně a včas. Dále TŘ udává pravidla pro výsledch znalce, vymezuje vady posudku atd.

Trestní řád ukládá orgánům činným v trestním řízení upřednostnit při řešení odborných otázek odborné vyjádření před znaleckým posudkem. Znalec je

⁴⁴ KŘÍSTEK, L. *Znalectví. 1.vyd.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7478-042-4, s. 53.

⁴⁵ DÖRFL, L. *Zákon o znalcích a tlumočnících. Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2009, 205 s. ISBN 978-80-7400-148-2, s. 36.

⁴⁶ R1/1981 Sb. rozh

⁴⁷ Obdobně také R62/1973 Sb. rozh. či rozh. NS sp. zn. 22 Cdo 1810/2009 - k nemožnosti nahradit závěr posudku názorem soudu

do řízení přibrán tedy jen v případě, že je nezbytné subsidiárně užít důkazní prostředek formou znaleckého posudku pro složitost odborné otázky a pro vysokou míru potřebné odbornosti nelze danou otázku zodpovědět „pouhým“ odborným vyjádřením. To je na rozdíl od znaleckého posudku oprávněna vyhotovit jakákoli právnická či fyzická osoba, která má dostatečné odborné předpoklady včetně znalců zapsaných v seznamu. (více o rozdílech mezi posudkem a odborným vyjádřením v kapitole 3.4) Trestní řád či jiný zákon však může stanovit výjimku, kdy se obligatorně přibere znalec.

Znalec je přibrán do řízení s poučením o svých povinnostech a možných konsekvencích v případě jejich nedodržení. O přibrání znalce je vyrozuměn obviněný, který je oprávněn podat námitky ať už k samotné osobě znalce, k jeho odbornosti či k otázkám, které mu byly formulovány orgánem, který jej přibrál. O námitkách rozhoduje státní zástupce nebo předseda senátu, v důsledku čehož může být přibrán jiný znalec či mohou být přeformulovány otázky, jež má zodpovědět.

Je-li to nezbytné pro vypracování znaleckého posudku, má znalec oprávnění nahlížet do spisu a též se účastnit určitých úkonů a případně klást dotčeným osobám otázky.

Po případném podání obžaloby státním zástupcem vystupuje znalec ve stádiu hlavního líčení ve chvíli, kdy se provádí dokazování. Zpravidla, až na výjimky, se znalec vyslechne. Výslech probíhá obdobně jako v případě výslechu svědka a užije se analogicky ustanovení o výslechu svědka.⁴⁸ Nejprve znalec představí posudek, jeho závěr a následně jsou mu kladeny otázky soudem a stranami řízení.

V občanském soudním řízení, tak jako v trestním řízení, soud upřednostňuje obdobně nejprve odborné posouzení v podobě odborného vyjádření dle § 127 odst. 1 OSŘ. Soud ho opatří u orgánů veřejné moci, pokud to míra složitosti odborné otázky umožňuje a není pochyb o jejím správném zhodnocení orgánem veřejné moci. Zákon tak vychází vstříc zásadě hospodárnosti, neboť ustanovit znalce a zadat vypracování znaleckého posudku je časově i finančně náročnější. To však nebrání účastníkům řízení zadat vypracování znaleckého posudku znalci z vlastní iniciativy dle § 127a OSŘ.

---

⁴⁸ JEMELKA, L. *Správní řád: komentář*. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-401-8, s. 229

Před novelizací, kdy se včlenil do OSŘ § 127a mohl být také externě vypracovaný znalecký posudek použit účastníkem jako důkazní prostředek ve formě listinného důkazu. Takový důkazní prostředek měl stejnou váhu jako jiné důkazní prostředky, avšak díky novelizaci může být znalec, který vypracoval posudek pro účastníka řízení, slyšen před soudem a má postavení jako znalci ustanovení interně – tedy soudem v rámci řízení.⁴⁹

V občanském soudním řádu je pro znalce podstatný § 127 a násl., které vymezují zejména přibrání znalce, pochybnosti o správnosti posudku, uložení povinnosti součinnosti účastníka se znalcem uložené soudem atd. Další ustanovení, které se věnuje znalci a jeho postavení v civilním řízení, je v § 14 až § 16 OSŘ, kterých se přiměřeně užije ohledně podmínek podjatosti, jež upravuje ZnalZ v § 11, a § 17 OSŘ o rozhodování o vyloučení znalce pro podjatost.

Kromě výše zmíněných ustanovení v OSŘ se o znaleckém posudku zmiňuje též zákon o zvláštních řízení soudních a stanovuje obligatorně opatřit znalecký posudek v určitých typech řízení. Příkladně v § 235 odst. 1 a 2 ZŘS je stanovena nezbytnost vypracování posudku pro zjištění ceny majetku v rámci likvidační podstaty a podmínky o ustanovení znalce.

Ve správním řízení se uplatní mimo speciálních předpisů ve vztahu ke správnímu řádu především § 56, kde jsou podmínky ustanovení znalce a podmínky vypracování posudku, dále § 71 odst. 3 písm. b) SŘ, který upravuje prodloužení lhůty pro vypracování posudku, a možnost výslechu znalce a také ustanovení § 14 odst. 1-4 SŘ, které se užijí obdobně na podjatost znalce a jeho vyloučení z řízení.

Správní řád nerozlišuje znalce jakožto fyzické osoby a znalecké ústavy. Užívá pouze pojmu „znalec“, čímž ovšem nedochází k exkluzi znaleckých ústavů ze znalecké činnosti vykonávané pro správní orgány.

V případě správního řízení se předpokládá určitá míra odbornosti správních orgánů, resp. konkrétních úředních osob. Přibírání znalce k zodpovězení odborné otázky je subsidiární a užije se až tehdy, pokud správní orgán potřebné odborné znalosti nemá, a to ani po využití institutu součinnosti správních orgánů. Tím se situace ve správním řízení zásadně odlišuje od soudního

---

⁴⁹ SVOBODA, K. *Občanský soudní řád: komentář. 2. vydání.* V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9, s. 550.

řízení civilního a trestního, kde takový obdobný postup nepřipadá v úvahu, jak bylo popsáno výše.

V některých typech správních řízení se lze setkat s přibráním znalce pro zhodnocení odborné otázky jako obligatorním prvkem, resp. důkazním prostředkem, neboť povinnost přibrat znalce vyplývá správnímu orgánu přímo *ex lege*. Přibrání znalce je typické pro řadu správních řízení, jako je například vyvlastňovací řízení, stavební řízení, řízení v oblasti sociálního zabezpečení či v řízení o přestupcích v dopravě atd.

2.6 Pozastavení a zánik práva k výkonu znalecké činnosti

Právo na výkon znalecké činnosti může být dotčeno pozastavením nebo jeho úplným zánikem. Oba tyto instituty představují zákonný zásah do práva zakotveného v čl. 26 odst. 1 LZPS, který říká, že: *„Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.“* Jedná se tedy o zásadní zákonný zásah do základních lidských práv a svobod jednotlivce.

Úprava ZnalZ zakotvovala původně pouze možnost odvolání znalce z funkce. Následnou novelizací došlo k úpravě zániku práva na výkon znalecké činnosti namísto institutu odvolání a rozšíření taxativního výčtu právních skutečností, se kterými právo spojovalo možné odvolání a nyní zánik tohoto práva. Novelizované znění ZnalZ nově upravuje možnost za určitých okolností právo na výkon znalecké činnosti pozastavit.

Právní následek zániku či pozastavení práva na výkon znalecké činnosti nastává v případě, kdy dojde k určité, zákonem předvídané, právní skutečnosti. Tyto právní skutečnosti lze kategorizovat dle kritéria existence či neexistence vůle.

2.6.1 Pozastavení práva výkonu znalecké činnosti

Pozastavit lze právo na výkon znalecké činnosti z důvodu, kdy nastane předvídaná právní skutečnost ZnalZ dle § 20. Jedná se o dočasný nástroj, kterým se po určitou dobu znemožní znalci vykonávat znaleckou činnost. Ministerstvo či

předseda krajského soudu tento právní následek zaznamenává bezodkladně (nejpozději do 15 dnů od vykonatelnosti rozhodnutí) do seznamu znalců.⁵⁰

Na rozdíl od institutu zániku práva na výkon znalecké činnosti se v tomto případě pozastavení aplikuje pouze v případě, kdy nastane právní skutečnost, pro niž je typická existence vůle a její projev ve formě rozhodnutí MSČR či předsedy krajského soudu.

Tyto správní orgány tak činí na základě zákonem stanovené diskreční pravomoci, kdy mohou pozastavit výkon znalecké činnosti znalce, pokud je tento trestně stíhán pro úmyslný trestný čin; dále vede-li se řízení o omezení způsobilosti k právním úkonům, resp. o omezení svéprávnosti znalce, či má znalec nastoupit k výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody.⁵¹

Taktéž je možné, aby o pozastavení práva žádal přímo znalec, pokud k tomu má závažné důvody, a to nejdéle na dobu 4 let.

Nový znalecký zákon věcnou působnost centralizuje pouze MSČR. NZnalZ upravuje v § 13 důvody pro pozastavení obdobně s drobnými odlišnostmi. Důvodem bude nově trestní řízení pro podezření ze spáchání trestného činu znalcem, který ohrožuje důvěru v řádný výkon znalecké činnosti, a to nehledě na zavinění. Dále bude důvodem i vazba, zdravotní či obdobně závažné důvody s dlouhodobým následkem znemožňujícím výkon znalecké činnosti. Možnost podat žádost o pozastavení znalcem je zachována a to i opakovaně. Celková doba pozastavení však nesmí přesáhnout 6 let.

V případě existence důvodu v podobě vazby, výkonu trestu odnětí svobody či žádosti znalce Ministerstvo spravedlnosti pozastavit právo musí. U ostatních důvodů je zachována diskrece.

2.6.2 Zánik práva k výkonu znalecké činnosti

Do skupiny právních skutečností, které nejsou závislé na existenci vůle osob a s níž právo spojuje zánik práva vykonávat znaleckou činnost, lze řadit právní událost smrti znalce dle § 20a a násl. ZnalZ.

⁵⁰ ŠEVČÍK, P., ULLRICH, L. *Znalecké právo*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-539-8, s 78 a násl.

⁵¹ KŘÍSTEK, L. *Znalectví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7478-042-4, s. 140

Mezi právní skutečnosti, které nastávají na základě existence vůle a jejího projevu, a s níž je spojen zánik práva na výkon znalecké činnosti, patří písemná žádost znalce o vyškrtnutí ze seznamu znalců, resp. rozhodnutí o této žádosti.

Dále také právo zaniká v případě nabytí právní moci rozhodnutí zahájeného bez ohledu na vůli znalce a to rozhodnutí o prohlášení za mrtvého; o přestupku s uloženou sankcí vyškrtnutí ze seznamu znalců; o spáchání úmyslného trestného činu či nedbalostního trestného činu spáchaného v souvislosti s výkonem znalecké činnosti; rozhodnutí o omezení svéprávnosti; (ZnalZ v § 20a písm. c) uvádí, že oprávnění znalce zaniká též v případě zbavení způsobilosti k právním úkonům, což je z pohledu platné právní úpravy obsoletní ustanovení, neboť dle zák. č. 89/2012 Sb. již lze způsobilost k právním úkonům, resp. svéprávnost osoby pouze omezit). V těchto případech tedy nastávají sekundární právní následky v podobě zániku oprávnění znalce na výkon znalecké činnosti okamžikem nabytí právní moci těchto rozhodnutí, *ex lege*.

Lze tedy shrnout, že k zániku práva na výkon znalecké činnosti dochází na základě rozhodnutí kompetentních správních orgánů, ať už na žádost znalce, nebo v případě nedostatku podmínek pro výkon znalecké činnosti, či přímo ze zákona.

Ministerstvo spravedlnosti či předseda krajského soudu mohou o zániku rozhodnout též v případě, kdy znalec není ze zdravotních důvodů schopen znaleckou činnost vykonávat, a též v případě, že zjistí nedostatek zákonných podmínek pro jmenování, o nichž pojednává kapitola 2.1 a 2.2.

Pokud nastane jakákoli z výše uvedených právních skutečností, dochází následně k vyškrtnutí znalce ze seznamu znalců nejpozději do 15 dní od okamžiku, kdy se o rozhodné skutečnosti správní orgán dozvěděl. O vyškrtnutí je dotyčný znalec vyrozuměn.

NZnalZ upravuje zánik oprávnění vykonávat znaleckou činnost v § 14 obdobně jako výše popsaná aktuální úprava s několika odlišnostmi. I zde centralizuje kompetence k rozhodnutí o zrušení pouze k MSČR. Nyní rozhoduje o zániku, ale NZnalZ zakotvuje rozhodování o zrušení práva, které je jedním ze zákonných důvodů pro jeho zánik dle odst. 3 § 14 a to k okamžiku nabytí právní moci.

Rozhodnout bude moci MSČR nově i v případě, že znalec nedoloží doklad o uzavření pojištění dle § 22 NZnalZ. Dále je-li znalec nedostatečně aktivní co do počtu vypracovaných posudků za posledních 5 let.

Nově se také nebude podávat žádost znalce o vyškrtnutí ze seznamu znalců, ale oznámením adresovaným Ministerstvu spravedlnosti. V takovém případě zaniká právo výkonu znalecké činnosti k poslednímu dni měsíce, ve kterém bylo oznámení MSČR doručeno.

3. Znalecký posudek jako prostředek dokazování

3.1 Prostředek dokazování vs. důkaz

Pro tuto kapitolu, která se zabývá znaleckým posudkem jako jedním z možných prostředků dokazování, je vhodné vyjasnit v této kapitole rozdíly mezi pojmy prostředek dokazování a důkaz, neboť jejich pojetí není zcela konzistentní jak v rámci právního řádu, tak mezi odbornou veřejností.

Pojmy důkaz a prostředek dokazování se týkají dokazování jako takového, které představuje „*právem a procesními zvyklostmi upravený postup soudu a účastníků, jehož účelem je získání poznatků důležitých pro meritorní či jiné rozhodnutí soudu (či správního orgánu) nebo pro další procesní postup soudu nebo účastníků*“.⁵²

Od termínu „prostředek dokazování“ je třeba odlišovat termín „důkaz“. Tyto termíny jsou chápány naukou a zákonnou úpravou rozdílně a v případě zákonné úpravy nikoli zcela konzistentně.

Nauka chápe podle Křístka⁵³ důkaz jako výsledek či výslednou informaci plynoucí z procesního dokazování prostřednictvím prostředku dokazování. Jinými slovy, znalecký posudek je nositelem důkazu, tedy nositelem informace, která odpovídá na odbornou otázku v zadání pro vypracování znaleckého posudku.

Tento důkaz (informaci) nalezneme dle Křístka⁵⁴ v samotném závěru znaleckého posudku. S takovým pojetím podle některých autorů nelze souhlasit. Podle Závory⁵⁵ je důkazem celý posudek, nikoliv pouze jeho závěr. Podobně je pak tedy informací i posudek jako celek, resp. jeho celkový obsah. Samotný závěr je sice výsledné tvrzení, se kterým pracuje soud či správní orgán, avšak toto tvrzení nemůže obstát samo o sobě bez toho, aniž by bylo zakotveno v “těle“ posudku, tedy v té části, která závěr dokládá.

⁵² SVOBODA, K. *Dokazování*. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, 392 s. ISBN 978-80-7357-414-7, s. 12.

⁵³ KŘÍSTEK, L. *Znalectví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7478-042-4, s. 60.

⁵⁴ Tamtéž

⁵⁵ ZÁVORA, J.: *Příčiny obtížné přezkoumatelnosti znaleckých posudků*. Acta Iuridica Olomucensia, 2017, Vol. 12, No. 1, s. 120 - 149. (studie pro Ministerstvo spravedlnosti ČR ve vztahu k novele znaleckého zákona – č.j. 8/2011-OD-ZN/20 ze dne 11. 8. 2011)

Odpovídá-li znalec na odbornou otázku, pak jeho odborné tvrzení není pouhým tvrzením, ale právě tvrzením odborným - tedy odůvodněným a vypracovaným dle určitých metod, zaručujících ověřitelnost a plausibilitu samotného závěru. Čili není *de facto* důležité, že jej říká určitá osoba (znalec – tedy *argumentum ad verecundiam*), ale jakým způsobem odpovídá a na základě čeho k takovému odbornému tvrzení dospěla. Jinými slovy není tak podstatné, že na odbornou otázku odpovídá osoba znalce jako autorita, ale to, že právě znalci mají být zárukou odborného tvrzení, jehož základem je věcné zdůvodnění (*argumentum ad rem*), bez něhož nelze pouhý závěr akceptovat.

Při provádění dokazování znaleckým posudkem se soud či správní orgán (potažmo účastníci) v praxi nezabývají pouhým závěrem, ale i jeho odůvodněním proč a prostřednictvím jakých postupů - metod znalec k tomuto závěru dospěl a hodnotí další řadu dílčích atributů posudku, které nutně musíme nalézt v jeho „těle“ a nikoli jen v závěru. (více o hodnocení posudku v kapitole 3.2.3) Toto širší pojetí důkazu je také v souladu s odbornými texty, které se o předchozím uvedeném zmiňují jako o „hodnocení důkazu“.

Pokud by znalec podal pouhý závěr bez odůvodnění a tedy bez zbylých zákonných částí, pak by posudku chyběla zásadní vlastnost přezkoumatelnosti a takový důkaz (informace svědčící o odborné otázce, která se vztahuje k rozhodné skutečnosti – *quaestio facti*) by důkazem nemohl být, neboť by byl nezákonný a nepřipustný pro nepřezkoumatelnost. Jak říká Nejvyšší soud: „*Aby soud mohl znalecký posudek odpovědně hodnotit, nesmí se znalec omezit ve svém posudku na podání odborného závěru, nýbrž z jeho posudku musí mít soud možnost seznat, ze kterých zjištění v posudku znalec vychází, jakou cestou k těmto zjištěním dospěl a na základě jakých úvah došel k závěru.*“⁵⁶

Proto je vzhledem k výše uvedenému podle autora této práce vhodnější a přesnější, vnímat důkaz jako informaci obsaženou ve znaleckém posudku šířeji, než jako „holé“ tvrzení v závěru posudku.

Co se právního řádu týká, jak již bylo zmíněno v úvodu této kapitoly, je v pojetí termínů „důkaz“ a „důkazní prostředek“ nekonzistentní. Zákonná úprava se zmiňuje o znaleckém posudku jako o důkazu v § 125 OSŘ nebo v § 89 TŘ. Takové pojetí je tedy z hlediska nauky nikoli zcela přesné.⁵⁷

⁵⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 8. 2009, sp. zn. 30 Cdo 352/2008

⁵⁷ KRÍSTEK, L. *Znalectví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7478-042-4, s. 60.

Podle doktríny by měl v tomto případě zákonodárce užívat termín „důkazní prostředek“ tak, jako je tomu v názvu institutu § 125 a násl. OSŘ. Tedy měl by být striktně rozlišen pojem „důkazní prostředek“ jakožto nástroj, který je nositelem informace – „důkazu“ svědčící o určité skutečnosti, jež je zjištěna prováděním dokazování soudem či správním orgánem.

Zatímco TŘ v institutu „dokazování“ v § 89 ods. 2 vymezuje demonstrativním výčtem „důkazy“ (z pohledu nauky přesněji „prostředky dokazování“), že: „*Jako důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání.*“, jiná je situace v institutu „dokazování“ zakotveném ve SŘ.

SŘ v § 51 odst. 1 uvádí, že: „*K provedení důkazů (jakožto procesu zjišťování informací svědčících o určité skutečnosti) lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci... Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek.*“.

Z toho je patrné, že správní řád, oproti trestnímu řádu či OSŘ, vnímá mezi pojmy „důkaz“ a „důkazní prostředek“ rozdíl, a je tak v souladu s naukou. To je zřejmé i z názvů jednotlivých paragrafů v institutu „dokazování“, kde SŘ užívá instrumentál – důkaz listinou, důkaz ohledáním či důkaz znaleckým posudkem.

Navzdory tomu, že SŘ na rozdíl od OSŘ a TŘ je v souladu s naukou a lze si povšimnout rozlišení mezi zmíněnými pojmy, také někteří autoři nerozlišují mezi důkazem a důkazním prostředkem rozdíl. Například Ondruš⁵⁸ uvádí v komentáři k § 51 SŘ, že: „*Důkazem je každý důkazní prostředek, který správní úřad za důkaz uzná a použije ve správním řízení ke zjištění skutkového stavu věci.*“ Takové pojetí je však s naukou v rozporu. Vedral⁵⁹ či Jemelka⁶⁰ jsou naopak striktní v rozdílnosti těchto termínů a poukazují na ni.

3.2 Znalecký posudek jako prostředek dokazování

Znalecký posudek je výsledkem znalecké činnosti, jehož legální definici v právních předpisech nenalezneme. Dle judikatury⁶¹ je důkazním prostředkem,

⁵⁸ ONDRUŠ, R. *Správní řád: nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*. Praha: Linde, 2005. ISBN 80-7201-523-0, s. 184

⁵⁹ VEDRAL, J. *Správní řád: komentář*. Praha: BOVA POLYGON, 2006. ISBN 8072731343, s. 337.

⁶⁰ JEMELKA, L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D.: *Správní řád, 2. vydání*. Praha: 2009, 666 s. ISBN 978-80-7400-157-4, s. 198.

⁶¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2007, sp. zn. 33 Odo 324/2005

kterým znalec prostřednictvím svých odborných znalostí posuzuje skutečnosti, které byly orgánem veřejné moci (či fyzickou nebo právnickou osobou) určeny, a ve znaleckém posudku soudu sděluje subjektivní výsledek tohoto posouzení.

Účelem znaleckého posudku je tedy: „...odborné posouzení určitých skutečností osobám, které nemají potřebné odborné znalosti. Tento účel znaleckého posudku lze rovněž dovodit z jednotlivých ustanoví procesních předpisů upravujících důkaz znaleckým posudkem.“⁶²

Posudek se podává dle § 8 ZnalZ „řádně a včas“. Termín „včas“ znamená do lhůty určené orgánem, který znalce přibral. Zamýšlenou lhůtu by měl orgán před jejím samotným uložením se znalcem nejprve konzultovat, jak mu ukládá § 12 odst. 1 ZnalV.

Pojem „řádně“ není nikde blíže explicitně definován, avšak Dörfl dovozuje, že jsou tím myšleny náležitosti v § 13 ZnalZ a §13 ZnalV. Nepochybně mezi tyto náležitosti patří i kvalitativní (obsahové) aspekty, které popisuje následující kapitola 3.2.2. Aby mohl být posudek podán řádně, musí být užitá vhodná odborná metoda, musí být srozumitelný i pro laiky (zejména závěr) a ověřitelný pro odborníky.

Znalecký posudek znalec podává ústní formou do protokolu či běžněji písemnou formou. V trestním i občanském soudním řízení jsou možné obě varianty. Správní řád požaduje pro správní řízení písemnou formu posudku obligatorně, kdy v § 56 stanovuje, že: „*Správní orgán znalci uloží, aby posudek vypracoval písemně...*“ Znalce je také možné vyslechnout především pro vyjasnění podrobností, užitých metod a závěrů.⁶³

Elektronická forma není zákonem předpokládána a pro zákonný požadavek vlastnoručního podpisu, otisku úřední pečeti a jiných zákonných náležitostí se v případě jejího užití jedná o kopii posudku a je třeba ji vždy doplnit originálem.⁶⁴ To se ovšem změní s novou úpravou znaleckého práva, neboť NZnalZ elektronickou formu znaleckého posudku s elektronickým certifikátem a časovým razítkem zakotvuje v odst. 2 § 27.

⁶² ŠEVČÍK, P., ULLRICH, L. Znalecké právo. V Praze: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-539-8, s. 216

⁶³ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Správní právo procesní. 3., aktualiz. a dopl. vyd.* Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-34-9, s. 155

⁶⁴ DÖRFL, L. *Zákon o znalcích a tlumočnících. Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2009, 205 s. ISBN 978-80-7400-148-2, s. 95.

3.2.1 Náležitosti znaleckého posudku

Náležitosti znaleckého posudku lze dělit na náležitosti formální a náležitosti obsahové. Formální náležitosti se dělí dále na obecné náležitosti, které jsou vymezeny ZnalZ a ZnalV, a další případné zvláštní náležitosti stanovují jiné právní předpisy.

Mezi obecné formální náležitosti řadíme strukturu posudku. Podle § 13 odst. 2 ZnalV se struktura posudku skládá ze tří částí v následujícím pořadí: nález, posudek (někdy též označovaný jako „závěr“) a znalecká doložka.⁶⁵

V první části znaleckého posudku, tedy v nálezu, se dle Křístka⁶⁶ uvádí veškeré materiály získané ze spisu i mimo něj, dále skutečnosti a fenomény, ke kterým znalec přihlížel.

Druhá část, „posudek“ v užším smyslu, obsahuje zadané otázky a úkoly, na které má znalec kvalifikovaně odpovědět, dále odpovědi na tyto otázky a způsob, jakým dospěl k odpovědím, tedy metodologický postup.

Poslední, třetí část znaleckého posudku, je znalecká doložka, jež obsahuje odkaz na seznam, ve kterém je dotyčný znalec veden, kdy a kým byl jmenován znalcem, dále obor znalce a číslo úkonu, pod nímž je posudek veden ve znaleckém deníku.⁶⁷ Kromě toho obsahuje posudek nad rámec, v případě že posudek vypracoval znalecký ústav, dle § 22 ZnalZ podpis (není obligatorní; obligatorním je podpis statutárního orgánu) a identifikaci odpovědných osob, které posudek vypracovaly a je možné je vyslechnout. Znalecký posudek má také obligatorně písemnou formu, pokud jej vypracoval znalecký ústav.

Výklad obsahu jednotlivých částí posudku tak, jak jej stanovuje § 13 odst. 2 ZnalV, se značně liší v pojetí různých autorů.⁶⁸ Podle Závory⁶⁹ je vágní nejenom výklad obsahu jednotlivých obligatorních částí znaleckého posudku, ale i jeho struktura samotná, kterou považuje za překážku přezkoumatelnosti znaleckého

⁶⁵ NZnalZ reaguje na potřebu vyplývající z rozhodovací praxe a rozšiřuje formální náležitosti doposud dovozené judikaturou v § 28.

⁶⁶ KRÍSTEK, L. *Znalectví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7478-042-4, s. 174.

⁶⁷ KRÍSTEK, L. *Znalectví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7478-042-4, s. 174.

⁶⁸ MIKŠ, L. *Nejčastější vady a nedostatky znaleckých posudků*. Soudní inženýrství: časopis pro soudní znalectví v technických a ekonomických oborech, 2006, č. 3, s. 167 a násl.; ŠEVČÍK, P. a ULLRICH, L. *Znalecké právo*. Praha: C. H. Beck, 2015. s. 219.

⁶⁹ ZÁVORA, J.: *Příčiny obtížné přezkoumatelnosti znaleckých posudků*. Acta Iuridica Olomucensia, 2017, Vol. 12, No. 1, s. 122 a násl. (studie pro Ministerstvo spravedlnosti ČR ve vztahu k novele znaleckého zákona – č.j. 8/2011-OD-ZN/20 ze dne 11. 8. 2011)

posudku. Pokud bychom s tímto tvrzením souhlasili, je na místě zvážit *de lege ferenda*, jak úpravu ZnalV změnit tak, aby nevytvářela takovou překážku, neboť: „*Posudek, který není zpracován tak, aby byl snadno přezkoumatelný, bývá příčinou zadávání revizních znaleckých posudků a komplikuje soudní řízení.*“⁷⁰ Kromě změny odměňování znalců (více v kapitole 2.4.2) by mohla vhodná změna ustanovení ZnalV týkající se struktury znaleckého posudku přispět ke kvalitnějším posudkům, ke snazší přezkoumatelnosti a potažmo k urychlení řízení a snížení nákladů.

Doposud upravená struktura posudku v § 13 odst. 2 ZnalV bude zakotvena přímo v novém znaleckém zákoně v § 28 odst. 2 rozšířená o některé další náležitosti, než byly stanoveny dosud. Jsou jimi - titulní strana, zadání, výčet podkladů, odůvodnění vyhovující požadavku přezkoumatelnosti, závěr a případné přílohy. V § 28 odst. 9 je odkázáno na novou prováděcí vyhlášku, která by měla odstranit vágnost aktuální, účinné úpravy struktury znaleckého posudku a měla by konkretizovat postup zpracování a náležitosti znaleckého posudku tak, aby vycházela vstřícně principu přezkoumatelnosti.

Jaké by mělo být konkrétně znění vyhlášky, tak aby nebylo samotnou překážkou přezkoumatelnosti, je otázkou spíše metodologickou nežli právní. Je tedy na MSČR a příslušných odbornících, aby se s tímto vypořádali. Ministerstvo spravedlnosti znění nové znalecké vyhlášky aktuálně připravuje a tímto bodem se též zabývá a je si vědomo nezbytnosti odstranění vágnosti struktury posudku.

Vrátíme-li se k obecným formálním náležitostem, pak kromě výše zmíněné struktury posudku ZnalZ udává znalci povinnost, aby v prostoru pod závěrem připojil vlastnoruční podpis a otisk úřední pečeti (razítka). Takto umístěný podpis a pečeť jsou dle Dörfela⁷¹ podmínkou bezvadnosti posudku, jinak jejich vadné umístění či úplná absence může zakládat v případě provedení důkazu vadu řízení a odpovědnost znalce za škodu. Další formální náležitosti o vázání, číslování stran či umístění znalecké doložky a její náležitosti vymezuje ZnalV v §13 odst. 3 a 4.

Zvláštní náležitosti posudku vyžaduje například trestní řád, který v § 110a stanovuje, aby posudek předložený stranou, nikoli orgánem činným v trestním

⁷⁰ MIKŠ, L. *Nejčastější vady a nedostatky znaleckých posudků*. Soudní inženýrství: časopis pro soudní znalství v technických a ekonomických oborech, 2006, ročník 17, č. 3, s. 167.

⁷¹ DÖRFL, L. *Zákon o znalcích a tlumočnících. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009, 205 s. ISBN 978-80-7400-148-2, s. 94.

řízení, obsahoval doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku. Obdobně je taková náležitost stanovena v § 127a občanského soudního řádu.⁷² Správní řád takovéto obdobné ustanovení neobsahuje, nicméně Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí⁷³ připustil postup podle § 127a OSŘ i ve správním řízení. (více o této judikatuře je pojednáno v kapitole č. 5.1)

Mezi obsahové náležitosti můžeme dle Křístka⁷⁴ řadit i výše popsanou strukturu posudku – nález, posudek (závěr) a znaleckou doložku. Kromě struktury by posudek měl obsahovat též úvodní část, seznam podkladů a přílohy.

V úvodní části nalezneme identifikační údaje znalce a zadavatele. Dále označení věci, v níž se posudek zadává, a uvádí se zde též otázky, které byly znalci položeny.

Seznam podkladů obsahuje veškeré podklady, které měl znalec k dispozici a ze kterých vycházel. Zákon neukládá povinnost uvést seznam podkladů, ale je nezbytné jej uvést pro naplnění důležité vlastnosti přezkoumatelnosti posudku, aby bylo zřejmé, z čeho znalec vycházel – jaké podklady měl či neměl k dispozici. Tyto podklady by měly být součástí nálezu nebo v příloze posudku. Bez těchto podkladů by posudek nemohl být přezkoumatelný.

Nová úprava znaleckého práva reaguje na judikaturní⁷⁵ a doktrinární dovozování náležitostí tak, že jejich taxativní výčet nalezneme v § 28 odst. 2 NZnalZ, přičemž NZnalV by měla tyto náležitosti zpřesňovat včetně konkretizace postupu vypracování znaleckého posudku tak, aby byl přezkoumatelný.

3.2.2 Vlastnosti znaleckého posudku

Kromě výše uvedených náležitostí znalecký posudek musí mít určité vlastnosti, které jsou důležité pro samotné hodnocení znaleckého posudku jako důkazu. Tyto vlastnosti ZnalZ ani ZnalV nezmiňuje a neřeší tedy, jaký posudek má být, co se jeho kvality týče. Tyto atributy jsou doposud dovozovány judikaturou a doktrínou.

⁷² KŘÍSTEK, L. *Znalectví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7478-042-4, s. 175.

⁷³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2.7.2015, č.j. 9 As 206/2014 - 48

⁷⁴ KŘÍSTEK, L. *Znalectví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7478-042-4, s. 172.

⁷⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2010 spis. zn. 28 Cdo 329/2010

Mezi tyto vlastnosti nauka řadí transparentnost a přezkoumatelnost tak, aby byl posudek srozumitelný pro odborníky, ale také pro laiky jakým jsou účastníci řízení nebo orgány veřejné moci. S těmito atributy souvisí též náležité odůvodnění, logická struktura a přehlednost. Jen posudek, který splňuje takové vlastnosti, může plnit svůj účel, tedy zprostředkování odborného posouzení daných skutečností osobám, kteří nejsou odborníky.⁷⁶

Nejvyšší soud přezkoumatelnost zmiňoval nikoli explicitně ve svém rozhodnutí, kdy řekl, že soud může hodnotit posudek jen za předpokladu, že se znalec neomezí pouze na podání odborného závěru bez uvedení, z čeho vycházel, jak ke svým závěrům dospěl a na základě jakých úvah.⁷⁷

Nauka přezkoumatelnost dále konkretizuje tak, že posudek je přezkoumatelný, pokud obsahuje taxativní výčet podkladů, ze kterých znalec vycházel. Zkoumá se jejich úplnost a pravdivost a to, jak s nimi znalec naložil – zda užil všechny či nikoli. Je-li to možné, musí až na výjimky vložit do přílohy zmíněné podklady. Též je prvkem přezkoumatelnosti metodologický základ posudku. Znalec tedy musí uvést, prostřednictvím jaké metody – postupu posudek vypracovával a následně dospěl ke svým závěrům.

Křístek⁷⁸ považuje za stěžejní kromě výše uvedeného též pravdivost posudku jako objektivní vlastnost, od které dále odvozuje další požadavky na posudek. Jmenuje dále kromě již zmíněné přezkoumatelnosti také přesvědčivost, která je subjektivním kritériem, dále komplexnost (vzal v potaz všechny relevantní skutečnosti), vnitřní konzistentnost (absence diskrepance), úplnost (podkladů, příloh, metody, premis a postupu).

Na rozdíl od stávající úpravy NZnalZ nově zakotvuje určité zákonné vlastnosti posudku v § 28 odst. 1, které z hlediska systematiky řadí mezi „náležitosti“ vedle formálních a strukturálních (obsahových) náležitostí. Jsou jimi – přezkoumatelnost, pravdivost a úplnost.

---

⁷⁶ ŠEVČÍK, P., ULLRICH, L. Znalecké právo. V Praze: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-539-8, s. 167 a násl.

⁷⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 8. 2009, sp. zn. 30 Cdo 352/2008

⁷⁸ KŘÍSTEK, L. *Znalectví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7478-042-4, s. 175.

3.2.3 Hodnocení znaleckého posudku

V části soudního či správního řízení, kterou nazýváme „dokazování“, dochází správním orgánem či soudem nezbytně k hodnocení důkazů, a to v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů.

Ta říká, že není formálně vzato stanovena zákonem váha či důkazní síla jednotlivých důkazů například dle toho z jakých důkazních prostředků pramení, nebo není zákonem určeno užití důkazu pro prokázání nějaké skutečnosti, který byl zjištěn prostřednictvím určitého typu důkazního prostředku. Obecně vzato tedy důkaz znaleckým posudkem nemá vyšší či nižší důkazní váhu.

Zásada volného hodnocení důkazů ovládá jak trestní řízení dle § 2 odst. 6 TR, tak občanské soudní řízení dle § 132 OSŘ a do jisté míry též řízení správní.

V občanském řízení se částečně uplatňují prvky legální teorie důkazní, která je v podstatě opakem zásady volného hodnocení důkazů. Prvky této zásady můžeme nalézt v nesporném řízení, kde je například obligatorně stanoveno, aby si soud opatřil znalecký posudek. (§ 235 ZŘS) Specifické postavení má také obecně vzato veřejná listina, u které se uplatňuje vyvratitelná domněnka pravosti a pravdivosti.

V trestním řádu ustanovení § 105 odst. 1 ukládá upřednostnění odborného vyjádření před znaleckým posudkem v případě, že to složitost odborné otázky dovoluje. Toto ustanovení by bylo možné též hodnotit jako určitý prvek legální teorie důkazní.

Ve správním řízení se zásada volného hodnocení důkazů uplatňuje podle § 50 odst. 4 SŘ, pokud není zvláštním zákonem stanoveno užití určitý důkaz obligatorně.

Soud či správní orgán má v souladu se zásadou volného hodnocení důkazu hodnotit dle svého uvážení každý důkaz zvlášť a ve vzájemné souvislosti. Hodnocení ve vzájemné souvislosti znamená, že soud či správní orgán uváží, jak spolu vzájemně důkazy souvisí či si naopak protirečí, a které důkazy při rozhodování v daném případě upřednostní včetně nezbytného zdůvodnění tokového postupu.

Pro tuto práci je podstatnější hodnocení každého důkazu zvlášť, resp. hodnocení znaleckého posudku jako takového.

Soud či správní orgán znalecký posudek hodnotit musí. Nejprve se zabývá tím, zda je posudek vůbec potřebný, zda v řízení objasní podstatné otázky a zda jej pro dokazování z hlediska relevance připustí. Zabývá se následně také tím, zda je posudek přípustný jako důkaz, tedy zda má zákonem požadované náležitosti a náležitosti stanovené vyhláškou, o kterých bylo pojednáno v předešlé kapitole 3.2.2. Hodnotí také procesní bezvadnost, tedy zda nejsou pochybnosti o nepodjatosti znalce, zda posudek vypracoval osobně, zda je usnesení o přibrání znalce (například zda bylo doručené účastníkům) či získání podkladů *lege artis*.

Je otázkou zda, kromě těchto formálních, procesních náležitostí a relevance posudku pro dokazování, má orgán veřejné moci hodnotit i věcnou (odbornou) správnost a tedy i kvalitu posudku s tím spjatou. Judikatura i nauka je v tomto nejednotná.

První názor zní, že orgány veřejné moci resp. soud nemůže přezkoumávat při hodnocení věcnou (odbornou) správnost posudku. Na věcnou (odbornou) správnost se tudíž nevztahuje zásada volného hodnocení důkazů. Takový postoj vyjádřil Ústavní soud v nálezu ze dne 6. 5. 2003, sp. zn. I. ÚS 483/03 a též rozsudek Nejvyššího soudu v rozsudku ze dne sp. zn. 22 Cdo 1810/2009, že odborné závěry nepodléhají soudnímu hodnocení. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2010, sp. zn. 28 Cdo 329/2010 říká, že: „...*od jiných se (znalecký posudek) však liší tím, že odborné závěry v něm obsažené nepodléhají hodnocení soudem podle zásad § 132 OSŘ. ... Hodnocení důkazu znaleckým posudkem tedy spočívá v posouzení, zda závěry posudku jsou náležitě odůvodněny, zda jsou podloženy obsahem nálezu, zda bylo přihlédnuto ke všem skutečnostem, s nimiž se bylo třeba vypořádat, dále zda závěry posudku nejsou v rozporu s výsledky ostatních důkazů a zda odůvodnění znaleckého posudku odpovídá pravidlům logického myšlení. Z uvedeného vyplývá, že důkaz znaleckým posudkem soud hodnotí jako každý jiný důkaz, nemůže však přezkoumávat věcnou správnost odborných závěrů.*“ Tento názor zastává příkladně Svoboda.⁷⁹ Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 22. 1. 2014, sp. zn. 26 Cdo 3928/2013 konstatoval, že hodnocení znaleckého posudku spočívá v posouzení, zda závěry posudku jsou

⁷⁹ SVOBODA, K. *Občanský soudní řád: komentář. 2. vydání.* V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9, s. 549

náležitě odůvodněny, zda jsou podloženy obsahem nálezu, zda bylo přihlédnuto ke všem skutečnostem s nimiž se bylo třeba vypořádat. V pozdějším judikátu ze dne 28. 3. 2018, sp. zn. 32 Cdo 2197/2016 Nejvyšší soud opět zopakoval, že závěr posudku nelze nahradit závěrem soudu, protože jde o názor laický.

Musil⁸⁰, Křístek⁸¹ i Ulrich⁸² zastávají názor jiný, tedy že i věcná (odborná) stránka znaleckého posudku naopak je předmětem hodnocení soudu a vztahuje se na ni zásada volného hodnocení důkazů. Odvolávající se na náleží Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2017, sp. zn. III. ÚS 299/06, který říká, že: „*Znalecký posudek je nutno hodnotit stejně pečlivě jako každý jiný důkaz, ani on nepoživá žádné větší důkazní síly, a musí být podrobován všestranné prověrce nejen právní korektnosti, ale též věcné správnosti. ...Ústavní soud si je vědom toho, že požadavek, aby orgán činný v trestním řízení hodnotil mj. též odbornou správnost znaleckého zkoumání a odbornou odůvodněnost závěrů znaleckého posudku, je velmi náročný. Uznává také, že orgán činný v trestním řízení nemůže nahradit odborné závěry znalce svými laickými názory. Je však třeba trvat na povinnosti orgánů činných v trestním řízení hodnotit znalecký posudek ze všech aspektů shora naznačených, včetně jeho odborné správnosti. Ponechávat bez povšimnutí věcnou správnost znaleckého posudku a slepě důvěřovat závěrům znalce by znamenalo ve svých důsledcích popřít zásadu volného hodnocení důkazů soudem...*“⁸³

Hodnocení věcné stránky je samo o sobě odbornou záležitostí. Orgány veřejné moci jsou v tomto ohledu laici. Zároveň nenalezneme v právních předpisech, jaké atributy posudek má mít a jakým způsobem jej má z hlediska kvality orgán veřejné moci posuzovat.⁸⁴

Křístek praví, že: „Hodnocení posudku nesmí probíhat chaoticky a nahodile. Musí existovat kritéria či metodika, jak znalecký posudek hodnotit.“⁸⁵ S tím nelze než souhlasit. Problematické ovšem je, že věcné hodnocení posudku je

⁸⁰ MUSIL, J. *Hodnocení znaleckého posudku*. Kriminalistika: časopis pro kriminalistickou teorii a praxi. Praha: Odbor vydavatelství a tisku MV ČR, 2010. ISSN 1210-9150. Dostupné online: <https://www.mvcr.cz/clanek/hodnoceni-znaleckeho-posudku.aspx>

⁸¹ KŘÍSTEK, L. *Znalectví. 1.vyd.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN978-80-7478-042-4 s. 15

⁸² ŠEVČÍK, P., ULLRICH, L. *Znalecké právo*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-539-8, s. 226.s. 229

⁸³ Obdobně též náleží Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. PL ÚS 11/08

⁸⁴ NZnalZ nově již upravuje obsahové náležitosti v § 28 odst. 1. NZnalV by měla také upravovat další, konkrétnější kritéria týkající se postupu znalce při zpracování posudku.

⁸⁵ KŘÍSTEK, L. *Znalectví. 1.vyd.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN978-80-7478-042-4

samo o sobě odbornou záležitostí a ucelenou metodiku. Řešení přináší Závora⁸⁶, který navrhl strukturální hodnocení posudku, založené na nezbytných krocích postupu znalce, které musí znalec provést z hlediska kritického myšlení, aby dospěl k reliabilním závěrům. Tento koncept vychází z ověřených publikačních principů vědeckých prací a vychází z něj i návrh NZnalV, kde je zakotven.

Dostupné prameny se zmiňují především o různých koncepcích kritérií hodnocení, která ukládají to, co se má při hodnocení věcné správnosti hodnotit. Jinými slovy „co“ má správní orgán či soud hodnotit a „co“ (jaké znaky či atributy) má či nemá posudek mít. Ono „co“ – je ovšem nezbytné zjistit prostřednictvím postupů - metodiky hodnocení, která zajišťuje spolehlivý způsob, „jak“ se mají kritéria hodnotit.

Koncepcí kritérií hodnocení nalezneme v odborné literatuře několik, též v judikatuře Ústavního soudu. Kritéria, která se mají hodnotit při hodnocení věcné (odborné) stránky posudku jsou dle některých autorit následující:

- kritéria dle Musila⁸⁷, které zastává také Ulrich⁸⁸:
  - teoretická východiska, o něž znalec opírá závěr
  - empirický základ posudku – kvalita a množství zjištěných znaků zkoumaných objektů
  - odborné metody a postup
  - správnost subsumpce konkrétního empirického základu pod obecný teoretický základ

- kritéria dle Matherna⁸⁹:
  - vnitřní jednota, skloubenost argumentů, přesvědčivost a logika posudku
  - prověřitelnost vědeckých metod, vedoucích k závěrům
  - jednoznačnost, absence kontradiktornosti posudku

⁸⁶ ZÁVORA, J.: Příčiny obtížné přezkoumatelnosti znaleckých posudků. *Acta Iuridica Olomucensia*, 2017, Vol. 12, No. 1, s. 120 - 149. (studie pro Ministerstvo spravedlnosti ČR ve vztahu k novele znaleckého zákona – č.j. 8/2011-OD-ZN/20 ze dne 11. 8. 2011)

⁸⁷ MUSIL, J. *Hodnocení znaleckého posudku*. Kriminalistika: časopis pro kriminalistickou teorii a praxi. Praha: Odbor vydavatelství a tisku MV ČR, 2010. ISSN 1210-9150. Dostupné online: <https://www.mvcr.cz/clanek/hodnoceni-znaleckeho-posudku.aspx>

⁸⁸ ŠEVČÍK, P., ULLRICH, L. *Znalecké právo*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-539-8, s. 226.

⁸⁹ MATHERN, V. Znalecký posudok jako dokazný prostriedok v československom trestnom konaní. *Veda*, 1976, s. 113 In: KRÍSTEK, Lukáš. *Hodnocení znaleckého posudku (a nekvalitní judikatura)*. *Soudce. Soudcovská unie ČR*, 2017, 19 r., č. 3, 24 s., s. 20

- odůvodněnost závěrů a jejich kategorická kladná či záporná odpověď na položenou otázku
- kritéria dle Konráda⁹⁰:
  - dostatečnost a věrohodnost materiálů
  - podrobení zkoumání všech objektů; absence jejich konfúze
  - nezpochybnitelnost teoretických východisek znalce; adekvátnost postupů a metod
  - závěry vychází z těchto teoretických východisek, postupů a metod
  - vztah závěrů s ostatními důkazy – jejich shoda, doplnění či rozpor a jejich objasnění (netýká se věcné stránky posudku, ale hodnocení posudku s ostatními důkazy ve vzájemné souvislosti)
  - zda byly objeveny nové vztahy, informace a jejich důkazní využití a význam (netýká se věcné stránky posudku, ale relevance důkazu)
- kritéria dle Ústavního soudu⁹¹:
  - úplnost a bezvadnost podkladových materiálů
  - hodnotit celý proces utváření znaleckého důkazu
  - věrohodnost teoretických východisek
  - spolehlivost metod
  - odůvodněnost závěrů teoretickými východisky a způsob vyvozování závěrů znalce
  - věrohodnost posudku dle výše uvedených kritérií včetně formálních a logických náležitostí, přesnosti údajů, pečlivé slovní formulace
- kritéria dle Nejvyššího soudu⁹²
  - posudek znalce má všechny formální náležitosti
  - závěry uvedené ve vlastním posudku jsou náležitě odůvodněny
  - jsou závěry podloženy obsahem nálezu
  - znalec vyčerpal úkol v rozsahu, jak mu byl zadán
  - přihlédl ke všem skutečnostem, s nimiž se měl vypořádat

⁹⁰ KONRÁD, Z. *Využití znalců a odborníků v kriminalistické praktické činnosti*. In MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. 1. vydání, C. H. Beck, 2001, s. 290. In: KRÍSTEK, L. *Hodnocení znaleckého posudku (a nekvalitní judikatura)*. Soudce. Soudcovská unie ČR, 2017, 19 r., č. 3, 24 s., s. 20

⁹¹ Nález Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2017, sp. zn. III. ÚS 299/06

⁹² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR R 1/1981, In: KRÍSTEK, Lukáš. *Hodnocení znaleckého posudku (a nekvalitní judikatura)*. Soudce. Soudcovská unie ČR, 2017, 19 r., č. 3, 24 s., s.

- jeho závěry jsou podloženy výsledky řízení
  - jeho závěry nejsou v rozporu s výsledky ostatních provedených důkazů
- kritéria dle Křístka⁹³:
    - relevance znalecké otázky
    - hodnověrnost, pravdivost, relevance a ověřování podkladů
    - existence popisu metod a zdůvodnění výběru a aplikace konkrétní metody
    - existence popisu objektu či děje, který je předmětem zkoumání
    - správnost užití metody a její přezkoumatelnost
- z kritérií dle Závory⁹⁴ vychází návrh NZnalV⁹⁵, která stanovuje postup vypracování posudku znalcem. Z dílčích kroků tohoto postupu plynou konkrétní otázky při hodnocení posudku - jak znalec:
    - vybral zdroje dat
    - sebral či vytvořil data
    - zpracoval data
    - provedl analýzu
    - zformuloval a interpretoval výsledky analýzy dat
    - zkontroloval svůj postup dle výše uvedených kritérií
    - zformuloval závěr

Z výše uvedeného výběru koncepcí kritérií hodnocení obsahové stránky posudku lze usoudit, že se na tom, „co“ se má hodnotit při hodnocení odborné stránky posudku, vybrané autority v řadě bodů shodují. K otázce „co“ se má hodnotit přispěje též nový znalecký zákon, který některé výše uvedené atributy posudku zakotvuje v § 28 odst. 1 NZnalZ, jak již bylo zmíněno, a také NZnalV, která bude konkretizovat postup znalce při zpracování znaleckého posudku. Dle autora práce je dominantním kritériem přezkoumatelnost obsahu posudku, od které se odvíjí další dílčí kritéria hodnocení věcné stránky posudku.

⁹³ KŘÍSTEK, L. *Hodnocení znaleckého posudku (a nekvalitní judikatura)*. Soudce. Soudcovská unie ČR, 2017, 19 r., č. 3, 24 s., s.

⁹⁴ ZÁVORA, J.: Příčiny obtížné přezkoumatelnosti znaleckých posudků. *Acta Iuridica Olomucensia*, 2017, Vol. 12, No. 1, s. 149. (studie pro Ministerstvo spravedlnosti ČR ve vztahu k novele znaleckého zákona – č.j. 8/2011-OD-ZN/20 ze dne 11. 8. 2011)

⁹⁵ Dle § 50 a násl. návrhu NZnalV ze dne 26. 6. 2020 č.j. 428/2020-LO-SP dostupného z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBQXCW9UK&fbclid=IwAR0r4938-0HTtnSj8mXSj7Q1jk4VYJMOU9KulOFGKmeHdgFt7MbiP1Rp5J8>

Autor této práce souhlasí s tím, že závěry znalce soud nemůže bez dalšího přebírat a tedy musí zhodnotit, jakým způsobem k nim znalec dospěl od počátku až do konce procesu vypracování posudku. Musí se zabývat při hodnocení posudku fundamentální otázkou, zda znalec v posudku dokládá závěry, které tvrdí.

3.2.4 Vady znaleckého posudku

Vady znaleckého posudku se posuzují při jeho hodnocení orgánem veřejné moci. Mohou mít různou závažnost a povahu, která je důležitá pro samotnou přípustnost takového důkazu. Vady lze dělit různě - dle typu na formální, věcné či procesní. Dále se dělí na ty, které lze odstranit a ty, které odstranit nelze, nebo na vady podstatné či nepodstatné.

Jsou tedy vady, jejichž existence sama zakládá nepřipustnost znaleckého posudku jako důkazu vždy – podstatné a neodstranitelné vady, a ty, jejichž existence nutně nemusí zakládat nepřipustnost takového důkazu, neboť jsou odstranitelné či nepodstatné. Odstranitelné vady lze napravit při výslechu znalce, případně na základě § 13 odst. 5. ZnalV, která znalci ukládá v daném případě posudek osobně stvrdit, doplnit či vysvětlit jeho obsah nebo konfrontací znalců v trestním řízení, případně revizním posudkem, o kterém pojednává následující kapitola.

Formální vady posudku jsou náležitosti písemného posudku stanovené ve ZnalZ a ZnalV, kterými se zabývá kapitola 3.2.1. „*Formální vady písemného znaleckého posudku (chybný název, nedostatek znalecké doložky, znalecké pečeti atd.) lze zpravidla napravit při výslechu znalce před soudem.*“⁹⁶ Jedná se tedy o typ odstranitelných vad.

Procesní vady jsou takové, které se týkají nesprávného procesního postupu ohledně vypracování a zadávání posudku. Jde tedy o určitý rozpor s procesními předpisy včetně procesních ustanovení ve ZnalZ či ZnalV. Tyto vady mohou být podstatné, nepodstatné a též odstranitelné či neodstranitelné. Posuzují se jednotlivě v každém individuálním případě.

Křístek uvádí řadu případů z judikatury jako je právní hodnocení dané věci v posudku znalcem, což nemá na přípustnost takového důkazu vliv. Dále uvádí

---

⁹⁶ B 1/1988-12-II In: KŘÍSTEK, Lukáš. *Znalectví*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN 978-80-7478-042-4, s. 141

příklad nezhojitelné procesní vady způsobující nepřipustnost posudku jako důkazu a to vypracoval-li jiný znalec posudek pod jménem přibráného znalce nebo procesní pochybení při opatřování podkladů, z nichž znalecký posudek respektive znalec při jeho zpracování vycházel, či nebyla splněna podmínka nepodjatosti atp. Mezi další, neodstranitelné vady procesního typu patří dle Ulricha⁹⁷ situace, kdy podá posudek osoba, která nemá oprávnění posudek podat. Tedy osoba, která není zapsána v seznamu znalců a nebyla ani ustanovena znalcem *ad hoc* v souladu se zákonem. Takový posudek není znaleckým posudkem ve smyslu ZnalZ, není zákonný a je tedy jako důkaz nepřipustný.

Věcné vady se týkají obsahové stránky posudku z hlediska nedostatků kvality. Souvisí s vlastnostmi posudku, které jsou nutné pro bezvadnost posudku. Při hodnocení věcné stránky posudku se jedná o obtížnou část hodnocení ze strany orgánů veřejné moci. Hodnotí se atributy, které jsou uvedené v kapitole 3.2.2, především pak přezkoumatelnost, pravdivost a úplnost posudku. Vady věcné správnosti jsou vadami podstatnými, ale mohou být odstranitelné.

3.3 Revizní posudek

Revizní posudek nebo též někdy označovaný jako „super posudek“ se užívá jako prostředek, kterým znalec, případně znalecký ústav, odpovídá na odbornou otázku a navíc objasňuje pochybnosti o „běžném“, revidovaném posudku, které se nezdařilo objasnit jinak. Zkoumá především to, z čeho znalec v revidovaném posudku vycházel, jaké skutečnosti vzal v úvahu a jaké nikoli, jaké metody užíval, zda není revidovaný posudek v rozporu s pravidly logiky, zda je posudek úplný, případně v čem jsou navzájem revidované posudky v rozporu a z jakého důvodu *et cetera*. Revizní posudek podává dle judikatury vždy jiný znalec než ten, který vypracoval posudek či posudky původní, podléhající revizi.⁹⁸

Obsahové náležitosti revizního posudku jsou v podstatě shodné s obsahovými náležitostmi revidovaného posudku. Nicméně jeho účelem je přezkoumat znalecký posudek, zodpovědět odborné otázky, případně objasnit pochybnosti, chyby, nedostatky a rozpory revidovaných posudků. Tím se od „běžného“ znaleckého posudku liší.

⁹⁷ ŠEVČÍK, P., ULLRICH, L. *Znalecké právo*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-539-8, s. 229.

⁹⁸ 5 To 1/84

Správní řád znalecký posudek upravuje poměrně stručně a o revizním posudku neobsahuje žádné ustanovení. Lze však nalézt několik rozhodnutí správního soudu, které se o revizním posudku zmiňují. Nejvyšší správní soud v daných kauzách při řešení otázek souvisejících s revizním posudkem užíval analogii. Opíral se o úpravu revizního posudku v OSŘ dle § 127 odst. 2.⁹⁹ Ve vztahu k tomuto ustanovení existuje několik rozhodnutí Nejvyššího soudu, které mohou být vodítkem pro uplatnění revizního posudku ve správním řízení.

V řízení může nastat situace, kdy jsou důvodné pochybnosti o úplnosti znaleckého posudku či o správnosti znalcem zvoleného postupu a závěru posudku. Pochybnosti o nesprávnosti či neúplnosti posudku může mít správní orgán i účastník řízení. Oba je musí náležitě zdůvodnit, nestačí pouhý nesouhlas.¹⁰⁰ Bez zdůvodnění by mohlo dojít při zadání revizního posudku k neopodstatněným průtahům řízení v rozporu se zásadou rychlosti a zásadou hospodárnosti.

Kromě předchozího případu se může stát, že je v řízení znaleckých posudků, které se zabývají stejnou odbornou otázkou, více a mohou být v kontradikci. To se děje zejména v případech, že je ve správním řízení znalecký posudek vypracovaný znalcem přibráným správním orgánem v rámci řízení (interně) a dále znalecký posudek vypracovaný znalcem z iniciativy účastníka řízení, který je navržen správnímu orgánu provést jako listinný důkaz, tedy posudek pořízený mimo řízení (externě).

Pochybnosti o posudku či jejich rozpory by měly být nejprve vyjasněny prostřednictvím výsledku znalce, respektive znalců. Pokud nestačí výsledek znalce, pak ho může vyzvat k doplnění posudku či k novému vypracování.¹⁰¹

Správní orgán, případně soud, může v rámci diskreční pravomoci rozhodnout o upřednostnění toho kterého posudku před druhým (například po objasnění pochybností při výsledku znalců), aniž by revizní posudek byl vypracován, avšak takový postup musí patřičně odůvodnit. Záleží tedy na uvážení těchto orgánů, zda postačí k objasnění pochybností výsledek, doplnění posudku či bude nezbytné opatřit revizní posudek.

⁹⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6.8.2008, č.j. 3 Ads 20/2008 - 141

¹⁰⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6.8.2008, č.j. 3 Ads 20/2008 - 141

¹⁰¹ R 45/84-Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek

Pokud se nezdaří pochybnosti odstranit výše zmíněnými postupy, pak přichází v úvahu zadat ze strany správního orgánu či soudu vypracování revizního posudku. Ten by měl být v souladu se zásadou rychlosti řízení a zásadou hospodárnosti podpůrným nástrojem k jejich objasnění, tedy jakožto prostředek spíše mimořádný. Judikatura také řešila situaci, kdy správnost znaleckého posudku byla zpochybněna listinným důkazem – odborným vyjádřením, podaným znalcem zapsaným v seznamu znalců. I v takovém případě je možné zadat vypracování revizního posudku, ale záleží na uvážení orgánu veřejné moci, zda bude považovat revizní posudek za nezbytný pro odstranění pochybností o správnosti posudku či je odstraní podpůrnými prostředky.¹⁰² V praxi se však revizní posudek užívá poměrně často, což je odbornou veřejností kritizováno. Příčinu bychom mohli nalézt v nízké kvalitě a obtížné přezkoumatelnosti některých posudků.

Účastník řízení má právo navrhnout opatřit revizní posudek interně – soudem či správním orgánem, ovšem svůj návrh musí náležitě odůvodnit.¹⁰³ Pokud správní orgán dospěje vlastním uvážením či na návrh účastníka k závěru, že je revizní posudek nezbytné vypracovat, přibere do řízení znalce či znalecký ústav, který jej vypracuje. Pro zvolení znalce či ústavu nezáleží na tom, zda posudek, který je revidovaný, vypracoval znalec či znalecký ústav. V obou případech je dle judikatury kompetentní k podání revizního posudku jak znalec, tak znalecký ústav. Znalci i znalecké ústavy mají tedy stejné kompetence k vypracování revizního znaleckého posudku, pokud vykonávají znaleckou činnost v příslušné odbornosti k předmětné odborné otázce.¹⁰⁴ Jejich úkolem v revizním posudku je posouzení předmětné odborné otázky a validace metodického postup, jakým znalci dospěli k závěru.

Alternativní možností účastníka, jak zajistit revizní posudek, je možnost navrhnout správnímu orgánu provést revizní posudek jakožto listinný důkaz, který si nechal účastník vypracovat externě, mimo řízení. Takový postup je možný v civilním řízení dle judikatury Nejvyššího soudu, který tuto možnost zmiňuje při výkladu § 127a, kdy staví na roveň revizní posudek opatřený soudem a účastníkem, pokud má patřičné náležitosti.¹⁰⁵ Správní orgán by takový důkaz nemusel provádět vždy - automaticky, tak jako je tomu při návržení provedení

¹⁰² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 5. 2016, sp. zn. 21 Cdo 1557/2015

¹⁰³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6.8.2008, č.j. 3 Ads 20/2008 – 141

¹⁰⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2414/2008 ze dne 26. 8. 2010

¹⁰⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2014, sp. zn. 32 Cdo 1124/2014

„běžného“ nikoli revizního posudku, kdy je v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů může z určitých důvodů odmítnout provést¹⁰⁶, jak je též zmíněno v § 52 SŘ: „*Správní orgán není návrhy vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné pro zjištění stavu věci.*“. „*Je věcí správního orgánu, bude-li mít rozhodné skutečnosti za dostatečně dokázané, nebo zda přistoupí k dalšímu dokazování, aby naplnil požadavky ustanovení § 3 SŘ.*“¹⁰⁷ Je však povinen takový postup patřičně odůvodnit v rozhodnutí, aby řízení nezatížil vadou.^{108,109,110}

V praxi leckdy v důsledku nízké kvality některých znaleckých posudků dochází k zacyklení, kdy se neustále zpochybňuje správnost a úplnost posudků, následně se vypracovávají další revizní posudky a dochází k průtahům a vyšší nákladnosti řízení.

Tato praxe, často kritizovaná odbornou veřejností, by měla být, doufejme, řešena NZnalZ, neboť jedním z hlavních cílů této nové úpravy má být dle důvodové zprávy právě zvýšení kvality výkonu znalecké činnosti.¹¹¹

K reviznímu posudku komentáře v podstatě mlčí. Lze však čerpat právě z rozhodovací praxe. Jednotlivé judikáty, které se zabývají revizním posudkem, jsou detailně popsány v praktické části práce v kapitole 5.1.

3.4 Znalecký posudek vs. odborné vyjádření

Jak již bylo uvedeno, podstatou znaleckého posudku jako prostředku dokazování je posouzení skutkové otázky odborného charakteru. Obdobnou úlohu může plnit prostředek dokazování v podobě odborného vyjádření, který se od znaleckého posudku liší, třebaže účel je obdobný. Rozdíl mezi těmito důkazními prostředky by tedy nemusel být pro neobornou veřejnost zcela zřejmý.

¹⁰⁶ GERLOCH, A. *Teorie práva. 7. aktualizované vydání*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-652-1, s. 207

¹⁰⁷ HENDRYCH, D. *Správní právo: obecná část. 8. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právnícké učebnice. ISBN 978-80-7179-254-3, s. 377.

¹⁰⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13.11.2009, č.j. 5 As 29/2009 - 48

¹⁰⁹ K tomu více viz Nález Ústavního soudu ČR ze dne 16. 02. 1995, sp. zn. III. ÚS 61/1994.

¹¹⁰ SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-110-6, s. 158

¹¹¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2029 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích, a znaleckých ústavech, ze dne 17. 1. 2018, s. 3

Odlišnost je patrná *ipso facto*, kdo může tento důkazní prostředek vypracovat. Zatímco v případě znaleckého posudku je kompetentní k vypracování (až na výjimky znalce ustanoveného *ad hoc*) pouze osoba zapsaná v seznamu znalců, může odborné vyjádření vypracovat prakticky kdokoli, kdo se v dané odbornosti orientuje a má odborné předpoklady, například z výkonu určité profese či činnosti (může se jednat i o právnickou osobu).

Není též vyloučeno, aby odborné vyjádření vypracoval právě i znalec či znalecký ústav zapsaný v tom kterém oboru v seznamu znalců či znaleckých ústavů. V trestním řádu najdeme výslovné ustanovení o takové možnosti v § 105 odst. 5. Správní řád i OSŘ obdobné ustanovení neobsahují, což ovšem neznamená, že takový postup zde není možný.

Další odlišnost, kromě šíře osob oprávněných vypracovat odborné vyjádření oproti znaleckému posudku, spočívá v otázce trestní odpovědnosti těchto subjektů. Podle rozhodnutí Ústavního soudu se na ně nevztahuje trestní odpovědnost, jako je tomu v případě znalců za přečin křivé výpovědi a nepravdivého posudku dle § 346 TZ.¹¹²

Na rozdíl od znaleckého posudku je odborné vyjádření listinným důkazem. V případě, kdy se v řízeních vyskytuje důkazní prostředek ve formě znaleckého posudku i odborného vyjádření vztahující se ke stejné odborné otázce s odlišným závěrem, pak neplatí přednost znaleckého posudku před odborným řízením. Znalecký posudek tedy nemá formálně vzato vyšší důkazní sílu, nýbrž v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů je třeba, aby soud či správní orgán posoudil každý důkaz zvlášť a ve vzájemných souvislostech a pečlivě odůvodnil, který z nich upřednostní.¹¹³

Odborné vyjádření se užívá v případě, že daná odborná skutková otázka nedosahuje takové míry složitosti a potřebné odbornosti, aby bylo nezbytné vypracovat znalecký posudek. Takový postup vychází vstříc principu hospodárnosti, neboť je odborné vyjádření finančně úspornější vzhledem k nižší odměně oproti vypracování znaleckého posudku, který bude zpravidla nákladnější.

---

¹¹² Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 15. 8. 2008, sp. zn. III ÚS 1076/08

¹¹³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 5. 1999 sp. zn. 2 Cdon 1619/99

Trestní řád přímo vyžaduje v § 105 odst. 1, aby bylo právě odborné vyjádření upřednostněno, pokud to složitost odborné otázky umožňuje. Obdobné ustanovení nalezneme v OSŘ v § 127 odst. 1. Správní řád se explicitně o odborném vyjádření nezmiňuje, avšak v § 56 stanovuje upřednostnit před znaleckým posudkem „odborné posouzení“ od správního orgánu, je-li to možné.

Procesní úprava odborného vyjádření je poměrně strohá jak v TŘ, OSŘ i SŘ. V právním řádu nenalezneme obsahové ani formální náležitosti odborného vyjádření, na rozdíl od zákonné úpravy znaleckého posudku včetně prováděcího právního předpisu. Kromě výše zmíněných předpisů upravuje vyhláška MS č. 23/2002 Sb. odměnu za vypracování odborného vyjádření a stanovuje hodinovou sazbu 75 Kč až 125 Kč. Tato sazba se od nabytí účinnosti této vyhlášky nezměnila.

3.5 Zákonná úprava znaleckého posudku ve správním řádu a jeho postavení ve správním řízení

Zákonná úprava znaleckého posudku ve SŘ je poměrně strohá. Ševčík hodnotí úpravu znaleckého posudku SŘ tak, že: „...*má za cíl pouze umožnit použití znaleckých posudků ve správním řízení a neklade si za cíl jakýmkoli rozsáhlým způsobem tuto problematiku regulovat.*“¹¹⁴ Chybí zde úprava řady otázek, které se znaleckého posudku jako prostředku dokazování týkají. Důvodová zpráva ke znaleckému posudku ve správním řádu zcela mlčí. Stejně tak odborné komentáře k dané úpravě jsou stručné a problematiku nerozvádí do patřičné hloubky. Tuto legislativní mezeru musela vyplnit až rozhodovací praxe především Nejvyššího správního soudu, o které pojednává a jejich podstatu popisuje zejména kapitola 5.1, kde jsou jednotlivé judikáty uváděny.

Znalecký posudek jako prostředek dokazování je upraven ve správním řádu v institutu dokazování v § 51 v rámci demonstrativního výčtu důkazních prostředků a následně se věnuje znaleckému posudku jako takovému § 56 správního řádu, který zní následovně: „*Závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, které úřední osoby nemají, a jestliže odborné posouzení skutečností nelze opatřit od jiného správního orgánu,*

---

¹¹⁴ ŠEVČÍK, P., ULLRICH L. *Znalecké právo*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-539-8, s. 45

správní orgán usnesením ustanoví znalce. Usnesení se oznamuje pouze znalci. O zamýšleném ustanovení znalce, popřípadě o ustanovení znalce správní orgán vhodným způsobem účastníky vyrozumí. Správní orgán znalci uloží, aby posudek vypracoval písemně a předložil mu jej ve lhůtě, kterou současně určí. Může znalce také vyslechnout.“

Jemelka¹¹⁵ k tomuto paragrafu dále uvádí, že znalecký posudek je možné uplatnit pouze subsidiárně. Tedy až tehdy, pokud nelze skutečnosti, pro vydání rozhodnutí podstatné, zjistit jiným způsobem, například v případě, že danou odbornou otázkou nemůže zodpovědět správní orgán sám pro nedostatek potřebných odborných znalostí, a to ani v rámci součinnosti správních orgánů, u kterých by se dalo předpokládat, že takovými odbornými znalostmi a zkušenostmi disponují. Ondruš¹¹⁶ dodává, že správní orgán není oprávněn v návaznosti na § 8 odst. 2 odmítnout.

Tento princip podpůrného prostředku dokazování je v souladu se zásadou hospodárnosti, neboť šetří náklady řízení a zkracuje jeho délku o dobu potřebnou pro vypracování znaleckého posudku.¹¹⁷

„Otázka potřebnosti znaleckého posudku je otázkou objektivní.“¹¹⁸ Záleží na správním orgánu vyřešit, zda lze onu odbornou otázku posoudit uvnitř veřejné správy.

V případě, že se správní orgán vyhodnotí, že je nezbytné zadat vypracování znaleckého posudku, vyrozumí o tom účastníky řízení. Tito se mohou následně vyjádřit k nepodjatosti znalce, k otázkám mu položeným či k samotné nezbytnosti znaleckého posudku pro rozhodnutí. *„Toto vyrozumění může být učiněno obyčejným dopisem, e-mailem, telefonicky apod.“¹¹⁹ Námitkami a návrhy účastníků není správní orgán a podléhají správnímu uvážení.¹²⁰*

¹¹⁵ JEMELKA, L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D.: *Správní řád, 2. vydání*. Praha: 2009, 666 s. ISBN 978-80-7400-157-4, s. 214.

¹¹⁶ ONDRUŠ, R. *Správní řád: nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*. Praha: Linde, 2005. ISBN 80-7201-523-0, s. 197

¹¹⁷ SKULOVÁ, S. *Správní právo - procesní část: multimediální učební text pro bakalářské studium na Právnické fakultě MU. 2., dopl. vyd.* Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5470-7, s. 26.

¹¹⁸ POTĚŠIL, L., HEJČ, D., RIGEL, F., MAREK, D.: *Správní řád. Komentář. 1. vydání*. Praha : C. H. Beck, 2015, 816 s. ISBN 978-80-7400-598-5, s. 287.

¹¹⁹ JEMELKA, P. *Správní řád: komentář. 6. vydání*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-751-4. s. 364

¹²⁰ ONDRUŠ, R. *Správní řád: nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*. Praha: Linde, 2005. ISBN 80-7201-523-0, s. 198

Správní orgán přibere znalce do řízení usnesením a uloží mu lhůtu potřebnou pro vydání posudku, kterou lze za jistých podmínek na základě odůvodněné žádosti znalce prodloužit¹²¹, a stanoví vypracování posudku pouze v písemné formě. Potěšil¹²² k tomuto dodává, že kromě písemné formy je nezbytné, aby znalecký posudek splňoval náležitosti dle § 13 ZnalV, jinak není možné, aby byl podkladem pro vydání rozhodnutí.

Jemelka dále uvádí, že: „*Znalecký posudek osoby, která by nebyla správním orgánem ustanovena v souladu s právními předpisy výše uvedeným postupem, nelze považovat za znalecký posudek, ale pouze za listinu, která může být jedním z podkladů pro vydání rozhodnutí.*“¹²³ Z toho plyne, že posudek zpracovaný znalcem z iniciativy účastníka řízení je listinným důkazem, nikoli znaleckým posudkem jakožto typ důkazního prostředku. Nicméně judikatura Nejvyššího správního soudu k tomuto říká, že v případě, kdy má znalecký posudek náležitosti uvedené v § 127a občanského soudního řádu, hledí se na něj jako na znalecký posudek ve smyslu § 56 SŘ i tehdy, pokud byl opatřen účastníkem řízení, jak je zmíněno v kapitole 5. v oblasti č. 1 (NSS 9 As 206/2014).

Výše zmíněné rozhodnutí Nejvyššího správního soudu je významné, neboť před jeho vydáním byl znalecký posudek zadán k vypracování účastníkem řízení a následně použitý jako důkazní prostředek z procesního hlediska listinným důkazem. Listinný důkaz se provádí především jeho přečtením. Tento důkazní prostředek neumožňuje dle správního řádu výslech znalce, což je podstatná procesní nevýhoda při objasnění nejasností nebo vad takového posudku. Další nevýhodou nemožnosti znalce vyslechnout je v případě existence dalšího znaleckého prostředku, který je i procesně vzato znaleckým posudkem dle § 56 SŘ, přičemž tyto jsou vůči sobě v rozporu. V takové situaci lze vyslechnout pouze znalce, který vypracoval posudek na základě usnesení správního orgánu.

Jak již bylo zmíněno, znalce je možné ve správním řízení vyslechnout, byl-li přibrán jako znalec prostřednictvím usnesení či byl-li posudek zadán ze strany účastníka řízení a má náležitosti dle § 127a OSŘ. Nicméně o výslechu se

¹²¹ POTĚŠIL, L. Správní řád: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2015. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-598-5. s. 287

¹²² POTĚŠIL, L., HEJČ, D., RIGEL, F., MAREK, D.: *Správní řád. Komentář. 1. vydání.* Praha :C. H. Beck, 2015, 816 s. ISBN 978-80-7400-598-5, s. 287.

¹²³ JEMELKA, L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D.: *Správní řád, 2. vydání.* Praha: 2009, 666 s. ISBN 978-80-7400-157-4, s 215.

správní řád více nezmiňuje, a proto je zapotřebí dle Vedrala¹²⁴ užít *analogii legis*, kdy se přiměřeně užití ustanovení o výslechu svědka dle § 55 SŘ.

---

¹²⁴ VEDRAL, J. *Správní řád: komentář*. Praha: BOVA POLYGON, 2006. ISBN 8072731343, s. 337.

4. Hermeneutika jako užitá metoda výkladu

4.1 Hermeneutický přístup

V práci je využito hermeneutického přístupu ke zkoumané problematice. Tento přístup klade důraz na porozumění (komprehenzi) a naopak opouští vysvětlování (explanaci).¹²⁵ V běžné praxi užívané vysvětlování, tedy hledání kauzálních relací a logiky, je pro hlubší zjištění významového pozadí neproduktivní, neboť se mysl toho, kdo interpretuje, pohybuje na stejné úrovni abstrakce jako samotný interpretovaný text.¹²⁶ Proto je výhodné využít hermeneutiky, tedy *ars interpretandi*, která prostřednictvím porozumění významu nalézá kontextuální souvislosti.¹²⁷ Hermeneutický přístup byl a je využíván ve vědách o člověku, a tedy i v právu.¹²⁸ Právní hermeneutika se zabývá interpretací právních textů, z nichž většina je normativních. V některých případech jde i o interpretaci skutkového stavu.¹²⁹ Jak právní norma, tak skutkový stav, jsou však textem k porozumění, neboť z hermeneutického hlediska je textem vše, co se nabízí k porozumění.¹³⁰

Moderní hermeneutika vychází z práce F. Schleiermachera, který dal základ tzv. hermeneutickému kruhu či lépe hermeneutické spirále, jež je vhodnou metaforou pohybu mysli osoby, která interpretuje – od detailu k celku a od celku k detailu.¹³¹

Právní texty jsou specifické svým mocenským potenciálem, či lépe řečeno vůlí normotvůrce, která způsobuje různé působení normativního textu. Proto se právní hermeneutika zabývá především porozuměním aplikace normativních textů.¹³²

Metodologická právní hermeneutika vychází z německé školy reprezentované teoretikem pojmové a zájmové jurisprudence F. C. von Savigny,

¹²⁵ GADAMER, H. – G., *Text a interpretace*. In Reflexe. Praha: OIKOYMENH, 2000/21.

¹²⁶ BATESON, G. *Mind and Nature: Necessary Unity*. New York: E.P. Dutton. 1979.

¹²⁷ RICOEUR, P. (1997). *Teória interpretácie: Diskurz a prebytok významu*. Bratislava, ISBN: 80-7115-101-7.

¹²⁸ GRODIN, J. *Úvod do hermeneutiky*. Praha: Oikoymenh, 1997

¹²⁹ NOVÁK, F., *Interpretace – „správnost“, závaznost, komparatistika*. In GERLOCH, A., MARŠÁLEK, P., (eds.) *Problémy interpretace a argumentace v soudobé právní teorii a právní praxi*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003, s 43-45.

¹³⁰ textéře = zaplétám

¹³¹ SCHLEIERMACHER, F., *O náboženství*, nakl. Vyšehrad, Praha 2012, ISBN 978-80-7021-849-5

¹³² WEINBERGER, O. *Norma a instituce*. Brno: MU v Brně, 1995, s 20 – 25.

z něhož vychází současný právní filosof Helmut Coing a řada dalších reprezentantů německé hermeneutické školy.¹³³

Ani český, právně teoretický diskurs nepostrádá autority hermeneutického myšlení. Jedním z prvních kritiků normativní teorie práva byl J. Kallab, který se pokusil o vymezení základních pojmů a metod ve výkladu práva, jež například nepostrádaly i fenomenologické postupy.¹³⁴ Dalšími autory byli J. Sedláček, J. Krejčí, Z. Reichel a významněji pak K. Engliš, později P. Holländer a A. Gerloch.

4.2 Hermeneutická metoda práce

V tomto diplomovém projektu je využito hermeneutické metody k nalézání souvislostí mezi jednotlivými judikáty správních soudů s cílem porozumět způsobu uvažování, k němuž daná judikatura či její specifické oblasti odkazují. Vybraná judikatura je souborem textů, které jsou pro jeden z cílů (zjištění hodnotového pozadí při rozhodování) této práce manifestací určitého způsobu právního uvažování.

Hermeneutický výklad bude prováděn na různých úrovních abstrakce, přičemž bude využito dvou elementárních metodologických principů, a to iterativního postupu (každý následný krok hlídá předchozí) a explicitního popisu postupu (pro zajištění důvěryhodnosti výsledků).¹³⁵

Při výkladu bylo postupováno v následujících krocích:

1. Ze základního souboru veškeré judikatury vážící se ke znaleckému posudku ve správním řízení byl vybrán soubor reprezentativní judikatury, která byla podrobena významovému výkladu. Výběr byl proveden kriteriálně:
  - a) judikatura uveřejněná ve Sbírce rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího správního soudu
  - b) v judikatuře byla širěji pojednána problematika znaleckého posudku jakožto prostředku dokazování
  - c) judikatura řešila významnou či silně specifickou otázku týkající se znaleckého posudku jakožto prostředku dokazování

¹³³ LARENZ, K., ESSER, J., odkazy in HOLLÄNDER, P. *Filosofie práva*, 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-366-7 424 stran

¹³⁴ KALLAB, J. *Úvod ve studium metod právnických. Kniha první. Základní pojmy*. Brno: Barvič a Novotný, 1920

¹³⁵ GRODIN, J. *Úvod do hermeneutiky*. Praha: OIKOYMENH, 1997.

2. Reprezentativní soubor judikátů byl analyticky rozčleněn do pěti oblastí podle tematické, resp. významové analogie.

3. V rámci každé jednotlivé oblasti bylo provedeno vyhmátnutí významové podstaty myšlenkového pozadí, které formovalo odůvodnění jednotlivých judikátů.

4. Na vyšší úrovni abstrakce byly nalezeny souvislosti mezi jednotlivými významovými podstatami judikátů v rámci jedné oblasti s cílem nalézt významy, které jsou společné dané oblasti.

5. Na nejvyšší úrovni abstrakce byly nalezeny souvislosti mezi zastřešujícími významy v jednotlivých oblastech, tedy mezi jednotlivými oblastmi.

5. Hermeneutický výklad judikatury Nejvyššího správního soudu

5.1 Tematická kategorizace judikatury o znaleckém posudku jako prostředku dokazování ve správním řízení a její hermeneutický výklad

Vybranou stěžejní judikaturu, týkající se znaleckého posudku jako důkazu, bylo možno rozčlenit do pěti oblastí podle tematické analogie: 1. zákonné požadavky na posudek, 2. užití znaleckého posudku z iniciativy úřadu, 3. znalecký posudek z iniciativy účastníků řízení, 4. rozlišení právní a odborné otázky a 5. hodnocení znaleckého posudku a jeho revize.

Jednotlivé zjištěné oblasti byly interpretovány hermeneuticky tak, aby bylo zřejmé významové pozadí jednotlivých judikátů.

1. ZÁKONNÉ POŽADAVKY NA ZNALECKÝ POSUDEK

Tato oblast je zastoupena třemi následujícími judikáty:

- **NSS 7 As 189/2012** – *„za situace, kdy rozhodnutí správního orgánu závisí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, které úřední osoby nemají, a není-li možné opatřit odborné posouzení skutečností od jiného správního orgánu, má správní orgán podle ust. § 56 správního řádu povinnost usnesením ustanovit znalce. Správní řád neumožňuje, aby byl znalecký posudek podán ústně. Znalecký posudek musí být vždy vypracován písemně,... Obecně nelze vyloučit, aby správní orgán provedl důkaz znaleckým posudkem zpracovaným mimo předmětné řízení, např. v jiném řízení, jako důkaz listinou ve smyslu ust. § 53 správního řádu a stejně tak nelze vyloučit, aby jako listinný důkaz bylo použito odborné vyjádření. To však nemůže být plnohodnotným ekvivalentem znaleckého posudku.“*

Nejvyšší správní soud v tomto judikátu mimo jiné odpovídá na otázku, kdy je správní orgán povinen využít znalecký posudek ve smyslu § 56 správního řádu. Užívá doslovnou interpretaci onoho paragrafu a v podstatě na otázku odpovídá

jeho přesným zněním, tedy že znalecký posudek je správní orgán povinen vypracovat vždy, pokud nastanou podmínky v hypotéze daného paragrafu a akcentuje obligatorní písemnou formu znaleckého posudku.

Dále se zabýval tím, zda je možné onu povinnost (zadat vypracovat znalecký posudek dle § 56 SŘ) nahradit, respektive splnit, odborným posouzením jiné procesní, případně kvalitativní povahy. Tím má na mysli „prosté“ odborné vyjádření či znalecký posudek nikoli ve smyslu § 56 SŘ, ale ve smyslu § 53 SŘ, tedy znalecký posudek či odborné vyjádření jako listinný důkaz, a konstatuje, že takový důkazní prostředek je možné užít, ale nikterak jeho opatřením nesplní povinnost vypracovat znalecký posudek jako prostředek dokazování podle § 56 SŘ.

- **KS 62 A 8/2010** - „*Pokud pak žalovaný (správní orgán) po uplynutí této lhůty znalce k předložení posudku nevyzval a bez jakékoli aktivity ke znalci vyčkával až do doby jeho předložení (tedy více než pět měsíců), nelze než ho považovat za nečinného.*“

Zde se soud zabýval podmínkami v rámci samotného procesu vypracování, konkrétně lhůtou pro vypracování znaleckého posudku, jejím nedodržením stran znalce a dopady takové situace.

Správní orgán stanovil znalci lhůtu 30 dnů pro vypracování znaleckého posudku. Znalec však nepodal posudek včas ve stanovené lhůtě, jak mu ukládá § 8 ZnalZ, ale až po několika měsících po uplynutí této lhůty. Správní orgán trpně vyčkával předložení posudku a nečinil v tomto ohledu žádný procesní úkon.

Soud nejprve hodnotil, zda stanovená lhůta byla dostatečná. Podle počtu fakturovaných hodin znalce ji soud shledal jako dostatečnou. Soud také zmínil možnost požádat správní orgán znalcem o prodloužení lhůty dle správního řádu, kterou však znalec nevyužil.

Soud následně hodnotil „jednání“ správního orgánu, který trpně vyčkával na posudek znalce, a došel k závěru, že není možné, aby takovým způsobem reagoval na neplnění ze strany znalce. Konstatoval, že za takových okolností je správní orgán nečinným, *a contrario sensu* že měl povinnost konat, konkrétně pak učinit výzvu vůči znalci pro předložení znaleckého posudku. Soud zdůrazňuje, že

správní orgán má povinnost dohlížet na plnění lhůt znalce a vyžadovat je. Podle soudu by byl správní orgán činný, kdyby dohlížel a vyžadoval.

Též zhodnotil, že situace pro nečinnost správního orgánu neodpovídá znění § 71 odst. 3 písm. b), když interpretoval, že „nutná doba“ ke zpracování znaleckého posudku odpovídá právě stanovené době pro vypracování, případně prodloužené na odůvodněnou žádost znalce, a to nejdéle o stanovenou dobu.

- **NSS 9 As 206/2014** - „*Má-li posudek předložený účastníkem správního řízení náležitosti znaleckého posudku dle § 127a o. s. ř., postupuje se při jeho provádění stejně jako při provádění znaleckého posudku znalce ustanoveného správním orgánem podle § 56 správního řádu z roku 2004.*“

Nejvyšší správní soud se zabýval v tomto rozsudku „odborným posudkem“, který zadal znalci vypracovat účastník řízení a následně jej předložil správnímu orgánu jako důkaz. Jednalo se o posuzování povahy takového důkazu a jeho pozice ve správním řízení.

Soud se nejprve zabýval označením takového důkazního prostředku a propůjčil si konstatování z jiných rozhodnutí¹³⁶¹³⁷ NSS, jež vycházely ze správní praxe. Soud v nich konstatoval, že označení posudku „znalecký posudek“ je možné užívat ve smyslu § 56 správního řádu *stricto sensu* stejně tak jako v případě podání posudku vypracovaného na žádost účastníka řízení *largo sensu*, avšak zdůraznil, že pouze za předpokladu, že tento splňuje náležitosti dle § 13 ZnalV. Soud podmiňuje označení „znalecký posudek“ jeho formálními náležitostmi.

Dále soud v daných rozhodnutích kladl důraz na materiální povahu posudku nehledě na označení a prohlásil, že pro přehlednost je možné posudek *largo sensu* označit spojením „odborný posudek“, avšak na jeho významu to nikterak neubírá a zachází se s ním následně obdobně jako se znaleckým posudkem *stricto sensu*.

Samotné jádro výše citovaného úryvku byl soud nucen zhodnotit ze širší perspektivy. Vycházel z úpravy soudního řádu správního, kde pozice takového důkazního prostředku explicitně vyjádřena není, avšak prostřednictvím § 64 SŘS

¹³⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2013, č. j. 6 As 22/2013 - 27

¹³⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2014, č. j. 6 As 207/2014 – 36

se užije přiměřeně občanský soudní řád, ve kterém se soud opřel o ustanovení § 127a.

Toto své hodnocení ze široké perspektivy soud započal tím, že je nutné vycházet z premisy při řešení takové otázky, že právní řád jako takový má a musí být souladný. Proto je logické, že se zaměřil na úpravu v soudním řízení správním.

Taktéž poukázal na vůli zákonodárce připustit znalecký posudek stran účastníků řízení v novelizaci nejen občanského soudního řádu, ale i v trestním řádu, kde je úprava v § 110a obdobná, a konstatoval, že: „Z novelizací procesních předpisů plyne jasný záměr zákonodárce připustit do soudních řízení i posudek předložený účastníkem řízení a přiznat mu sílu znaleckého posudku.“ a opřel svoji úvahu o zásadu jednotnosti právního řádu.

Svoji úvahu shrnul následujícími slovy: „...je nepřipustné, aby ve správním řízení byla tatáž listina považována za jiný podklad pro rozhodnutí (důkaz listinou), na který nemusí být nahlíženo jako na znalecký posudek, zatímco v řízení před soudem by takovému dokumentu byla přiznána důkazní síla znaleckého posudku. Proto i v řízení před správním orgánem musí být takový posudek předložený účastníkem řízení, pokud splňuje náležitosti uvedené v § 127a o. s. ř., hodnocen stejně jako důkaz znaleckým posudkem. A obdobně znalec, který vypracoval odborný posudek, bude případně vyslechnut jako znalec, tedy k odborným otázkám, nikoliv k okolnostem, které vnímal svými smysly.“

2. UŽITÍ ZNALECKÉHO POSUDKU Z INICIATIVY ÚŘADU

- **NSS 1 As 168/2014** - „Důkazní prostředky opatřené v souladu se zákonem v trestním řízení jsou důkazními prostředky, kterými lze provést důkaz v následném správním řízení.“¹³⁸

V rámci tohoto judikátu bylo nezbytné řešit, zda může správní orgán užít prostředek dokazování, konkrétně v tomto případě znalecký posudek, který byl vyhotoven a proveden jiným orgánem (orgánem veřejné moci) v rámci jím vedeného trestního řízení, a zda tímto převzetím takového provedeného důkazu

¹³⁸ Obdobně též v rozsudku Nejvyšší správní soud 30. 1. 2008, č. j. 2 Afs 24/2007 - 119, a ze dne 22. 7. 2009, č. j. 1 Afs 19/2009 - 57.

splní svoji povinnost ustanovit znalce a zadat vyhotovení znaleckého posudku podle § 56 SŘ.

Nejvyšší správní soud konstatoval, že důkazní prostředek získaný z jiného řízení lze užít pro dané správní řízení, přičemž vycházel při argumentaci z ustanovení § 50 odst. 1 a § 51 odst. 1 správního řádu.

Dále se „opřel“ o jiné rozhodnutí¹³⁹, kde soud vzal v úvahu nadbytečnost provádět důkaz opětovně (natož z logiky věci opatřit zcela nový znalecký posudek), a konstatoval, že není nutné v takovém případě provádět dokazování znovu, pokud je skutkový stav dostatečně zjištěný a důkazy byly získány v souladu s trestními předpisy, neboť by to bylo proti zásadě hospodárnosti. Nevyloučil však možnost v případě potřeby dokazování doplnit.

K otázce povinnosti ustanovit znalce správním orgánem dle § 56 SŘ se soud explicitně nevyjádřil, ale z výše uvedeného vyplývá, že je-li zjištěný skutkový stav pro vydání rozhodnutí dostatečný a převzetí znaleckého posudku z trestního řízení možné, pak taková povinnost zcela odpadá, neboť by byla redundantní a odporovala by právě zmiňované zásadě hospodárnosti.

- **6 A 87/2002** – „*Povinný důkaz není možno považovat jako důkaz, který by byl pro správní orgán závazný. ...na tzv. povinný důkaz se v plné míře vztahují pravidla dokazování podle správního řádu, a to především zásada volného hodnocení důkazů podle § 34 odst. 5 správního řádu.*“

O znalecký posudek jakožto o „povinný důkaz“ se jedná tehdy, jestliže právní předpis (*specialis* ve vztahu ke správnímu řádu) stanovuje správnímu orgánu při dokazování povinnost provést důkaz znaleckým posudkem.

V daném případě vyvstala z námitek strany otázka, zda může správní orgán vycházet i z jiných důkazů, nežli z povinného důkazu znaleckým posudkem, respektive zda je správní orgán povinným důkazem při rozhodování vázán.

Soud interpretoval danou normu a dospěl k závěru, že z normy nevyplývá závaznost pro rozhodování a samotná povinnost provést znalecký posudek tedy

¹³⁹ Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 27. 8. 2014, č. j. 1 As 97/2014 – 39 „Obecně nic nebrání tomu, aby správní orgán, kterému je postoupena věc, v níž bylo původně vedeno trestní řízení, v navazujícím přestupkovém řízení rozhodl na základě důkazů provedených v trestním řízení. Lze předpokládat, že zpravidla bude skutkový stav zjištěný orgány činnými v trestním řízení možno považovat za dostatečný a bylo by nehospodárné a nadbytečné provádět dokazování ve správním řízení opětovně.“

neznamená, že je tímto důkazem správní orgán vázán a zakládá pouze povinnost důkaz provést.

- **4 As 155/2014** - „*Správní orgán je oprávněn žadatele vyzvat k opatření znaleckého posudku a pro případ jeho nepředložení řízení zastavit teprve poté, co se tyto pochybnosti (pokud vůbec vzniknou) nepodaří odstranit jinak, zejména ani po provedení (jiného) vhodného dokazování, které je pro žadatele méně časově či finančně nákladné.*“

Judikát se zabývá tím, zda správní orgán může striktně trvat na předložení znaleckého posudku žadatelem na základě právního předpisu ve vztahu speciality vůči správnímu řádu (v tomto případě zákon o matrikách) i tehdy, pokud je takový důkazní prostředek zbytečný a lze ho nahradit pro žadatele méně nákladným důkazním prostředkem, jako tomu bylo v tomto případě.

Nejvyšší správní soud vyložil dané ustanovení extenzivně tak, že se jedná o subsidiární povinnost žádat předložení znaleckého posudku ze strany úřadu, resp. povinnost předložit takový důkazní prostředek žadatelem až jako poslední možný způsob doložení, resp. vyvrácení pochybností.

Svůj extenzivní výklad legitimizoval nezbytností interpretovat danou normu ve světle § 2 odst. 3 a § 6 odst. 2 správního řádu, tedy že správní orgán má šetřit oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního orgánu dotýká, a postupovat tak, aby nikomu nevznikly zbytečné náklady a osoby co možná nejméně zatěžoval.

V daném speciálním předpise, který žadateli ukládá povinnost opatřit důkazní prostředek, zákonodárce užívá slovní spojení „doklad vydaný znalcem“. ZnalZ ani ZnalV však takový termín nezná, avšak soud s tímto pojmem zachází, jako by jeho význam byl zřejmý.

3. ZNALECKÝ POSUDEK Z INICIATIVY ÚČASTNÍKŮ ŘÍZENÍ

- **NSS 5 As 29/2009** - „*Není na libovůli správního orgánu, jakým způsobem s návrhy účastníků na provedení důkazů naloží, neboť správní orgán sice není ve smyslu § 52 správního řádu povinen všechny důkazy navržené účastníky provést, pokud však některé z nich neprovede, musí v odůvodnění rozhodnutí*

uvést, proč se tak stalo. Správní orgán je oprávněn, ale i povinen odpovědně vážit, které důkazy je třeba provést, zda je potřebné stav dokazování doplnit a posuzovat důvodnost návrhů stran na doplnění dokazování. Zásada volného hodnocení důkazů neznamená, že by bylo rozhodujícímu orgánu dáno na výběr, které z provedených důkazů vyhodnotí a které nikoli a o které opře skutkové závěry a které opomene.“

V tomto případě správní orgán odmítl provést důkaz znaleckým posudkem, který navrhoval jeden z účastníků řízení, což následně vytkl v kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud interpretoval § 52 SŘ a uznal, že návrhy důkazních prostředků stran účastníků nejsou pro správní orgán závazné. Na druhou stranu konstatoval, že však není možné a z daného ustanovení neplyne, že aby správní orgán mohl provádět výběr důkazů na základě libovůle.

Soud řekl, že výběr důkazů, které správní orgán provede, musí směřovat k dostatečnému zjištění skutkového stavu věci, aby mohl vydat rozhodnutí. V podstatě zhodnotil, že pro odmítnutí návrhu provést znalecký posudek (či jiný důkaz) je nezbytné, aby byl již z provedených důkazů dostatečně zjištěn stav věci a zároveň musí správní orgán pečlivě odůvodnit odmítnutí navrhovaného důkazu, neboť v případě, že by nebyl dostatečně zjištěn stav věci či by správní orgán dostatečně neodůvodnil odmítnutí provést důkaz, by způsobilo vadu řízení. Soud odlišuje nezávaznost od libovůle zdůrazněním funkce výběru důkazů (zjištění skutkového stavu) a cíle (rozhodnutí).

- **NSS 9 As 206/2014** - *„Je věcí správního orgánu, zda takový odborný posudek (navržený účastníkem) provede či nikoli a jak neprovedení případně odůvodní. ...pokud se ve správním řízení objevují posudky dva (nebo více), a tyto posudky jsou vzájemně rozporné, není možné, aby správní orgán vystačil s posudkem, který si opatřil sám, aniž by se případnými rozpory vypořádal. To platí tím spíše, že posudkům je přiznána stejná důkazní síla.“*

Stěžovatel namítal, že správní orgán neprovedl jím navržený důkaz znaleckým prostředkem v rámci přestupkového řízení, který svědčil v jeho prospěch, a tím porušil stěžovatelovo právo na spravedlivý proces.

Nejvyšší správní soud odkázal na své dřívější rozhodnutí publikované ve Sbírce rozhodnutí NSS¹⁴⁰, kde citoval stanovisko, že správní orgán má právo na vlastní uvážení, které důkazy provede a které označí za nadbytečné. Dále prohlásil, že takové právo vychází jednak z podstaty vrchnostenské nadřazenosti správního orgánu svěřené mu zákonem, dále z vyšetřovacího principu daného řízení a také ze základních zásad správního řízení, jakými jsou zásada procesní ekonomie či nezbytného dokazování pro vydání rozhodnutí.

Stěžovateli však dal obecně za pravdu, že takové právo není absolutní a nelze s ním zacházet na újmu principů v normách vyšší právní síly, jako je právo na spravedlivý proces. Soud upřednostňuje (vyšší) abstraktnější právní princip na úkor zákonných kompetencí správního orgánu (právo na vlastní uvážení), principů práce správního orgánu (vrchnostenské nadřazení, vyšetřovací princip) a zásad správního řízení (procesní ekonomie, nezbytné dokazování).

V souhrnu řekl, že právem zamítnout určitý návrh na provedení důkazu správní orgán nepochybně disponuje, ale akcentoval, že takový postup musí být v souladu s výše uvedenými zásadami a musí být náležitě odůvodněn, aby bylo možné takové důvody přezkoumat. V jiném případě hrozí, že vznikne vada řízení a bude porušeno právo stěžovatele na spravedlivý proces.

Z výše citovaného textu soudu dále plyne, že soud uznal, že samotný fakt, že byl znalecký posudek opatřen stěžovatelem, takovému důkaznímu prostředku (mající náležitosti dle § 127a o.s.ř.) nesnižuje jeho váhu oproti tomu, který opatřil správní orgán. Tudíž nelze upřednostnit posudek opatřeného správním orgánem v případě rozporu v závěrech posudků jen proto, že jej opatřil správní orgán. Soud tímto horizontuje význam důkazů znaleckým posudkem bez ohledu na to, zda je opatřil správní orgán či účastník.

4. ROZLIŠENÍ PRÁVNÍ A ODBORNÉ OTÁZKY

- **1 Afs 71/2009** – „Znalci se ve správním nebo soudním řízení přibírají k tomu, aby jednak pozorovali skutečnosti, jejichž poznání předpokládá zvláštní odborné znalosti, jednak z takovýchto pozorování vyvozovali znalecké úsudky

---

¹⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 1. 2006, č. j. 4 As 2/2005 – 62, publ. pod č. 847/2006 Sb. NSS

(posudky). Znalci se však nepřibírají, aby sdělovali úřadu nebo soudu své názory a úsudky o otázkách rázu právního nebo o otázkách, k jejichž správnému porozumění a řešení není zapotřebí odborných vědomostí nebo znalostí, nýbrž stačí, s ohledem na povahu okolností případu, běžná soudcovská zkušenost a znalost. Ve správním řízení vedle toho platí, že se znalec nepřibírá též tehdy, pokud správní orgán disponuje potřebnými odbornými znalostmi či si může opatřit odborné posouzení předmětných skutečností ze strany jiného správního orgánu (srov. § 56 správního řádu z roku 2004).“

Nejvyšší správní soud zde v souvislosti s otázkou o vypracování revizního posudku, které se věnuje následující oblast judikátů, pojednával o tom, za jakých okolností se přibírá do řízení znalec pro vypracování znaleckého posudku.

Konstatoval účel přibírání znalců pro správní i soudní řízení, který je pro obě řízení shodný. Tímto účelem shledal řešení odborné otázky, (nikoli otázky právní) nebo otázky nikoli právní avšak pouze takové, která má neodbornou povahu, pro jejíž vyřešení postačí prostá zkušenost. Soud sjednocuje důvod pro vypracování posudku pro správní i soudní řízení, kterým je odborná otázka, pro niž nestačí prostá zkušenost.

Jako další důvod, kdy se znalec nepřibírá, soud uvedl situaci ve správním řízení, kdy správní orgán sám disponuje odborností v dané věci či ji může zajistit od jiného správního orgánu s odkazem na § 56 SŘ, čímž poukázal na rozdíl podmínek přibírání znalců ve správním řízení a v řízení před soudem.

5. HODNOCENÍ ZNALECKÉHO POSUDKU A JEHO REVIZE

- **3 Ads 20/2008** - „*Samotný nesouhlas účastníka řízení se závěry znaleckého posudku není důvodem pro vypracování revizního znaleckého posudku. Soudní praxe se k revizním znaleckým posudkům uchyluje pouze v případě, že v dané věci existuje několik rozdílných znaleckých posudků, nebo v případě, kdy účastník řízení předloží k důkazu znalecký posudek zpracovaný znalcem mimo řízení, přičemž závěry tohoto znaleckého posudku, jímž se provádí důkaz listinou, jsou nesouladné se závěry znalce ustanoveného soudem.*“

V této právní větě, publikované ve Sbírce rozhodnutí NSS, se soud vyjádřil k otázce, za jakých podmínek je možné na základě iniciativy účastníka řízení zadat vypracování revizního znaleckého posudku.

Konstatoval, že nepostačí prostý nesouhlas účastníka, ale je nezbytná existence více posudků v řízení, které se v závěru liší, či v případě, že je opatřen účastníkem řízení znalecký posudek mimo řízení (dle § 53 SŘ), který se v závěru liší s posudkem opatřeným vně řízení dle § 56 SŘ.

Soud při řešení otázky vycházel z § 127 odst. 2 OSŘ, neboť správní řád revizní posudek nikterak neupravuje a v daném roce rozsudku ještě neexistovala zákonná možnost podat ze strany účastníka návrh na provedení znaleckého posudku jako posudku opatřeného vně správního řízení, tedy podle § 56 SŘ ve vztahu k § 127a OSŘ.

Z výše uvedeného lze dovodit, že znalecký posudek opatřený mimo správní řízení, prováděný jako listinný důkaz, má stejnou důkazní váhu, jako posudek opatřený uvnitř správního řízení dle § 56 SŘ.

- **NSS 2 As 64/2009** - „*Ustavení znalce k vypracování znaleckého posudku je subsidiárním prostředkem k opatření odborného posouzení, na něž správní orgány vlastními silami, resp. za využití vlastních odborných (personálních) zdrojů, nestačí.*„

Nejvyšší správní soud se zde zabýval otázkou, kdy je nutné vypracovat znalecký posudek a ustanovit znalce.

Při svých úvahách vycházel z litery zákona, konkrétně z ustanovení § 56, který interpretoval doslovně ohledně podmínky existence odborné otázky, jež musí v řízení vyvstat. Spíše extenzivněji pak vyložil další podmínku, která musí nastat zároveň s předchozí uvedenou podmínkou. S odkazem na zásadu hospodárnosti uvedl, že znalecký posudek se zadává vypracovat znalci až tehdy, pokud není možné odborné posouzení opatřit uvnitř veřejné správy s odkazem nástroje takového opatření, kterými jsou dožádání dle § 13 SŘ a vzájemná spolupráce dle § 8 odst. 2 správního řádu.

Označil tedy na základě této argumentace znalecký posudek z iniciativy úřadu za subsidiární nástroj řešení odborné otázky.

„K identifikaci fotografií způsobem, jakým ji žalovaný uskutečnil a popsal, je zapotřebí určitá úroveň odborné technické způsobilosti. Komparace dvou fotografií však podle názoru zdejšího soudu není natolik složitou technickou záležitostí, aby k ní musel být povolán znalec; docela postačí schopnost technického myšlení a vyjadřování. (...) Uvedl-li krajský soud, že posouzení fotodokumentace nepředstavuje odbornou otázku, jejíž zodpovězení přísluší znalci, Nejvyšší správní soud k tomu doplňuje, že v posuzovaném případě se skutečně nejednalo o natolik odbornou otázku, aby se správní orgán prostřednictvím pověřené úřední osoby nedokázal jejího zodpovězení uspokojivě zhostit.“

Dále se v daném rozhodnutí musel vypořádat s poukázáním stěžovatele na „porovnání fotografie z měřicího zařízení s fotografií pořízených Policií ČR“ jako na odbornou otázku. Svoje tvrzení stěžovatel hájil existencí znalců, kteří se zabývají fotografií a fotometrií a odkázal na odbornou literaturu v tomto směru.

Soud však takovou argumentaci odmítl s tím, že samotná existence znalců v daném oboru není pro posouzení znalcem rozhodná.

Nejvyšší správní soud uznal, že pro způsob, jakým s fotografiemi správní orgán zacházel, je zapotřebí určitá odborná, technická znalost a technické myšlení. Shledal však dotyčnou pověřenou úřední osobu k tomuto dostatečně způsobilou na základě jejího technického vzdělání a také z popisu postupu při komparaci fotografií.

Soud při svém posouzení dostatečné odbornosti osoby úřední v dané věci spoléhá a důvěřuje technickému zaměření jejího vzdělání a především pak vychází z přesvědčivosti popisu postupu při řešení (odborné) otázky danou osobou úřední, resp. správním orgánem.

Soud se striktně nevyjádřil ohledně toho, zda se o odbornou otázku jedná či nikoli. Z výše citovaného textu soudu je však zjevné, že jistou míru odbornosti dané otázce přiznal.

- **NSS 2 As 54/2009** - „Citované ustanovení (§ 56 SR) výslovně nestanoví, v jakých případech je nezbytné či vhodné zpracovat revizní znalecký posudek. Z povahy věci nicméně vyplývá, že ve správním řízení mohou nepochybně nastat situace, v nichž je namíste závěry plynoucí z již zpracovaného znaleckého

posudku podrobit dalšímu zkoumání. V zájmu hospodárnosti správního řízení (§ 6 odst. 2 správního řádu) a rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě však bude k zpracování takového posudku přistoupeno pouze tehdy, bude-li mít správní orgán pochybnosti o správnosti závěrů již vypracovaného znaleckého posudku. V konkrétní věci je pak posouzení nutnosti uvedeného postupu na úvaze správního orgánu. V případě, že tento postup navrhne účastník řízení, je nezbytné, aby takový návrh dostatečně přesvědčivě odůvodnil.“

Stěžovatel v kasační stížnosti namítal, že správní orgán neprovedl jím navrhovaný revizní posudek. Soud tedy hodnotil, zda se zákonným způsobem správní orgán s tímto navrženým důkazním prostředkem vypořádal.

Nejprve soud interpretoval ustanovení § 50, § 51 a § 56 SŘ o znaleckém důkazu a konstatoval, že podmínky pro dokazování v tomto smyslu správní orgán dodržel. Také uvedl, že situace, kdy je potřeba provést revizní posudek, není zákonem v § 56 SŘ o znaleckém posudku výslovně upravena.

Zhodnotil, že však z logiky věci může nastat situace, kdy je nezbytné závěry přezkoumat dalším znaleckým posouzením. Konstatoval, že s ohledem na zásadu hospodárnosti a rychlosti řízení je toto možné pouze tehdy, má-li správní orgán pochybnosti o závěrech znaleckého posudku.

To, co soud nenalezl v normě (neexistence výslovné úpravy provedení revizního posudku), dovozuje z logiky věci (může nastat). Rozhodování o přezkumu posudku ponechává v kompetenci správního orgánu s oporou o vyšší abstraktní princip (hospodárnost a rychlost řízení).

Soud také připustil možnost podání návrhu účastníkem řízení, aby správní orgán opatřil revizní posudek, avšak návrh musí být přesvědčivě odůvodněn.

Dále zkoumal, zda se tak v daném případě stalo, a dospěl k závěru, že onen návrh účastníka na zpracování revizního posudku nebyl přesvědčivě odůvodněn, neboť účastník nezpochybnil východiska, z nichž znalec vycházel, nenamítal nesprávně užitý metodický postup znalce a návrh zdůvodnil pouze svým subjektivním nesouhlasem se závěrem znalce, což soud vyhodnotil jako nedostatečně přesvědčivé odůvodnění a uznal správnost postupu správního orgánu, který návrh považoval za nedůvodný. Tím soud zdůraznil věcnou stránku přezkumu znaleckého posudku.

- **1 Afs 71/2009** – „*Zkouška kouřením tabákového výrobku v cigaretové dutince má podobu důkazu ohledáním. (...) Provedením uvedené zkoušky lze odstranit rozpor v odborných posudcích, pokud se týkají faktické možnosti užít tabák ke kouření. Zjištění těchto skutečností je nezbytné pro přijetí závěru, že se jedná o tabák ke kouření ve smyslu § 101 odst. 3 písm. c) zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních.*“

Ve výše citovaném judikátu se Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda se lze stran správního orgánu vypořádat s rozporností dvou posudků ohledáním věci v daném případě.

Oba posudky zkoumaly řadu skutečností, aby posoudily, zda se jedná o tabák určený ke spotřebě. Rozpor posudků spočíval v hodnocení dílčí otázky, zda při samotném kouření tabákového materiálu činí spotřebiteli obtíže. Posudek „A“ tvrdil, že dotyčný tabákový výrobek není pro své fyzikální vlastnosti vhodný ke spotřebě (jednalo se o tabák, který měl podle tohoto posudku tendenci uhasínat, a proto nebyl vhodný jako tabákový výrobek ke spotřebě ve smyslu zákona o spotřebních daních), a posudek „B“ naopak tvrdil, že je vhodný ke spotřebě a spotřebiteli nečiní obtíže při konzumaci.

Správní orgán se s tímto rozporem vypořádal zkouškou kouření tohoto tabákového materiálu v dutince. Takovou zkoušku stěžovatel označil za absurdní.

Nejvyšší správní soud nejprve zhodnotil povahu zkoušky kouření tabákového výrobku v dutince, aby se vypořádal s tím, zda je vůbec takový důkaz přípustný.

Zhodnotil, zda k oné zkoušce kouření tabákového výrobku v dutince je třeba odborných znalostí, aby vyhověl § 56 SŘ, a řekl, že prostřednictvím zkoušky lze zjistit určité fyzikální vlastnosti tabákového výrobku, které vyjmenoval, a prohlásil, že je lze rozpoznat bez zvláštních odborných znalostí osoby receptora. Proto není důvodné přibírat znalce pro revizní posudek.

Soud zdůrazňuje věcnou stránku revize tím, že staví důvodnost znalecké revize na potřebnosti odborných znalostí. Přehlíží (formální) existenci dvou důkazů v řízení, vzešlých ze zákonem regulované odborné činnosti znalců.

Své tvrzení podložil též judikaturou¹⁴¹, která zkoušku kouření považuje za racionální přístup, a která říká, že znalec se přibírá jen za určitých okolností a uvedl citaci rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR: „*Jest v povaze věci, že se znalci přibírají k tomu, aby jednak pozorovali skutečnosti, jichž poznání předpokládá zvláštní odborné znalosti, aby z takovýchto pozorování vyvozovali znalecké úsudky (posudky), nikoli však, aby sdělovali soudu své názory a úsudky o otázkách rázu právního neb o otázkách, k jichž správnému porozumění a řešení není zapotřebí odborných vědomostí nebo znalostí, nýbrž stačí, hledíc ku povaze okolností případu, úplně soudcovská zkušenost a znalost.*“¹⁴² Též v tomto ohledu odkázal na komentář správního řádu L. Jemelky¹⁴³.

Přípustnost zkoušky kouření dále legitimizoval tím, že je tento důkaz nezbytný pro aplikaci zákona o spotřebních daních, aby bylo zjištěno, zda je výrobek vhodný ke spotřebě.

Následně posoudil zkoušku jako takovou z právního, resp. zákonného hlediska a subsumoval ji pod důkaz ohledáním věci dle § 54 odst. 1 správního řádu, což podepřel definicí důkazu ohledáním věci z německé právní vědy. Konstatoval, že v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů má ohledání věci v principu stejnou váhu, jako znalecký posudek. Poukázal však na autentičnost metod, kdy zkoušku kouřením zhodnotil jako autentičtější, nežli simulaci kouření přístrojem, který byl užitý v jednom z posudků.

Soud horizontuje význam důkazu ohledáním a důkaz znaleckým posudkem s tím, že se opírá o (abstraktní) definici důkazu cizí provenience. Zajímavé je, že soud nebere v potaz širší souvislosti - odlišnosti mezi českou a německou úpravou znalecké činnosti.

V obecné rovině je tedy zkouška kouření dle Nejvyššího správního soudu přípustná a vzhledem k výše uvedené argumentaci ji lze užít pro vypořádání se s rozporem posudků v daném případě.

- **NSS 7 Afs 50/2010** – „*Má-li k téže otázce správce daně k dispozici dva rovnocenné, ale co do závěru odlišné znalecké posudky, nepřisluší mu, aby*

¹⁴¹ Rozsudek KS v Ostravě ze dne 4. 6. 2008, čj. 22 Ca 53/2007 - 50, publ. pod č. 1801/2009 Sb. NSS, s. 339; Rozsudek NSS ze dne 31. 12. 2008, čj. 8 Afs 29/2008 - 75; Rozsudek NSS ze dne 28. 8. 2009, čj. 7 Afs 86/2009 - 125

¹⁴² Nejvyšší soud ČR v rozsudku ze dne 3. 2. 1928, sp. zn. Zm II 383/27

¹⁴³ JEMELKA, L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D.: Správní řád, 2. vydání. Praha:2009, 666 s. ISBN 978-80-7400-157-4

sám bez dalšího uvážil, který z nich použije pro rozhodná skutková zjištění a který nikoliv. Naopak je povinen odstranit jejich vzájemné rozpory a nesrovnalosti, a to především prostřednictvím výsledku znalce, popřípadě znalců obou. Nevedly-li by tyto výpovědi k ozřejmění vzešlých nejasností, bylo by namíste přistoupit k dalšímu znaleckému zkoumání nebo reviznímu znaleckému posouzení.“

V judikátu se soud musel vypořádat s tím, zda správní orgán postupoval správně, pokud pouze na základě vlastní úvahy bez dalšího upřednostnil jeden ze dvou znaleckých posudků, které měly zcela rozporné závěry ohledně zadané odborné otázky.

Nejvyšší správní soud posoudil, že v takové situaci mají oba znalecké posudky rovnocennou hodnotu a správní orgán se s touto situací nevypořádal správně, neboť seznal, že sám (správní orgán) není v pozici rozhodce ani znalce či revizního znalce, s odkazem na dikci zákona (v tomto případě z. o DPH). Správní orgán též nesprávně argumentoval, že v jiném případě by znalecký posudek vůbec nebylo zapotřebí a danou odbornou otázku by mu zákon ukládal vyřešit nikoli vypracováním posudku, ale správní úvahou. NSS však označil správní orgán pro takové posouzení správnosti posudku za neznalý.

Soud následně uvedl, že správní orgán má povinnost dotyčné rozpory odstranit a stanovil správný postup správního orgánu v takové situaci, který podpořil citací rozsudku civilního soudu ze Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek.¹⁴⁴

„Rozpory a nesrovnalosti ve znaleckých posudcích lze odstranit v první řadě prostřednictvím výsledku znalce, popřípadě znalců obou. Pokud by ani tyto výsledky nevedly k objasnění nejasností, bylo by namíste přistoupit k dalšímu znaleckému zkoumání nebo reviznímu znaleckému posouzení.“

Soud staví na (formální) existenci dvou důkazů v řízení, vzešlých ze zákonem regulované odborné činnosti znalců a zdůrazňuje povinnost správního

¹⁴⁴ „Pokud měl soud při rozhodování k dispozici dva znalecké posudky s rozdílnými závěry o té samé otázce, musí je vyhodnotit v tom smyslu, který z nich a z jakých důvodů vezme za podklad svého rozhodnutí a z jakých důvodů nevychází ze závěrů druhého znaleckého posudku; proto tuto úvahu je zapotřebí vyslechnout oba znalce. Jestliže by ani takto nebylo možné odstranit rozpory v závěrech znaleckých posudků, třeba dát tyto závěry přezkoumat jinému znalci, vědeckému ústavu nebo jiné instituci“ (R 45/84-Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek)

orgánu se s nimi vypořádat v rámci znalecké činnosti. Soud se přitom opírá o judikaturu civilního procesu.

5.2 Hledání souvislostí mezi jednotlivými kategoriemi judikátů

Tato část vychází z předchozího kroku (princip iterativní). Jsou zde vystiženy dílčí odpovědi na otázku co soud dělá při řešení věcí v oblastech, které se při první „tématické“ kategorizaci vybrané judikatury objevily. Záměrně jsou užitá co možná nejvýstižnější slovesa, obvykle na počátku jednotlivých charakteristik uvozených pomlčkami.

1. ZÁKONNÉ POŽADAVKY NA ZNALECKÝ POSUDEK

NSS 7 As 189/2012

- užívá doslovné interpretace § 56
- akcentuje obligatorní písemnou formu znaleckého posudku

KS 62 A 8/2010

- zdůrazňuje povinnost správního orgánu dohlížet a vyžadovat splnění lhůty pro vypracování znaleckého posudku

NSS 9 As 206/2014

- podmiňuje označení „znalecký posudek“ splněním jeho formálních náležitostí
- klade důraz na materiální povahu posudku nehledě na jeho označení
- připouští pro přehlednost použití označení „odborný posudek“ *largo sensu*
- užívá ustanovení 127a os.ř. s oporou v premise souladnosti právního řádu
- užívá ustanovení 127a os.ř. s oporou ve vůli zákonodárce připustit posudek předložený účastníkem

2. UŽITÍ ZNALECKÉHO POSUDKU Z INICIATIVY ÚŘADU

NSS 1 As 168/2014

- doslovně argumentuje ustanoveními §50 odst. 1 a §51 odst. 1
- opírá se o zásadu hospodárnosti řízení

6 A 87/2002

- zdůrazňuje, že povinnost správního orgánu provést důkaz znaleckým posudkem neznamená povinnost být tímto důkazem vázán

4 As 155/2014

- upřednostňuje šetření oprávněných zájmů dotčených osob (§ 2 odst. 3 a § 6 odst. 2 SŘ) před povinností žadatele předložit znalecký posudek (§ 62 odst. 1 z. o matrikách)

3. ZNALECKÝ POSUDEK Z INICIATIVY ÚČASTNÍKŮ ŘÍZENÍ

NSS 5 As 29/2009

- odlišuje nezávaznost od libovůle zdůrazněním funkce výběru důkazů (zjištění skutkového stavu) a cíle řízení (vydání rozhodnutí).

NSS 9 As 206/2014

- upřednostňuje právo účastníka na spravedlivý proces (vyšší právní síla) před právem správního orgánu na vlastní uvážení, principem vrchnostenského nadřazení, vyšetřovacím principem a zásadami správního řízení (procesní ekonomie, nezbytné dokazování).
- dává na roveň význam důkazů znaleckým posudkem, bez ohledu na to, zda je opatřil správní orgán či účastník.

4. ROZLIŠENÍ PRÁVNÍ A ODBORNÉ OTÁZKY

1 Afs 71/2009

- sjednocuje důvod pro vypracování posudku ve správním i soudním řízení, kterým je odborná otázka, pro kterou nestačí prostá zkušenost
- poukazuje na rozdílné podmínky přibírání znalců v řízení před soudem a ve správním řízení, kde správní orgán sám disponuje odborností

5. HODNOCENÍ ZNALECKÉHO POSUDKU A JEHO REVIZE

3 Ads 20/2008

- „vypůjčuje“ si § 127 odst. 2 OSŘ, neboť správní řád revizní posudek nikterak neupravuje

NSS 2 As 64/2009

- doslovně interpretuje § 56 ve vztahu k podmínce nutné existence odborné otázky
- označuje znalecký posudek z iniciativy správního orgánu za subsidiární nástroj
- dostatečnou odbornost úřední osoby opírá o její technické vzdělání a přesvědčivost jejího postupu při řešení odborné otázky

NSS 2 As 54/2009

- dovozuje z přirozené logiky věci (může nastat) to, co není v normě (neexistence výslovné úpravy provedení revizního posudku)
- rozhodování o přezkumu posudku ponechává v kompetenci správního orgánu s oporou o obecnější principy (hospodárnost a rychlost řízení)
- zdůrazňuje věcnou stránku přezkumu znaleckého posudku

1 Afs 71/2009

- zdůrazňuje věcnou stránku revize tím, že staví důvodnost znalecké revize na potřebnosti odborných znalostí
- horizontuje význam důkazu ohledáním a důkaz znaleckým posudkem s oporou o obecnější definici důkazu cizí provenience (Německo).

NSS 7 Afs 50/2010

- zdůrazňuje povinnost správního orgánu vypořádat se se dvěma znaleckými posudky tak jako je tomu v civilním procesu (opírá se o judikaturu civilního procesu)

5.3 Hledání souvislostí mezi zastřešujícími významy v jednotlivých judikatorních oblastech

Tato část opět vychází z předchozí a jsou v ní hledány a interpretovány souvislosti mezi oblastmi, tedy na nejvyšší úrovni abstrakce (z hlediska hermeneutického výkladu). Jsou zde nalézány společné charakteristiky napříč oblastí, které vystihují postup vysokých soudů.

Bylo nalezeno pět charakteristik napříč judikatorních oblastí, zabývajících se znaleckými posudky: *doslovná interpretace normy, důraz na věcnou stránku, opora v obecnějších zásadách a vyšší právních principech, výpůjčka ustanovení z jiného předpisu, určování významu znaleckého posudku*. Rozložení významu jednotlivých charakteristik pro rozhodování soudů v dané problematice se ukazuje v saturaci, tedy v tom, že ne každá charakteristika je obsažena ve všech pěti oblastech.

a) doslovná interpretace normy

Promítá se do oblastí:

1. zákonné požadavky na ZP

5. hodnocení znaleckého posudku včetně revize

Soudy doslovně interpretují § 56 SŘ (NSS 7 As 189/2012; NSS 2 As 64/2009) a §50 odst. 1 a § 51 odst. 1 SŘ (NSS 1 As 168/2014) pro oblast užití znaleckého posudku z iniciativy úřadu.

b) důraz na věcnou stránku

Promítá se do oblastí:

1. zákonné požadavky na ZP
4. rozlišení právní a odborné otázky
5. hodnocení znaleckého posudku včetně revize

Soud klade důraz na materiální povahu posudku, bez ohledu na jeho označení (NSS 9 As 206/2014), sjednocuje důvod pro vypracování posudku ve správním i soudním řízení, kterým je odborná otázka, pro níž nestačí pouhá zkušenost (1 Afs 71/2009), zdůrazňuje věcnou stránku přezkumu znaleckého posudku (NSS 2 As 54/2009), zdůrazňuje věcnou stránku revize posudku tím, že staví důvodnost revize na potřebnosti odborných znalostí (1 Afs 71/2009).

c) opora v obecnějších zásadách a vyšší právních principech

Promítá se do oblastí:

1. zákonné požadavky na ZP
2. užití znaleckého posudku z iniciativy úřadu
3. znalecký posudek z iniciativy účastníků řízení
5. hodnocení znaleckého posudku včetně revize

Soud se opírá o premisu souladnosti právního řádu a o vůli zákonodárce připustit posudek předložený účastníkem a přiznat mu důkazní váhu (NSS 9 As

206/2014), opírá se o zásadu hospodárnosti řízení (NSS 1 As 168/2014), upřednostňuje šetření oprávněných zájmů dotčených osob (§ 2 odst. 3 a § 6 odst. 2) před povinností žadatele předložit znalecký posudek (§ 62 odst. 1 z. o matrikách) (4 As 155/2014), odlišuje nezávaznost od libovůle zdůrazněním funkce výběru důkazů (zjištění skutkového stavu) a cíle řízení (vydání rozhodnutí) (NSS 5 As 29/2009), upřednostňuje právo účastníka na spravedlivý proces (vyšší právní síla) před právem správního orgánu na vlastní uvážení, principem vrchnostenského nadřazení, vyšetřovacím principem a zásadami správního řízení (procesní ekonomie, nezbytné dokazování) (NSS 9 As 206/2014), ponechává rozhodování o přezkumu posudku v kompetenci správního orgánu s oporou o obecnější principy (hospodárnost a rychlost řízení) (NSS 2 As 54/2009), dává na roveň význam důkazu ohledáním a důkaz znaleckým posudkem s oporou o obecnější definici důkazu cizí provenience (Německo). (1 Afs 71/2009).

d) výpůjčka ustanovení z jiného předpisu

Promítá se do oblastí:

1. zákonné požadavky na ZP
5. hodnocení znaleckého posudku včetně revize

Soud užívá ustanovení 127a os.ř. (NSS 9 As 206/2014), „vypůjčuje“ si § 127 odst. 2 OSŘ, neboť správní řád revizní posudek nikterak neupravuje (3 Ads 20/2008), zdůrazňuje povinnost správního orgánu vypořádat se se dvěma znaleckými posudky tak jako je tomu v civilním procesu (opírá se o judikaturu civilního procesu)(NSS 7 Afs 50/2010)

e) určování významu znaleckého posudku

Promítá se do oblastí:

3. znalecký posudek z iniciativy účastníků řízení
5. hodnocení znaleckého posudku včetně revize

Soud dává na roveň význam důkazů znaleckým posudkem, bez ohledu na to, zda je opatřil správní orgán či účastník (NSS 9 As 206/2014), označuje znalecký posudek z iniciativy správního orgánu za subsidiární nástroj (NSS 2 As 64/2009), klade na roveň význam důkazu ohledáním a důkaz znaleckým posudkem (1 Afs 71/2009).

6. Závěrečné shrnutí

První část práce se v kapitole 2. a 3. zabývá dosavadní právní úpravou znaleckého posudku jako prostředku dokazování a znalecké činnosti a poukazuje na její kritická místa. Dlouhodobě jsou nejen laickou, ale i odbornou veřejností kritizovány průtahy řízení a nárůst nákladů řízení i právě kvůli nízké kvalitě znaleckých posudků. Dosavadní právní regulaci znalectví se vytýká především zastaralá terminologie, nedostatečná reflexe potřeb plynoucích z praxe a je považována za příčinu nekvalitní znalecké činnosti. Autor práce dospěl k následujícím zjištěním.

1. Právní předpisy upravující znalecký posudek jako prostředek dokazování nejsou v souladu s naukou. Ta rozlišuje striktně mezi důkazem a důkazním prostředkem. Občanský soudní řád i trestní řád tyto termíny nedostatečně rozlišují narozdíl od správního řádu, který je s naukou v souladu.

2. Způsob odměňování znalců na základě ZnalV, která zůstává beze změny již více než 17 let, může být dílčí příčinou nekvalitních znaleckých posudků a v konečném důsledku dochází k průtahům řízení a k nárůstu nákladů řízení.

Změnu by měla přinést NZnalV, jež je v přípravě Ministerstva spravedlnosti, které si je tohoto kritického bodu stávající úpravy dle důvodové zprávy vědomé.

3. Dosavadní ZnalV upravuje strukturu posudku vágně. Tato úprava je inherentně překážkou v přezkoumatelnosti znaleckého posudku.

Nově bude strukturu znaleckého posudku upravena přímo v NZnalZ a nová prováděcí vyhláška bude (dle jejího návrhu) mimo jiné stanovovat konkrétní, nezbytné kroky znalce při zpracování znaleckého posudku. Z těchto kroků budou vyplývat kritéria pro hodnocení znaleckého posudku, a měl by tak být snáze přezkoumatelný. Kromě toho bude NZnalZ zakotvovat podrobně další náležitosti a také nezbytné vlastnosti znaleckého posudku, které byly doposud dovozovány judikaturou a odbornou literaturou. Nová úprava znalectví reaguje na potřeby vyplývající z praxe a měla by tak přispět ke zvýšení kvality znaleckých posudků.

4. Z důvodové zprávy nového znaleckého zákona je patrné, že stěžejním cílem nové právní regulace znalectví je zkvalitnění znalecké činnosti. Nový znalecký zákon je nepochybně přehlednější, systematictější a terminologicky přesnější než

dosavadní ZnalZ. Již neupravuje tlumočnictví. Zavádí pro výše zmíněný cíl celou řadu změn. Některé významné změny jsou uvedené v následujících odstavcích.

Od nabytí účinnosti NZnalZ dojde k centralizaci kompetencí Ministerstva spravedlnosti, které bude jediným dohledovým orgánem nad činností znalců a kvalitou posudků se zavedením pravidelných kontrol a centralizovanou správou evidencí, které budou mít elektronickou podobu.

Nový znalecký zákon konkretizuje, zpřesňuje či nahrazuje původní terminologii a zavádí nové instituty jako je například znalecká kancelář. Zavádí také legální definici znalecké činnosti. Vytrácí se pojem "jmenování" a nahrazuje se procesem zápisu do seznamu znalců atp. Rozšiřuje a zpřesňuje skutkové podstaty přestupků a rozšiřuje přestupkovou odpovědnost na osoby, které se podílely na vypracování posudků jako na spolupachatele. Zvyšuje pokuty až do 500.000,- Kč a zavádí další řadu změn.

Mění se práva a zejména povinnosti znalce. Bude zakotven nárok na zápis do seznamu znalců. Mezi nové povinnosti můžeme uvést povinnost znalecké zkoušky; povinnost pojištění odpovědnosti; archivace posudků či oznamovací povinnost o skutečnostech vedoucích k pozastavení nebo zrušení oprávnění výkonu znalecké činnosti.

*"Význam znaleckého důkazu má značnou důležitost jak pro soudy v jejich úkolu jako úřadů státních, tak i pro strany na řízení zúčastněných."*¹⁴⁵ Doufejme tedy, že kritická místa, která byla shnuta výše, nová právní úprava znalectví napraví, a zvýší tak kvalitu znalecké činnosti, přispěje potažmo k rychlejšímu a efektivnějšímu rozhodování justice, a vyjde tak vstříc zásadě hospodárnosti a právu na spravedlivý proces.

Ve druhé, praktické části práce (kapitola 4 a 5) je hermeneutický výklad vybrané (reprezentativní) judikatury, zabývající se znaleckým posudkem ve správním řízení. Hermeneutický výklad judikatury byl proveden za využití principu iterativního postupu (každý následný krok vychází z předchozího a „hlídá“ předchozí) a zásady explicitního popisu postupu. Proces zjišťování významového pozadí rozhodovací praxe probíhal v pěti základních krocích, blíže popsanych v kapitole 4.2.

---

¹⁴⁵ PRAŽÁK, J. *Soudní znalci*. Praha: Právnícké knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1940. 377 s., s. 22

Prostřednictvím tohoto postupu bylo nalezeno pět významově odlišných oblastí, které v souvislosti s problematikou znaleckého posudku judikatura řeší: *zákonné požadavky na ZP, užití znaleckého posudku z iniciativy úřadu, znalecký posudek z iniciativy účastníků řízení, rozlišení právní a odborné otázky, hodnocení znaleckého posudku včetně revize.*

Napříč citovanými judikatorními oblastmi bylo nalezeno pět společných charakteristik (opor), které vystihují postup vysokých soudů v dané problematice, kterými jsou: *doslovná interpretace normy, důraz na věcnou stránku, opora v obecnějších zásadách a vyšších právních principech, výpůjčka ustanovení z jiného předpisu, určování významu znaleckého posudku.* Nejvíce saturované oblasti z hlediska společných charakteristik byly *důraz na věcnou stránku* a *opora v obecnějších zásadách a vyšších právních principech*, což ukazuje na odklon vysokých soudů od formalismu a udržování konzistence právního řádu oporami v obecnějších právních zásadách a principech.

Výsledek výše uvedeného hledání zastřešujícího významového pozadí při rozhodování Nejvyššího správního soudu v předmětné oblasti potvrzuje mínění, které zaznívá v odborné veřejnosti, že Nejvyšší správní soud je vnímán jako fungující instituce, neboť lze hodnotit výše zmíněné opory při rozhodování jako zcela legitimní.

Abstrakt

Práce se zabývá právní úpravou znaleckého posudku a znalecké činnosti s ním související se zaměřením na užití znaleckého posudku jako prostředku dokazování ve správním řízení. Poukazuje na její nedostatky a upozorňuje na změny, které nastanou s účinností nového zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech od 1. 1. 2021. Práce se také zabývá hermeneutickým výkladem sofistikovaně vybrané reprezentativní judikatury, která se zabývá problematikou znaleckého posudku ve správním řízení. Výsledky hermeneutické analýzy způsobu, jakým vysoké soudy odůvodňují svá rozhodnutí odhalily pět charakteristik (opor), které se objevují napříč řešenými oblastmi případů. Nejvíce zastoupenými oporami byly *důraz na věcnou stránku* a *opora v obecnějších zásadách a vyšších právních principech*. To ukazuje na odklon vysokých soudů od formalismu a udržování konzistence právního řádu oporami v obecnějších právních zásadách a principech.

Abstract

The thesis deals with the legal regulation of expert opinion and expert activities related to it with a focus on the use of expert opinion as a means of evidence in administrative proceedings. It points out the shortcomings of this legal regulation and draws attention to the changes that will occur with the effectiveness of the new Act on Experts, Expert Offices and Expert Institutes from 1 January 2021. The thesis deals also with hermeneutical interpretation of sophisticated representative jurisprudence, dealing with issues of expert opinion in administrative proceedings. The results of a hermeneutical analysis of the way the high courts justify their decisions found the five characteristics (support) that appear across the case areas. The most prominent supports were *the emphasis on the substantive aspect* and *the support in more general principles and higher legal principles*. This points to the turning away of the high courts from formalism and the maintenance of the consistency of the legal order with the support of more general legal principles.

Seznam použitých pramenů

Monografie:

- BATESON, G. *Mind and Nature: Necessary Unity*. New York: E.P. Dutton. 1979.
- BĚLOHLÁVEK, A., HÓTOVÁ, R. *Znalci v mezinárodním prostředí – v soudním řízení civilním a trestním, v rozhodčím řízení a v investičních sporech*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2011. 588 s. ISBN 978-80-7400-395-0
- BRADÁČ, A; KLEDUS, M; KREJČÍ, P. a kol. *Soudní znalectví*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2010. 242 s. ISBN 978-80-7204-704-8
- DÖRFL, L. *Zákon o znalcích a tlumočnících. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009, 205 s. ISBN 978-80-7400-148-2
- FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T. a kol., *Trestní právo procesní*. 6. vyd. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015, 928 s. ISBN 978-80-7478-750-8
- FRYŠTÁK, M., KREJČÍ, Z. *Postavení znalce v trestním řízení*. Masarykova univerzita 2010, ISBN 978-80-210-4955-0, s. 52
- GADAMER, H. – G., *Text a interpretace*. In Reflexe. Praha: OIKOYMENH, 2000/21.
- GERLOCH, A. *Teorie práva. 7. aktualizované vydání*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-652-1.
- GRODIN, J. *Úvod do hermeneutiky*. Praha: OIKOYMENH, 1997.
- HENDRYCH, D. *Správní právo: obecná část. 8. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckovy právnícké učebnice. ISBN 978-80-7179-254-3.
- HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Správní právo procesní. 3., aktualiz. a dopl. vyd.* Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN isbn978-80-87212-34-9.
- KALLAB, J. *Úvod ve studium metod právnických. Kniha první. Základní pojmy*. Brno: Barvič a Novotný, 1920
- KŘÍSTEK, L. *Znalectví*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 332 s. ISBN978-80-7478-042-4

LARENZ, K., ESSER, J., in: HOLLÄNDER, P. *Filosofie práva*, 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-366-7, 424 s.

NOVÁK, F., *Interpretace – „správnost“, závaznost, komparatistika*. In GERLOCH, A., MARŠÁLEK, P., (eds.) *Problémy interpretace a argumentace v soudobé právní teorii a právní praxi*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003, s 43-45.

PRAŽÁK, J. *Soudní znalci*. Praha: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1940. 377 s.

RICOUER, P. (1997). *Teória interpretácie: Diskurz a prebytok významu*. Bratislava, ISBN: 80-7115-101-7.

SCHLEIERMACHER, F., *O náboženství*, nakl. Vyšehrad, Praha 2012, ISBN 978-80-7021-849-5

SKULOVÁ, S. *Správní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN isbn978-80-7380-110-6.

SKULOVÁ, S. *Správní právo - procesní část: multimediální učební text pro bakalářské studium na Právnické fakultě MU*. 2., dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN isbn978-80-210-5470-7

SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo. 2., aktualiz. a přeprac. vyd.* Praha: ASPI, 2009. ISBN sbn987-80-7357-382-9.

SVOBODA, K. *Dokazování*. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, 392 s. ISBN 978-80-7357-414-7

ŠEVČÍK, P., ULLRICH, L. *Znalecké právo*. V Praze: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-539-8.

WEINBERGER, O. *Norma a instituce*. Brno: MU v Brně, 1995, s 20 – 25.

ZAHRADNÍKOVÁ, R., a kol. *Civilní právo procesní*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 565 s. ISBN 978-80-7380-437-4

Komentáře:

BLAŽEK, T., a kol. *Soudní řád správní - online komentář. 3. aktualizace*. Praha: C. H. Beck, 2016

JEMELKA, L., PONDĚLÍČKOVÁ, K., BOHADLO, D.: *Správní řád, 2. vydání*. Praha: 2009, 666 s. ISBN 978-80-7400-157-4

JEMELKA L.. *Správní řád: komentář. 6. vydání*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-751-4.

JEMELKA, L. *Správní řád: komentář. 3. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-401-8.

HROMADA, M., SVOBODA, K.: *Občanský soudní řád: komentář. 1. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2013, 1398 s.

ONDRUŠ, R. *Správní řád: nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*. Praha: Linde, 2005. ISBN 80-7201-523-0.

POTĚŠIL, L., HEJČ, D., RIGEL, F., MAREK, D.: *Správní řád. Komentář. 1. vydání*. Praha : C. H. Beck, 2015, 816 s. ISBN 978-80-7400-598-5

SVOBODA, K. *Občanský soudní řád: komentář. 2. vydání*. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

VEDRAL, J. *Správní řád: komentář*. Praha: BOVA POLYGON, 2006. ISBN 8072731343

Články:

ČESKÁ TELEVIZE: *Soudy se vlečou. Chybějí jim posudky, protože nejsou znalci*. [online]. 2.10.2016 [cit. 2020-12-03]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1924844-soudy-se-vlecou-chybeji-jim-posudky-protoze-nejsou-znalci>

GLOGAR, Martin. *Vyhláška stanovící seznam znaleckých oborů a odvětví*. Právní prostor: Změny v legislativě [online]. 2015 [cit. 2019-09-04]. ISSN 2336-4114. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/zmeny-v-legislative/vyslo-ve-sbirce-zakonu/vyhlaska-stanovici-seznam-znaleckych-oboru-a-odvetvi>

KRABEC, T. *Limity použití § 127a OSŘ z pohledu soudního znalce*. Právní rozhledy. 2015, č. 15-16, s. 554-557. ISSN 1210-6410

KŘÍSTEK, L. *Hodnocení znaleckého posudku (a nekvalitní judikatura)*. Soudce. Soudcovská unie ČR, 2017, 19 r., č. 3, 24 s.

MIKŠ, L.: *Nejčastější vady a nedostatky znaleckých posudků*. Soudní inženýrství: časopis pro soudní znaleství v technických a ekonomických oborech, 2006, č. 3, s. 167-168.

MUSIL, J. *Hodnocení znaleckého posudku*. Kriminalistika: časopis pro kriminalistickou teorii a praxi. Praha: Odbor vydavatelství a tisku MV ČR, 2010. ISSN 1210-9150. Dostupné online: <https://www.mvcr.cz/clanek/hodnoceni-znaleckeho-posudku.aspx>

ZÁVORA, J.: *Příčiny obtížné přezkoumatelnosti znaleckých posudků*. Acta Iuridica Olomucensia, 2017, Vol. 12, No. 1, s. 120–149.

Zákony:

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících (zkratka ZnalZ)

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád (zkratka SŘ)

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád (zkratka TR)

Zákon č. 150/2002 Sb., správní řád soudní (zkratka SŘS)

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (zkratka OSŘ)

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon

Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty

Zákon č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a o změně zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

Zákon č. 444/2011 Sb., zákon o změně zákona o znalcích a tlumočnících

Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Sdělení č. 209/1992 Sb. o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících

Vyhlášky:

Vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících (zkratka ZnalV)

Vyhláška č. 123/2015 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých oborů a odvětví pro výkon znalecké činnosti

Judikatura:

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 16. 02. 1995, sp. zn. III. ÚS 61/1994

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 15. 9. 2015 sp. zn. Pl. ÚS 13/14

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 29. 1. 2019, sp. zn. IV. ÚS 3892/18

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 15. 8. 2008, sp. zn. III ÚS 1076/08

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 6. 5. 2003, sp. zn. I. ÚS 483/03

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 30. 4. 2017, sp. zn. III. ÚS 299/06

Nález Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. PL ÚS 11/08

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 12. 2008, čj. 8 Afs 29/2008 – 75

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2009, čj. 7 Afs 86/2009 – 125

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 1. 2006, č. j. 4 As 2/2005 – 62, publ. pod č. 847/2006 Sb. NSS

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 12. 2008, čj. 8 Afs 29/2008 – 75

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2009, čj. 7 Afs 86/2009 – 125

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12.05.2010, č.j. 1 Afs 71/2009 - 113

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1.7.2010, č.j. 7 Afs 50/2010 - 60

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19.1.2010, č.j. 2 As 54/2009 - 56

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6.8.2008, č.j. 3 Ads 20/2008 - 141

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9.11.2011, č.j. 3 Ads 129/2011 - 66

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.12.2010, č.j. 7 As 70/2009 - 190

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12.5.2010, č.j. 1 Afs 71/2009 - 113

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25.9.2009, č.j. 2 As 64/2009 - 50

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2.7.2015, č.j. 9 As 206/2014 - 48

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19.1.2010, č.j. 2 As 54/2009 - 56

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13.11.2009, č.j. 5 As 29/2009 - 48

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.01.2015, č.j. 4 As 155/2014 - 32

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21.01.2004, č.j. 6 A 87/2002

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.06.2015, č.j. 1 As 168/2014 - 27

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2.7.2015, č.j. 9 As 206/2014 - 48

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19.9.2013, č.j. 7 As 189/2012 - 69

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2013, č. j. 6 As 22/2013 - 27

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2014, č. j. 6 As 207/2014 - 36

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2014, č. j. 1 As 97/2014 - 39

Rozsudek Nejvyššího správní soud ze dne 30. 1. 2008, č. j. 2 Afs 24/2007 - 119

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2009, č. j. 1 Afs 19/2009 - 57

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.1.2013, č.j. 25 Cdo 1593/2001

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21.10.2009, sp. zn. 22 Cdo 1810/2009

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.1.2013, č.j. 25 Cdo 1593/2001

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 1999, sp. zn. Skno 4/1999

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR, ze dne 23. 11. 1983 sp. zn. Cpj 10/83, publikováno: R 3/1984 civ. Sb. soudních rozhodnutí a stanovisek, 2-3/1984

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 23.12.1980, sp. zn. Cpj 161/79, publikováno: R 1/1981 civ. Sb. soudních rozhodnutí a stanovisek, 2-3/1981

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 15.7.1982, 4 Cz 13/82, publikováno: R 45/1984 civ. Sb. soudních rozhodnutí a stanovisek, 9-10/1984

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 26.1.1973, sp. zn. 1 Cz 78/72, publikováno: R 62/1973 civ. Sb. soudních rozhodnutí a stanovisek, 9/1973

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30. 10. 1973, č. j. Tpjf 51/72

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 3. 2. 1928, sp. zn. Zm II 383/27

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2414/2008 ze dne 26. 8. 2010.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2014, sp. zn. 32 Cdo 1124/2014

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 5. 2007, sp. zn. 33 Odo 324/2005

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2010 sp. zn. 28 Cdo 329/2010

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 5. 1999 sp. zn. 2 Cdon 1619/99

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 1. 2003 sp. zn. 25 Cdo 1593/2001

Rozsudek Nejvyššího soud v rozsudku ze dne sp. zn. 22 Cdo 1810/2009

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2010, sp. zn. 28 Cdo 329/2010

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 5. 2016, sp. zn. 21 Cdo 1557/2015

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 6. 2008, čj. 22 Ca 53/2007 – 50, publ. pod č. 1801/2009 Sb. NSS, s. 339

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17.2.2011, č.j. 62 A 8/2010 - 74

R 45/84 Sběrka soudních rozhodnutí a stanovisek

R 1/1981 Sbíрка soudních rozhodnutí a stanovisek

B 1/1988-12-II

Ostatní zdroje:

Instrukce Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 30. dubna 2012, č.j. 90/2012-OSD-ZN, o správním

Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích, a znaleckých ústavech, ze dne 17. 1. 2018

NALUS. *Vyhledávání rozhodnutí Ústavního soudu České republiky* [online]. [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx>

Právní informační systém. *Beck-online* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/>

Sbíрка rozhodnutí. *Sbíрка rozhodnutí Nejvyššího správního soudu* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://sbirka.nssoud.cz/>

Vyhledávač rozhodnutí správních soudů. *Nejvyšší správní soud* [online]. [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: <http://nssoud.cz/main0col.aspx?cls=JudikaturaSimpleSearch&SimpleSearch=1&pagesource=0>

Rozhodnutí NS. *Vyhledávání rozhodnutí Nejvyššího soudu* [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: [http://nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/](http://nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/WebSpreadSearch)

WebSpreadSearch

Aplikace ODok [online]. [cit. 2020-07-27]. Dostupné z: [https://apps.odok.cz/veklep-detail?](https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBQXCW9UK&fbclid=IwAR0r4938-0HTtnSj8mXSj7Q1jk4VYJMOU9KulOFGKmEHdgFt7MbiP1Rp5J8)

[pid=ALBSBQXCW9UK&fbclid=IwAR0r4938-](https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBQXCW9UK&fbclid=IwAR0r4938-0HTtnSj8mXSj7Q1jk4VYJMOU9KulOFGKmEHdgFt7MbiP1Rp5J8)

[0HTtnSj8mXSj7Q1jk4VYJMOU9KulOFGKmEHdgFt7MbiP1Rp5J8](https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBQXCW9UK&fbclid=IwAR0r4938-0HTtnSj8mXSj7Q1jk4VYJMOU9KulOFGKmEHdgFt7MbiP1Rp5J8)

Klíčová slova

Znalec; znalectví; znalecká činnost; znalecký posudek; důkaz; hodnocení znaleckého posudku; správní řízení

Keywords:

Expert; connoisseurship; expert assessment; expert opinion; evidence; expert's opinion evaluation, administrative proceedings